

Den med paragrafferne

Håndbog om regler vedrørende flygtninge, familiesammenførte og indvandrere med behov for støtte

Maj 2025

Udgivet af

DRC Integration, DRC Dansk Flygtningehjælp
Borgergade 10, 3. sal
1300 København K
Telefon 33 73 50 00
E-mail drc@drc.ngo

Tekst

Mette Blauenfeldt og Sine Hav i samarbejde med cand.jur. Susanne Wiederquist med speciale inden for forvaltning-, social- og beskæftigelsesområdet og socialrådgiver Ea Lundsteen Olsen med speciale inden for integrations- og beskæftigelsesområdet. Håndbogen bliver opdateret efter behov.

Udgivet

Maj 2025

© 2025

Alle rettigheder forbeholdes. Mekanisk, fotografisk, elektronisk eller anden gengivelse af denne manual eller dele heraf er tilladt med gengivelse af kilde.

Oplag

Håndbogen udkommer kun elektronisk

INDHOLDSFORTEGNELSE

INDLEDNING & LÆSEVEJLEDNING5

TEMA 1 - INTEGRATION6

Generelt om integration	6
Særlove for evakuerede afghanere og ukrainere.....	6
Integrationsloven	9
Visitering	10
Boligplacering af flygtninge	12
Helbredsmæssig vurdering.....	14
Kontrakt	14
Visitation og opfølgning.....	16
Introduktionsprogram eller selvforsørgelses- og hjemrejseprogram.....	17
Flytning til anden kommune.....	21
Danskuddannelse	22
Introduktionsforløb til indvandrere.....	22

TEMA 2 - YDELSER24

Kontanthjælp.....	24
Satser og tillæg.....	26
Boligstøtteløft	31
Rådighed	31
Krav om tilmelding som jobsøgende, CV, selvbooking mv.....	32
Kontanthjælp og rådighedsvurdering.....	32

TEMA 3 – BESKÆFTIGELSE OG UDDANNELSE38

Arbejdspligt efter integrationsloven.....	38
Beskæftigelsesrettede tilbud efter integrationsloven	40
Integrationsgrunduddannelse (IGU)	44
Tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats	47
Målgrupper i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats	48
Afklaringsret	50

Arbejdspligt efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats.....	51
Lov om kompensation til handicappede i erhverv.....	63
Sygedagpengeloven.....	66
Ressourceforløb.....	73
Fleksjob.....	78
Revalidering.....	81
Pension.....	83

TEMA 4 - HJÆLP I SÆRLIGE TILFÆLDE88

Hjælp til rimeligt begrundede enkeltudgifter.....	88
Hjælp til sygebehandling m.v.	89
Tilskud til tandpleje.....	89
Hjælp til flytning.....	90
Midlertidig huslejhjælp.....	91
Hjælp til tilskudsberettiget medicin.....	91
Særlig støtte.....	92
Egenbetaling for tolkebistand i sundhedsvæsenet.....	92
Socialt frikort.....	93

TEMA 5 - SÆRLIG STØTTE TIL BØRN OG UNGE.....95

Optjening af ret til børne- og ungeydelse, børnetilskud	95
Rådgivning af børn og unge	97
Tidligt forebyggende indsatser.....	98
Forældreoplæg.....	99
Børne- og ungeoplæg.....	100
Behandling af psykolog eller psykoterapeut.....	100
Særlig støtte til børn, unge og deres familier	101
Ungestøtte og overgang til voksenlivet	102

TEMA 6 – SÆRLIG STØTTE TIL VOKSNE..... 106

Særlig støtte til voksne.....	106
Æresrelaterede konflikter.....	107
Risiko for radikalisering og ekstremisme.....	107
Den skærpede omsorgspligt.....	107
Almene tilbud.....	107

Tidlig forebyggende indsats.....	108
Personlig hjælp, omsorg og pleje samt plejetestamenter.....	108
Beskyttet beskæftigelse og aktivitets- og samværstilbud	112
Botilbud	112
Pasning af nærtstående med handicap eller alvorlig sygdom	114

TEMA 7 - ULEDSAGEDE MINDREÅRIGE FLYGTNINGE..... 115

Integrationsloven	115
Forældreansvarsloven	115
Barnets lov.....	116

TEMA 8 - REPATRIERING..... 118

Målgruppen	118
Rådgivning og vejledning	118
Repatrieringsstøtte	119
Reintegrationsbistand.....	120
Fortrydelsesret.....	121

TEMA 9 - REFUSION..... 122

LOVTEKSTER 125

Love.....	125
Bekendtgørelser	126
Vejledninger	127
Andet	127

INDLEDNING & LÆSEVEJLEDNING

Lovgivningen for flygtninge, familiesammenførte og indvandreres forhold i Danmark er både omfattende og kompleks. Det er derfor væsentligt at kende både betingelser og vilkår for at kunne etablere de bedst mulige tilbud og give rådgivning inden for lovgivningens rammer. I håndbogen anvendes også begrebet ”udlændinge”, da det begreb ofte bruges i lovgivningen.

DRC Dansk Flygtningehjælp har lavet denne håndbog, der er tænkt som et opslagsværk og dermed et let tilgængeligt værktøj i forbindelse med vejledning og grundlæggende forståelse af regelsættet. Håndbogen er opdelt i følgende ni temaer:

- Integration
- Ydelser
- Beskæftigelse og uddannelse
- Hjælp i særlige tilfælde
- Særlig støtte til børn, unge
- Særlig støtte til voksne
- Uledsagede mindreårige
- Repatriering
- Refusion

Denne udgave af håndbogen er udarbejdet på grundlag af lovgivning, som var vedtaget af Folketinget i januar 2025. Håndbogen indeholder blandt andet de nye regler som følge af kontanthjælpsreformen og indførelse af en ny arbejdspligt. Vær opmærksom på, at en del af reglerne først får virkning fra 1. juli 2025. Det vil fremgå i det enkelte afsnit. Det betyder blandt andet, at de satser, der er anvendt på kontanthjælpsområdet, er gældende fra denne dato.

Følgende forkortelser er anvendt for de omtalte love:

- Aktivloven (LAS)
- Barnets lov (BAL)
- Beskæftigelsesindsatsloven (LAB)
- Danskuddannelsesloven (DUL)
- Integrationsgrunduddannelsesloven (IGUL)
- Integrationsloven (INL)
- Handicapkompensationsloven (KMP)
- Repatrieringsloven (REP)
- Serviceloven (SEL)
- Social pensionslov (LSP)
- Sygedagpengeloven (SDP)

Links til alle love brugt i håndbogen findes bagerst efter kapitlet om refusion.

TEMA 1 - INTEGRATION

Generelt om integration

Udlændinges indrejse og ophold i Danmark reguleres af udlændingeloven, der indeholder reglerne om hvem der kan få opholdstilladelse, familiesammenføring og permanent opholdstilladelse samt reglerne for inddragelse og bortfald af opholdstilladelse og udvisning. Derudover er der to særlove for evakuerede afghanere og ukrainere, som indeholder reglerne for opholdstilladelse for de to grupper. Staten administrerer reglerne i udlændingeloven og de to særlove.

De evakuerede afghanere og ukrainerne bliver i forlængelse af vedtagelsen af de to særlove betegnet som "flygtninge i integrationslovens forstand", hvormed de også er omfattet af integrationslovens betingelser. I denne håndbog omtales de ofte som flygtninge, selvom de danske udlændingemyndigheder ikke har taget stilling til, hvorvidt de opfylder betingelserne for at blive meddelt opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 (asyl).

Ukrainere og afghanere har også mulighed for at søge asyl efter udlændingelovens § 7, selvom om de har søgt om eller har fået opholdstilladelse efter særloven. En lovændring i november 2024 har medført, at udlændinge- og integrationsministeren kan beslutte, at ukrainere, der kan få opholdstilladelse efter særloven, ikke kan få færdigbehandlet deres ansøgning om asyl.

Alle opholdstilladelser til flygtninge og familiesammenførte til flygtninge er siden 1. marts 2019 blevet meddelt med henblik på midlertidigt ophold i Danmark.

Integrationsloven indeholder regler og vilkår, der gælder for flygtninge, familiesammenførte og indvandrere de første fem år efter de har fået opholdstilladelse i Danmark. Kommunerne administrerer reglerne i integrationsloven. Reglerne i integrationsloven (INL) skal også ses i sammenhæng med danskuddannelsesloven (DUL) og reglerne om forsørgelse i lov om aktiv socialpolitik (LAS), uddannelse og beskæftigelse i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats (LAB) og reglerne om børn i Barnets lov. Samlet set giver disse love en ramme for kommunernes tilrettelæggelse af deres integrationsindsats og hvilke ydelser og hjælp, der skal og kan gives til målgruppen. Derudover er der også en række andre relevante love og bekendtgørelser.

I 2025 træder en lang række nye regler i kraft, som har betydning for flygtninge, familiesammenførte og indvandrere. Der indføres en ny arbejdspligt for kontanthjælpsmodtagere, der ikke opfylder et opholds- og beskæftigelseskrav, og der indføres et nyt kontanthjælpssystem med en række ændringer. De lovændringer blev vedtaget i december 2024 og vil blive nærmere gennemgået i denne håndbog blandt andet:

- *Selvforsørgelses- og hjemrejseprogram* (flygtninge og familiesammenførte til flygtninge) er med virkning fra 1. januar 2025 ændret til **introduktionsprogram** for alle målgrupper på nær ukrainere, som fortsat skal have et **selvforsørgelses- og hjemrejseprogram**.
- *Selvforsørgelses- og hjemrejseydelse eller overgangsydelse* ændrer navn til **kontanthjælp** med virkning fra 1. juli 2025.

Særlove for evakuerede afghanere og ukrainere

Vi har de senere år fået to nye særlove, der giver mulighed for at meddele midlertidig opholdstilladelse til evakuerede afghanere (2021) og ukrainere (2022). Der er undervejs i håndbogen kommenteret, hvor det er relevant i forhold til særreglerne for disse to målgrupper. Her er et overblik over de to særlove.

Personer, der har hjulpet de danske myndigheder i Afghanistan

Folketinget indgik i august 2021 en aftale om en særlig ordning, hvorefter lokalansatte ved den danske ambassade i Afghanistan, ambassadens og Forsvarets tidligere lokalansatte, særligt udsatte NGO-medarbejdere og et antal lokalansatte ved NATO, EU og FN samt de pågældendes nærmeste familie blev tilbudt evakuering til Danmark. Efterfølgende vedtog Folketinget i november 2021 lov om en midlertidig opholdstilladelse til personer, der i Afghanistan har bistået danske myndigheder mv. (LOPA) Denne særlov gav de evakuerede afghanere mulighed for at søge om en midlertidig opholdstilladelse.

Fristen for at ansøge om opholdstilladelse efter denne lov udløb den 24. november 2021, medmindre der foreligger helt særlige forhold. Ansøgninger modtaget efter 1. december 2022 afvises. Det står i LOPA § 2. Dog kan personer, der lever sammen i ægteskab eller fast samlivsforhold af længere varighed med en person, der er omfattet af særloven, samt ugifte mindreårige børn, fortsat søge om opholdstilladelse efter loven. Det står i LOPA § 3. Derudover kan visse familiemedlemmer til personer, der er omfattet af særloven også fortsat søge om opholdstilladelse efter særloven.

Målgruppe

De personer, der kan få opholdstilladelse efter særloven, er udlændinge som:

- Er tidligere ansat på den danske ambassade i Kabul eller har haft anden arbejdsmæssig tilknytning til myndighederne på Udenrigsministeriets område i Afghanistan.
- Er tidligere lokalansat af Forsvaret eller har haft anden arbejdsmæssig tilknytning til myndighederne på Forsvarets område i Afghanistan.
- Efter aftale med Udenrigsministeriet er indstillet som følge af sin tilknytning til NGO'er eller andre samarbejdspartnere i Afghanistan.
- Efter aftale med Udenrigsministeriet er indstillet af FN, NATO eller EU.

Der kan også gives opholdstilladelse til én ægtefælle eller én fast samlever og til mindreårige børn til personer omfattet af målgruppen nævnt ovenfor.

Følgende andre familiemedlemmer til personer omfattet af de to målgrupper nævnt ovenfor kan også få opholdstilladelse efter særloven:

- Familiemedlemmer i op- eller nedadstigende linje (f.eks. bedsteforældre).
- Familiemedlemmer, der i en længere periode har delt husstand med personen.
- Familiemedlemmer, der har været forsørget af personen.

Det står i LOPA § 1.

Varighed

Den midlertidige opholdstilladelse gives for en periode på to år og kan forlænges til den 30. november 2025. Det står i LOPA § 1, stk. 5. Opholdstilladelser til familiemedlemmer er også midlertidige dog med mulighed for forlængelse til udløbet af den herboendes opholdstilladelse. Opholdstilladelsen udløber, når det herboende familiemedlems opholdstilladelse udløber. Det tillægges opsættende virkning, når der er ansøgt om forlængelse af opholdstilladelse. Det står i LOPA § 3.

Arbejde

Opholdstilladelse efter særloven giver ret til at arbejde i Danmark. Det står i LOPA § 7.

Personer, der er fordrevet fra Ukraine

Folketinget indgik i marts 2022 en aftale om særlig lovgivning, der gav personer fra Ukraine mulighed for at søge om opholdstilladelse i Danmark. Efterfølgende vedtog Folketinget i marts 2022 lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der er fordrevet fra Ukraine (LOPU). Denne særlov gav ukrainere mulighed for at søge om en midlertidig opholdstilladelse, og særloven er forlænget flere gange siden.

Målgruppe

Følgende personer kan få opholdstilladelse efter særloven:

- Personer, der er ukrainske statsborgere og den 1. februar 2022 eller senere er udrejst af Ukraine, hvor den pågældende den 1. februar 2022 eller senere havde bopæl.

- Personer, der den 24. februar 2022 havde status som flygtning i Ukraine, og som er udrejst af Ukraine den 1. februar 2022 eller senere.
- Personer, der er ukrainske statsborgere eller som den 24. februar 2022 havde status som flygtning i Ukraine og opholdt sig i eller havde opholdstilladelse i Danmark den 24. februar 2022.

Det står i LOPU § 1.

Familiemedlemmer til personer i målgruppen i § 1, der også kan få opholdstilladelse efter særloven:

- Ægtefælle eller samlever over 18 år i fast samlivsforhold af længere varighed på fælles bopæl.
- Ugifte mindreårige børn.
- Familiemedlemmer med nær familiemæssig tilknytning, der forud for udrejse fra Ukraine har delt husstand med, og som må anses for at have været under forsørgelse af personen.
- Personer, der har etableret et beskyttelsesværdigt familieliv og som samlever på fælles bopæl med den herboende.

Det står i LOPU § 2. Personer, der har fået opholdstilladelse efter særloven, og som får et barn efter ankomsten til Danmark, skal søge om opholdstilladelse til barnet efter særloven.

Varighed

Opholdstilladelsen er midlertidig og var oprindeligt tidsbegrænset til den 17. marts 2024, men det er siden blevet vedtaget, at opholdstilladelse meddelt efter denne særlov kan forlænges til den 17. marts 2026. Det står i LOPU § 3.

Arbejde

Opholdstilladelse efter særloven giver ret til at arbejde i Danmark. Det står i LOPU § 9.

Gensidig forsørgerpligt

Giftede personer, der er fordrevet fra Ukraine, som har fået opholdstilladelse efter særloven, hvor ægtefællen ikke opholder sig i Danmark, betragtes fortsat som gifte. De har derfor som udgangspunkt gensidig forsørgerpligt, da ansvaret for at forsørge en ægtefælle først ophører ved separation eller skilsmisse. Dette gør sig også gældende for andre flygtningegrupper med ophold efter udlændingeloven.

Men en lovændring har medført, at kommunen pr. 31. marts 2024 skal beregne hjælpen som til enlige forsørgere, der har erhvervet ret til børnetilskud uanset om ansøgeren er gift, når:

- ansøgeren forsørger eget barn under 18 år i hjemmet,
- ansøgerens ægtefælle opholder sig i Ukraine og
- ansøgerens ægtefælle hverken hel eller delvis er i stand til at forsørge ansøgeren og deres eventuelle fællesbørn.

Ved beregning af hjælp skal der således tages hensyn til begge ægtefællers økonomiske forhold. Hjælpen til den ægtefælle, der opholder sig i udlandet, udmåles fiktivt ud fra det, den pågældende ville være berettiget til. Kommunen skal undersøge om ægtefællen, der opholder sig i udlandet, kan bidrage eller bidrager til forsørgelsen af den ægtefælle, der ansøger om hjælp til forsørgelse i Danmark. Når der er krig i det land, hvor ægtefællen befinder sig, er det vanskeligt eller umuligt at skaffe dokumenterbare oplysninger om ægtefællens økonomiske forhold. Hvis betingelserne er opfyldt, sidestilles den pågældende også med enlige forsørgere i forhold til retten til børnetilskud. Det står i LOPU § 30c. Den regel gælder kun for ukrainere med ophold efter særloven. Bemærk dog, at der gælder et optjeningsprincip i forhold til retten til børnetilskud, også gælder for ukrainere (se Tema 5 – særlig støtte til børn og unge).

Formuegrænse

Personer, der er fordrevet fra Ukraine, som har fået opholdstilladelse og ansøger om hjælp til forsørgelse, skal opfylde de almindelige betingelser for at modtage hjælp - herunder formuegrænsen. Dette gør sig også gældende for andre flygtningegrupper med ophold efter udlændingeloven. Det står i LAS § 14.

I kommunens vurdering af behovet for hjælp ses bort fra en formue op til en vis grænse, og den 1. juli 2025 hæves denne formuegrænse til 15.500 kr. for enlige og til 31.000 kr. for ægtepar. Formuen skal være reelt til rådighed for personen. Der ses også bort fra en formålsbestemt formue, der er afgørende for, at en nødvendig boligstandard kan bevares. Det samme gælder, hvis boligen bør bevares af hensyn til ansøgerens og familiens erhvervs- eller uddannelsesmuligheder.

Særligt for personer, der er fordrevet fra Ukraine

Alle integrationslovens bestemmelser gælder som udgangspunkt også for ukrainere omfattet af særloven. Dog er der enkelte undtagelser i integrationsloven, hvor der gælder andre regler for personer med ophold efter denne særlov:

- Integrationsansvaret for ukrainere overgår til kommunen senest 15 hverdage fra tidspunktet for Udlændingestyrelsens meddelelse af opholdstilladelse og visitering. Det står i LOPU § 30.
- Udlændingestyrelsens fordeling af ukrainere med ophold efter særloven sker ved en særskilt fordelingsmodel, hvor Udlændingestyrelsen for hver kommune fastsætter en forholdsmæssig andel af antallet af personer, som meddeles opholdstilladelse efter denne særlov. De er derfor ikke omfattet af INL §§ 6, 7, 8, og 11.
- Den nye arbejdspligt, hvor personer skal deltage i op til 37 timers indsats om ugen, er ukrainere med ophold efter særloven ikke omfattet af INL § 16, stk. 2 og § 20 d.

Det står i LOPU § 30.

Særloven trækker desuden tråde ind i andre lovgivninger, f.eks. lovgivning på daginstitutions- og skoleområdet, som ikke beskrives i denne håndbog.

Visumfrit ophold

Ukrainske statsborgere, der har et biometrisk pas udstedt efter den 12. januar 2015, kan normalt indrejse og opholde sig visumfrit i Danmark i 90 dage, hvis de opfylder de grundlæggende betingelser. Ukrainske statsborgere, der ikke har et biometrisk pas eller hvor det er udstedt før den 12. januar 2015, skal have et visum for at rejse ind i Danmark. For uddybende information om reglerne for visumfrit ophold eller ophold på visum henvises til Udlændingestyrelsen og Styrelsen for International Rekruttering og Integrations hjemmeside nyidanmark.dk, hvor man kan læse om regler for indrejse og ophold i Danmark. Ukrainske statsborgere, der opholder sig visumfrit i Danmark, har ikke ret til økonomisk hjælp efter reglerne i lov om aktiv socialpolitik.

Integrationsloven

Formål

Formålet med integrationsloven (INL) er, at nyankomne udlændinge får mulighed for at udnytte deres evner og ressourcer med henblik på at blive selvforsørgende og deltage aktivt i det danske samfund. Det er også en del af formålet, at nyankomne udlændinge bliver bekendt med, at rammerne for deres ophold i Danmark defineres af opholdsgrundlaget. Det er samtidig formålet, at samfundets borgere, virksomheder, myndigheder, institutioner, organisationer og foreninger kan bidrage til integrationsindsatsen.

Formålet skal understøttes af en indsats, der:

- Tager udgangspunkt i udlændingens ansvar for sin egen integration
- Bidrager til at nyankomne udlændinge får mulighed for at deltage på lige fod med andre borgere i samfundets politiske, økonomiske, arbejdsmæssige, sociale, religiøse og kulturelle liv

- Bidrager til, at nyankomne udlændinge hurtigst muligt bliver selvforsørgende gennem beskæftigelse
- Bibringer den enkelte udlænding en forståelse for det danske samfunds grundlæggende værdier og normer

Det står i INL § 1.

Målgruppe

Følgende målgrupper er omfattet af reglerne i integrationsloven:

- Flygtninge – med opholdstilladelse efter udlændingeloven og de to særlove
- Familiesammenførte til flygtninge
- Familiesammenførte til andre
- Indvandrere

Loven gælder ikke for udlændinge, der er i landet som følge af efterforsknings- eller retsforfølgningssmæssige hensyn. Integrationslovens kapitel 3, 4, 5, 6 og 7 gælder ikke for indvandrere. Det står i INL § 2.

Indhold

Kommunen har ansvaret for:

- Boligplacering af flygtninge, der visiteres til kommunen
- Introduktionsprogrammer for flygtninge og familiesammenførte
- Selvforsørgelses- og hjemrejseprogram for ukrainere
- Introduktionsforløb til indvandrere
- Udbetaling af selvforsørgelses- og hjemrejseydelse eller overgangsydelse (kontanthjælp pr. 1. juli 2025)
- Udbetaling af hjælp i særlige tilfælde
- Samordning af integrationsindsatsen i kommunen

Kommunen kan lade en eller flere organisationer eller foreninger, herunder DRC Dansk Flygtningehjælp, uddannelsesinstitutioner, private virksomheder og andre kommuner udføre dele af opgaverne i programmet. Det står i INL §§ 4-5.

Kommunen kan etablere værtsordninger hos private, der kan modtage støtte til dækning af enkeltudgifter til privatmiddage, mindre udflugter og lignende. Formålet med ordningen er at styrke nyankomne udlændinges personlige netværk i lokalsamfundet og dermed deres integration i det danske samfund. Det står i INL § 5a.

Visitering

Udlændingestyrelsen skal senest den 1. maj hvert år udmelde det antal flygtninge, som de forventer at give opholdstilladelse i det kommende år (landstallet). Samtidig fastsætter Udlændingestyrelsen det antal flygtninge, som de forventer at boligplacere i de enkelte regioner (regionskvoter). Kommunerne i de enkelte regioner kan herefter aftale indbyrdes, hvordan regionskvoten skal fordeles og indberette aftalen (kommunekvoter) til Udlændingestyrelsen senest 10. september. Hvis ikke kommunerne inden for en region melder en aftale om fordeling til Udlændingestyrelsen, så fastsætter Udlændingestyrelsen antallet af flygtninge, der forventes visiteret til hver kommune i den pågældende region det kommende år. Det står i INL §§ 6-8.

Personer, der er fordrevet fra Ukraine og har fået opholdstilladelse efter særloven, indgår ikke i det årlige landstal (kvote), som flygtninge visiteres til kommuner efter. Udlændingestyrelsen fastsætter derimod det antal ukrainere, som de forventer at boligplacere i den enkelte kommune. Visitationen foretages ud fra kommunens forholdsmæssige andel, den pågældendes personlige forhold og forholdene i kommunen. Afgørelsen kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed. Det står i LOPU § 30.

Udlændingestyrelsen

Når Udlændingestyrelsen giver besked om opholdstilladelse, træffer de samtidig afgørelse om, hvilken kommune en flygtning skal tage bopæl i (visitering). I forhold til uledsagede mindreårige flygtninge kan visiteringen ske op til to uger efter meddelelse af opholdstilladelse, hvis det er nødvendigt for at involvere den mindreårige. Det står i INL § 10.

Udlændingestyrelsen visiterer på grundlag af de fastsatte kommunevoter, flygtningens personlige forhold og forholdene i kommunen. Det står i INL § 11.

En flygtning skal visiteres til en kommune, som efter kommunevoterne skal modtage og boligplacere flygtninge. Der kan dog visiteres til en kommune, der ikke skal modtage flygtninge, hvis flygtningens særlige tilknytning til kommunen taler for det. For eksempel, hvis personen har været anbragt på en institution eller i familiepleje i kommunen, har nærtstående familiemedlemmer i kommunen, eller hvis der er andre ganske særlige forhold.

Hvis en flygtning har et reelt jobtilbud, hvor den daglige transporttid mellem arbejde og bopæl er mere end to timer med offentlige transportmidler, kan personen også blive visiteret til den kommune, hvor arbejdspladsen ligger eller en nærliggende kommune. Det er dog en forudsætning, at jobtilbuddet har et omfang på mindst 15 timer ugentligt og ikke er tidsbegrænset, medmindre der er tale om et integrationsgrunduddannelsesforløb (IGU). Den pågældende skal dokumentere jobtilbuddet eller IGU-forløbet.

Ved visiteringen skal Udlændingestyrelsen lægge vægt på den enkeltes mulighed for beskæftigelse. Ved vurderingen skal der også lægges vægt på deres uddannelse, faglige kvalifikationer og erhvervserfaringer, der sammenholdes med kommunens indberettede oplysninger om arbejdsmarkeds- og uddannelsesforhold.

Hensynet til flygtningens beskæftigelsesmuligheder skal fraviges, når der er ganske særlige personlige forhold, herunder personens nærtstående familiemæssige tilknytning eller behov for speciel behandling, der kun gives få steder i landet. Der kan også lægges vægt på flygtningens seneste opholdssted.

Hvis flygtninge i asylfasen er flyttet i egen bolig eller er privat indkvarteret, skal de som udgangspunkt visiteres til den pågældende kommune. Hvis kommunevoten er opbrugt, indhenter Udlændingestyrelsen en udtalelse fra kommunen om, der er særlige grunde til, at flygtningen og dennes familie ikke kan boligplaceres i kommunen. Ved ganske særlige forhold hos den pågældende eller kommunen kan Udlændingestyrelsen visitere til en anden kommune end den kommune, som den pågældende er flyttet til eller er indkvarteret i. Ganske særlige forhold kan være, hvis der er familiemæssig tilknytning til en anden kommune. Ganske særlige forhold ved kommunen kan være, hvis der ikke kan tilbydes de særlige tilbud, som den enkelte har brug for. Det står i INL § 11a.

Udlændingestyrelsen giver den integrationsansvarlige kommune oplysninger om den pågældendes navn, personlige data og opholdsgrundlag i forbindelse med meddelelse af opholdstilladelse. Det sker uden, at der er indhentet samtykke fra den pågældende flygtning. Udlændingestyrelsen kan derudover med eller uden samtykke videregive andre oplysninger om den pågældende flygtning til den integrationsansvarlige kommune, når det er af betydning for kommunens integrationsansvar. Der kan også være tale om videregivelse af oplysninger om private forhold og andre fortrolige oplysninger. Videregivelse af oplysninger i denne sammenhæng kan kun ske i overensstemmelse med forvaltningslovens § 28, stk. 1. Det står i INL § 51, stk. 2.

Udlændingestyrelsens afgørelser om visitering kan ikke påklages. Det står i INL § 53.

Kommunen

Kommunen overtager ansvaret for visiterede flygtninge på førstkommande hverdag, fra udgangen af første hele måned fra afgørelsen om visitation. Kommunen kan dog overtage ansvaret tidligere, hvis den pågældende flygtning giver samtykke. Det er den kommune, den pågældende flygtning visiteres til, der overtager ansvaret. Tager en flygtning ophold i en anden kommune eller har ønske om dette, skal personen ansøge tilflytningskommunen om at overtage integrationsansvaret. Det står i INL § 4.

I forhold til personer, der er fordrevet fra Ukraine, overgår integrationsansvaret til kommunen senest 15 hverdage efter der er meddelt opholdstilladelse. Det står i LOPU § 30.

Kommunen skal registrere en flygtning i Det Centrale Personregister (CPR), som tilflyttet landet i den pågældende kommune. Registreringen skal ske senest den dato, hvor kommunen overtager ansvaret for flygtningen. Det står i INL § 10.

Boligplacering af flygtninge

Midlertidigt opholdssted og permanent bolig

Kommunen har ansvaret for boligplacering af flygtninge, der er visiteret til deres kommune. Kommunen *skal* anvise et midlertidigt opholdssted til en flygtning, der visiteres til kommunen, men kommunen *kan* også vælge at anvise en permanent bolig. Reglerne på dette område blev ændret pr. 1. marts 2019, så kommunen ikke længere er forpligtet til at anvise en permanent bolig. Det gælder både for flygtninge med opholdstilladelse efter udlændingeloven og de to særlove.

Hvis en flygtning afslår et tilbud om et midlertidigt opholdssted eller en permanent bolig, så har kommunen opfyldt sin forpligtelse om anvisning af et midlertidigt opholdssted efter integrationsloven. Kommunen skal i disse tilfælde vejlede flygtninge om konsekvensen af at afslå et tilbud om et midlertidigt opholdssted eller en permanent bolig og om muligheden for at klage.

Kommunen kan ikke anvise et midlertidigt opholdssted eller en permanent bolig i et udsat boligområde. Det står i INL § 12, stk. 2.

Dog kan kommunen i ganske særlige tilfælde anvise et midlertidigt opholdssted eller en permanent bolig i udsatte boligområder til ukrainere, der har fået opholdstilladelse efter særloven, hvis det vurderes, at det ikke er muligt at anvise et midlertidigt opholdssted eller en permanent bolig i et ikke-udsat boligområde. Det står i LOPU § 30a.

Hvis det ikke er sket tidligere, skal kommunen anvise et midlertidigt opholdssted eller en permanent bolig, når en flygtning stopper et ophold på en højskole. Det står i INL § 12, stk. 4.

Kommunen skal afholde de udgifter, der er forbundet med en flygtnings flytning til kommunen, herunder hvis flytningen sker til en højskole som led i aktivering. Det står i INL § 12, stk. 5.

Hvis huslejen i en permanent bolig overstiger halvdelen af husstandsindkomsten, har flygtninge krav på fuld boligstøtte efter § 15 i lov om individuel boligstøtte. Det står i INL § 12, stk. 1.

Særligt for personer, der er fordrevet fra Ukraine

Kommunen kan tilbyde indkvartering og forplejning til personer, der er fordrevet fra Ukraine, indtil der er truffet afgørelse om opholdstilladelse. Det er et krav, at udlændingen har eller inden for 5 hverdage fra indkvarteringen indgiver ansøgning om opholdstilladelse efter særloven. Det står i LOPU § 20a.

Indkvartering og forplejning efter denne lov kan udføres i samarbejde med private aktører eller andre myndigheder. Det kan også ske ved udbetaling af kontante ydelser. Det står i LOPU § 20c.

Midlertidigt opholdssted

Midlertidige opholdssteder er ikke beskyttet af lejelovens regler på samme måde som ved almindelige lejemål. Indkvartering i et midlertidigt opholdssted i en anden kommune kan kun ske efter aftale mellem kommunerne. Det står i INL § 12, stk. 6.

Kommunen kan anvise en enlig flygtning et beboelsesrum, der skal deles med en eller flere andre enlige flygtninge, som et midlertidigt opholdssted. Kommunen skal dog tage hensyn til flygtningens personlige forhold. Ved vurderingen skal der lægges vægt på alder, køn og særlig psykisk sårbarhed, og det skal sammenholdes med oplysningerne om det konkrete opholdssted. Rummets størrelse og egnethed til at deles mellem flere personer er faktorer, der også skal lægges vægt på.

Midlertidige opholdssteder for flygtninge kan etableres på støjbelastede arealer, og kommunen kan stille krav om afskærmningsforanstaltninger. Det står i lov om planlægning § 5u, stk. 4.

Den maksimale betaling for ophold i midlertidige indkvarterings- og opholdssteder for flygtninge kan i 2025 højst udgøre:

- Enlige med og uden børn 2.638 kr.
- Par uden børn 4.833 kr.
- Par med et, to eller tre børn 5.272 kr.
- Par med fire eller flere børn 5.713 kr.

Der kan ikke ydes boligstøtte til midlertidige opholdssteder efter lov om individuel boligstøtte, fordi der er et loft over betalingen.

Det er Udlændinge- og Integrationsministeriets opfattelse, at unge hjemmeboende under 30 år skal betragtes som børn i forhold til bekendtgørelsen om flygtninge og andres betaling for ophold i midlertidige indkvarteringer og opholdssteder. Det betyder, at der ikke kan opkræves selvstændig egenbetaling for unge hjemmeboende under 30 år. Unge hjemmeboende under 30 år indgår i opgørelsen af, hvor mange børn der er i familien.

Der er ikke ifølge integrationsloven fastsat regler for, hvor længe en flygtning kan være midlertidigt indkvarteret.

Kommunens afgørelse om boligplacering, herunder anvisning af et midlertidigt opholdssted kan påklages til Ankestyrelsen. Det står i INL § 53.

Kommunens muligheder i forbindelse med boligplacering

Kommunen kan købe, indrette eller leje ejendomme i kommunen for at sikre sig en bedre fordeling af flygtninges bosætningsmuligheder på landsplan, regionalt plan og lokalt i kommunen. Hvis formålet er at forbedre en udlændinges integration, så kan kommunen ved udlejning give både danske og udenlandske statsborgere fortrinsret i forhold til andre boligsøgende. Det står i INL § 13.

Kommunen kan beslutte, at almene familieboliger, der indrettes som kollektive bofællesskaber, skal udlejes til flygtninge. Kommunen skal anvise til alle ledige værelser i disse bofællesskaber. Det indebærer, at kommunen skal dække lejetab og garantere for istandsættelse af værelset ved fraflytning. Det står i lov om almene boliger § 51a, stk. 4 og stk. 5.

Flygtninge, der fraflytter lejemålet, skal tilbagebetale kommunens udgifter til istandsættelse i løbet af højst 5 år, og tilbagebetalingen skal tilpasses med den pågældendes økonomiske forhold. Det står i lov om almene boliger § 62.

I særlige tilfælde, hvor det er nødvendigt for, at kommunen kan opfylde sin forpligtelse til at sikre indkvarteringsmuligheder til ukrainere, kan byggeloven fraviges. Indkvarteringsstedet skal dog fortsat være sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt. Formålet med bestemmelsen er, at der med kort varsel og uden ansøgning om byggetilladelse, kan etableres midlertidige indkvarteringsmuligheder til fordrevne fra Ukraine i f.eks. idrætshaller, erhvervsejendomme, nedlagte skoler, sygehuse, telte og pavilloner m.v. kan anvendes som midlertidig indkvartering. Det står i LOPU § 31.

Situationer, hvor der ikke skal anvises bolig

Når en kommune har godkendt at *overtage* en flygtnings introduktionsprogram eller selvforsørgelses- og hjemrejseprogram og dermed integrationsansvaret, medfører det ikke samtidig en pligt til at anvise et midlertidigt opholdssted eller en permanent bolig. Det gælder dog ikke, hvis flytningen skyldes ganske særlige forhold hos den pågældende, f.eks. hvis flytningen er nødvendig på grund af alvorlig behandlingskrævende sygdom. Det står i INL § 18, stk. 3.

Når en udlænding skifter opholdsgrundlag, skal der ikke anvises et midlertidigt opholdssted, medmindre personen er indkvarteret på et indkvarteringssted, når den nye opholdstilladelse gives. Det står i INL § 57, stk. 3.

Der skal ikke anvises et midlertidigt opholdssted, hvis den pågældendes tidligere opholdstilladelse er mistet eller nægtet forlænget på grund af kriminalitet eller svig. Det står i INL § 57, stk. 4.

Uanset lovgrundlaget for opholdstilladelse skal familiesammenførte udlændinge *ikke* anvises et midlertidigt opholdssted eller en bolig. Udlændingestyrelsen kan dog træffe afgørelse om, at målgruppen skal anvises et midlertidigt opholdssted eller en bolig, hvis der foreligger ganske særlige forhold. Det står i INL § 57, stk. 5.

Helbredsmæssig vurdering

Kommunen *skal* tilbyde flygtninge en helbredsmæssig vurdering, hvis der efter en konkret vurdering skønnes at være behov for en nærmere afdækning af personens fysiske og psykiske helbredsforhold. Ved beslutningen skal kommunen inddrage allerede foreliggende helbredsmæssige oplysninger om personen. Hvis der er tale om en kvoteflygtning *skal* kommunen altid tilbyde en helbredsmæssig vurdering.

Kommunen *kan* beslutte at tilbyde en familiesammenført til en flygtning en helbredsmæssig vurdering.

Tilbud om en helbredsmæssig vurdering omfatter både personer under og over 18 år. Børn på 15 år og derover træffer som udgangspunkt selv beslutning om tilbuddet om en helbredsmæssig vurdering, og kommunen skal informere forældremyndighedsindehavere om dette.

Hvis der er tale om en uledsaget mindreårig flygtning, skal beslutningen træffes af den midlertidige forældremyndighedsindehaver.

Tilbud om en helbredsmæssig vurdering skal gives snarest muligt og inden 6 måneder efter, at kommunen har overtaget integrationsansvaret.

Den helbredsmæssige vurdering skal gennemføres af en læge og skal omfatte:

- En samtale og en helbredsundersøgelse med henblik på en lægefaglig vurdering af den fysiske og psykiske helbredstilstand og
- En lægefaglig vurdering af, om der er behov for yderligere helbredsmæssig udredning eller behandling.

Kommunen skal med den pågældendes samtykke videregive de oplysninger, der er relevante for lægens helbredsmæssige vurdering. Lægen skal også med pågældendes samtykke videregive resultatet af helbredsundersøgelsen til den ansvarlige forvaltning i kommunen. Hvis undersøgelsen ikke er foretaget af udlændingens egen læge, skal resultatet også videregives til denne. Undersøgelsens resultat skal indgå i tilrettelæggelsen af den pågældendes introduktionsprogram.

Reglerne om helbredsmæssig vurdering gælder også for personer, der har fået opholdstilladelse efter en af de to særlove. Det står i INL § 15d.

Kommunen skal vejlede den pågældende flygtning eller familiesammenførte om:

- Formålet med helbredsundersøgelsen
- Hvordan der kan udveksles oplysninger med den undersøgende læge, hvis den pågældende samtykker
- At den helbredsmæssige undersøgelse er frivillig og
- At den pågældende senere kan anmode om en helbredsmæssig vurdering inden for den 5-årige introduktionsperiode.

Kommunens afgørelse om en helbredsmæssig vurdering kan påklages til Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg. Det står i INL § 53.

Hvis lægen skønner, at der skal bruges tolk til helbredsundersøgelsen, er det lægen, der rekvirerer tolken, der betales af regionsrådet. Børn under 18 år må ikke anvendes som tolke, medmindre det er nødvendigt i et akut og livstruende tilfælde. Det står i bekendtgørelse om tolkebistand efter sundhedsloven.

Kontrakt

Kommunen skal på baggrund af en individuel samtale og i samarbejde med nyankomne flygtninge og familiesammenførte udarbejde en kontrakt inden én måned efter, at kommunen har overtaget ansvaret. Kontrakten skal underskrives af kommunen og den pågældende, og som også skal underskrive en opholds- og selvforsørgelseserklæring. Indvandrere omfattet af integrationsloven skal ikke have en kontrakt.

Hvis personen af fysiske årsager ikke kan underskrive kontrakten, men forstår indholdet, så markeres accepten af kontrakten på anden vis. Hvis personen på grund af handicap eller psykisk sygdom ikke forstår betydningen af kontrakten, skal kommunen notere det i kontrakten som begrundelse for den manglende underskrift.

Kontrakten kan også indgås, før kommunen egentlig skal overtage integrationsansvaret, hvis den pågældende flygtning har givet samtykke til det.

Kontrakten laves på baggrund af en samlet vurdering af personens situation og behov. I vurderingen indgår også personens færdigheder og forudsætninger samt arbejdsmarkedets behov. Reglerne om kontrakt gælder også for personer, der har fået opholdstilladelse efter de to særlove. Det står i INL § 19.

Hvis udlændingen har komplekse og sammensatte problemer, hvor der kan eller skal udarbejdes flere planer for indsatserne, og hvor der er et koordinationsbehov, kan kontrakten indeholde disse. Så bliver kontrakten den helhedsorienterede plan med indsatser fra alle sektorområder. Udarbejdelse af en helhedsorienteret plan kræver udlændingens samtykke og kan ske i forbindelse med udarbejdelse af kontrakten og ved opfølgning på kontrakten. Det står i INL § 19b.

Formål

Formålet med kontrakten er at sikre kvaliteten af integrationsforløbet. Det sker ved, at der udarbejdes et konkret og individuelt introduktionsprogram eller selvforsørgelsesprogram efter INL. Målet er, at udlændingen hurtigst muligt og gerne inden for 1 år kommer i ordinær beskæftigelse og bliver helt eller delvist selvforsørgende. Hvis dette ikke umiddelbart er et realistisk mål, skal indholdet af kontrakten have som mål, at udlændingen forbedrer sine muligheder for senere at opnå tilknytning til arbejdsmarkedet. Det står i INL § 19.

Indhold

Kontrakten skal beskrive:

- Beskæftigelses- eller uddannelsesmål.
- Indholdet af aktiviteter, der sættes i gang for at opnå målet.
- I hvilket omfang der gives tilbud i medfør af introduktionsprogram og selvforsørgelses- og hjemrejseprogram.
- Indholdet af tilbud og aktiviteter.
- Hvordan forholdet mellem beskæftigelsesrettede tilbud og danskuddannelse skal være.
- Indholdet af eventuel revalidering eller fleksjob (LAB) eller uddannelsespålæg efter INL.
- Hvilke sanktioner der gælder, hvis udlændingen afviser arbejde eller tilbud.
- Hvilken forvaltning i kommunen, der er ansvarlig for at koordinere integrationsindsatsen.

Der skal tages hensyn til personens ønsker i det omfang, at de er realistiske i forhold til den pågældendes færdigheder og forudsætninger og arbejdsmarkedets behov. Kommunen skal tilrettelægge deltagelsen i programmet på en måde, der tager hensyn til den enkeltes særlige behov, herunder særlige behandlingsbehov eller behov som følge af handicap. Hvis kommunen og den enkelte ikke kan blive enige om kontraktens indhold, fastsætter kommunen indholdet. Det står i INL § 19.

Kommunens beslutning om kontraktens indhold kan påklages til Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg. Det står i INL § 53.

Varighed

Kontrakten gælder indtil udlændingen får tidsubegrænset opholdstilladelse (permanent opholdstilladelse). *Efter udløb af introduktionsperioden kan kontrakten ikke omfatte:*

- Danskuddannelse for udlændinge med et introduktionsprogram eller selvforsørgelses- og hjemrejseprogram,
- Beskæftigelsesrettede tilbud efter INL,
- Danskuddannelse for udlændinge, der er omfattet af revalidering (LAS) eller fleksjob (LAB) og
- Uddannelsespålæg efter INL.

Udlændinge, der efter udløb af introduktionsperioden får hjælp efter LAS eller arbejdsløshedsdagpenge, omfattes af LAB. Det står i INL § 19.

Visitation og opfølgning

Visitation

En kommune skal betragte en nyankommen flygtning eller familiesammenført som jobparat i de første tre måneder efter, at kommunen har overtaget ansvaret, medmindre det er åbenbart, at personen ikke er i stand til at deltage i et virksomhedsrettet tilbud i form af virksomhedspraktik eller løntilskud.

Undtagelsen anvendes, hvis personen har væsentlige sociale og sundhedsmæssige problemer, herunder stærk traumatisering eller anden alvorlig sygdom. Manglende dansk kundskaber er ikke i sig selv tilstrækkeligt. Personer omfattet af undtagelsen skal betragtes som aktivitetsparate, og kommunen kan undlade at give et virksomhedsrettet tilbud. Tre måneder efter overtagelse af ansvaret skal kommunen lave en opfølgende vurdering og visitere personen jobparat eller aktivitetsparat efter samme bestemmelser som i LAB. Det står i INL § 17.

Personen er jobparat, hvis pågældende vurderes at kunne varetage et arbejde indenfor tre måneder. Opfylder personen ikke det kriterium, skal den pågældende vurderes som aktivitetsparat.

Det er personens mulighed for at kunne arbejde og ikke sandsynligheden for at få et arbejde, der er grundlaget for en vurdering af om personen er jobparat eller aktivitetsparat. At det kan være vanskeligere for en udlænding at finde et arbejde på grund af manglende sprog-, erhvervs- eller uddannelses kvalifikationer, er ikke tilstrækkeligt til at blive visiteret som aktivitetsparat.

Opfølgning

Kommunen skal følge op på kontrakten, indtil de fastsatte mål er nået. Herefter skal der ske opfølgning, hvis der bliver behov for det. Opfølgningen skal ske ved personligt fremmøde mindst 4 gange indenfor de første 6 måneder, efter visitationen er foretaget efter de 3 første måneder i kommunen. Herefter aftales opfølgningen mellem personen og jobcentret. Derudover holdes opfølgning, når jobcentret vurderer, at der er behov for det. Hvis det er hensigtsmæssigt, kan opfølgningen ske telefonisk eller digitalt.

For flygtninge og familiesammenførte, der ikke får selvforsørgelses- eller hjemrejseydelse eller overgangsydelse og kontanthjælp fra 1. juli 2025, skal der kun ske opfølgning, når der er behov for det. For personer, der er i arbejde eller uddannelse, og som ikke får ydelse, skal der kun ske opfølgning en gang om året, medmindre der er behov for hyppigere opfølgning. For personer, der har ret til fravær som følge af barselsloven, skal der ske opfølgning på kontrakten 6 måneder efter barnets fødsel, og derefter når fraværperioden udløber, medmindre der er behov for hyppigere opfølgning.

Opfølgningen skal indeholde:

- Drøftelse af om der er sket ændringer i den pågældendes situation og behov,
- Om mål og indsatser i kontrakten følges af kommunen og personen,
- Udbytte af indsatserne og
- Drøftelse af om der skal ske ændringer i programmets indhold, sammensætning og mål.

Samtalerne skal afholdes som CV-samtaler eller jobsamtaler med fokus på konkrete jobs og jobsøgning, og det skal aftales ved hver samtale, hvordan personens jobsøgning kan understøttes. For jobparate skal det sikres, at oplysningerne i Jobnet fortsat er fyldestgørende.

Opfølgningen skal kunne danne grundlag for en vurdering af, om personen fortsat er berettiget til hjælp efter INL og LAS. Det skal også vurderes, om der skal ske en nedsættelse eller ophør af selvforsørgelses- og hjemrejseydelse eller overgangsydelse og kontanthjælp fra 1. juli 2025.

Udlændingen skal vejledes om de mulige konsekvenser, hvis pågældende ikke lærer det danske sprog indenfor den fastlagte tidsramme i danskuddannelsesloven. Kommunen skal også vejlede om, at det kan have mulige konsekvenser ikke at tilegne sig dansk i forhold til muligheden for at opnå tidsbegrænset opholdstilladelse og dansk indfødsret. Det står i INL § 20.

I forbindelse med opfølgning på kontrakten har kommunen også pligt til at vejlede om mulighederne for repatriering efter repatrieringsloven. Det står i INL § 20b (læs mere i Tema 7 Repatriering).

Selvbooking

Jobparate og aktivitetsparate udlændinge skal selv booke samtaler med jobcentret digitalt. Personen kan undtages fra kravet om selvbooking, hvis de sproglige og it-mæssige forudsætninger ikke er tilstrækkelige til, at personen kan opfylde kravet. Jobcentret skal sørge for, at udlændingen hurtigst muligt bliver i stand til at booke jobsamtaler digitalt. Kommunen kan fragte personen retten til selvbooking, hvis det vurderes, at kontaktforløbet ikke kan gennemføres hensigtsmæssigt f.eks. ved uhensigtsmæssige mange bookinger. Det står i INL § 20.

Min Plan

Kommunen kan anvende "Min Plan" på Jobnet til udarbejdelse af og opfølgning på kontrakten. Hvis kommunen anvender "Min Plan", så skal beskæftigelses- og uddannelsesmål, planer for tilbud, uddannelsespålæg, sanktioner, samt øvrige oplysninger af relevans for integrationsindsatsen fremgå af planen. Det står i INL § 20a.

Hvis kommunen anvender "Min Plan", skal planen udleveres eller sendes til personen, når der sker ændringer. Udlændingen skal kvittere for plan og tilbud på Jobnet, underskrive og returnere kopi til jobcentret eller sende besked med digital post om at have modtaget og læst plan og tilbud.

Anvender kommunen ikke "Min Plan" på Jobnet, skal ændring af kontrakten ske ved, at udlændingen underskriver, og kommunen påtegner den reviderede kontrakt. Kommunen skal ved hver opfølgning vejlede udlændingen om mulighederne for repatriering efter repatrieringsloven. Det står i INL § 20b.

Introduktionsprogram eller selvforsørgelses- og hjemrejseprogram

Folketinget har i december 2024 vedtaget en lov, der indfører en ny arbejdspligt for alle borgere i kontanthjælpssystemet, som ikke opfylder et opholdskrav og et beskæftigelseskrav. Loven trådte i kraft den 1. januar 2025 og får virkning i to faser i løbet af 2025. Ukrainere med opholdstilladelse efter særloven er dog ikke omfattet af den nye arbejdspligt.

Kommunen skal give flygtninge og familiesammenførte, der er omfattet af integrationsloven og berettiget til selvforsørgelses- og hjemrejseydelse og kontanthjælp fra den 1. juli 2025 et introduktionsprogram, som indebærer en 37 timers arbejdspligt. I de kommende afsnit beskrives programmernes indhold, arbejdspligten og de regler, der er gældende for ukrainere med ophold efter særloven.

Kommunen skal tilbyde **introduktionsprogram** til:

- Nyankomne flygtninge
- Familiesammenførte til flygtninge over 18 år
- Familiesammenførte til andre end flygtninge

Kommunen skal tilbyde **selvforsørgelses- og hjemrejseprogram** til:

- Ukrainere med ophold efter særloven

Personer, der opfylder betingelserne for revalidering eller fleksjob, er undtaget fra program. De skal dog have tilbud om danskuddannelse.

Kommunen *kan* tilbyde mindreårige uledsagede flygtninge et introduktionsprogram eller selvforsørgelses- og hjemrejseprogram (se mere i Tema 7 om uledsagede mindreårige flygtninge).

Programmet skal påbegyndes snarest muligt og senest en måned efter, at kommunen har overtaget ansvaret. Det skal tilrettelægges, så udlændingen hurtigst muligt får arbejde og opnår hel eller delvis selvforsørgelse. Programmet skal tilpasses den enkeltes forudsætninger, så personen kan gennemføre programmet hurtigst muligt, og tilbuddene må ikke være hindrende for personens mulighed for at arbejde. Udlændinge, der tilbydes et program, har pligt til at deltage aktivt i de enkelte dele af programmet. Omfang og indhold af programmet fremgår af kontrakten.

Inden for 2 uger og senest ved introduktionsprogrammet begyndelse, skal kommunen give personer, der modtager selvforsørgelses- og hjemrejseydelse eller kontanthjælp pr. 1. juli 2025, et virksomhedsrettet tilbud i form af virksomhedspraktik eller løntilskud. Dette gælder dog ikke, hvis det er åbenbart, at den pågældende ikke er i stand til at deltage i et virksomhedsrettet tilbud. Det står i INL § 16.

Kommunen skal i forbindelse med tilrettelæggelse af programmet oplyse om muligheden for at få foretaget en formel vurdering af personens uddannelseskvalifikationer. Det står i INL § 16b.

Uddannelses- og Forskningsstyrelsen tilbyder vejledning og vurdering af udenlandske uddannelser, hvor flygtninge, familiesammenførte, kommuner, asylcentre, uddannelsesinstitutioner og virksomheder kan få rådgivning og udtalelser om flygtninge og familiesammenførtes uddannelser. Der er en særlig turbovurdering af udenlandske uddannelser for virksomheder.

Varighed

Introduktionsprogrammet har en varighed på et år og skal tilrettelægges, så udlændingen kan opnå ordinær beskæftigelse inden for et år efter, at kommunen har overtaget ansvaret.

Får udlændingen ikke arbejde eller uddannelse inden for et år, skal programmet forlænges. Det samlede program kan dog højst have en varighed på 5 år. Det står i INL § 16.

Hvis programmet forlænges ud over et år, er formålet stadig, at den pågældende kommer i ordinær beskæftigelse. Hvis forlængelse af programmet er relevant, er det yderst vigtigt at opdatere kontrakten i sin helhed. Programmet genoptages, hvis en udlænding, der har afsluttet et program, søger om kontanthjælp inden for fem år efter kommunens overtagelse af integrationsansvaret.

Indhold

Kommunen skal tilbyde nyankomne flygtninge og familiesammenførte et introduktionsprogram. Indholdet i introduktionsprogrammet afhænger af, om den pågældende er selvforsørgende eller modtager selvforsørgelses- og hjemrejseydelse eller kontanthjælp pr. 1. juli 2025.

For flygtninge og familiesammenførte, som modtager selvforsørgelses- og hjemrejseydelse eller kontanthjælp består introduktionsprogrammet af en 37 timers kontinuerligt arbejdspligt. Der indebærer, at de som udgangspunkt har pligt til at deltage 37 timer om ugen i en beskæftigelsesrettet indsats inklusiv en danskuddannelse. Der skelnes ikke mellem jobparate og aktivitetsparate flygtninge, da arbejdspligten gælder for alle.

Ukrainere med opholdstilladelse efter særloven er dog *ikke* omfattet af den nye arbejdspligt, og deres program skal fortsat bestå af danskuddannelse og beskæftigelsesrettede tilbud.

Introduktionsprogram og arbejdspligt for flygtninge og familiesammenførte

For flygtninge eller familiesammenførte, der er berettigede til at modtage selvforsørgelses- og hjemrejseydelse og kontanthjælp pr. 1. juli 2025, består introduktionsprogrammet af en ny arbejdspligt. Arbejdspligten indebærer, at de som udgangspunkt har pligt til at deltage kontinuerligt 37 timer om ugen i en beskæftigelsesrettet indsats, herunder fortsat:

- Danskuddannelse (INL § 21) og
- Beskæftigelsesrettede tilbud (INL § 23).

Det står i INL § 16.

I arbejdspligten kan den beskæftigelsesrettede indsats efter INL § 23 for eksempel være ansættelse med løntilskud, virksomhedspraktik, nytteindsats, særligt tilrettelagt nytteindsats, danskuddannelse og i særlige tilfælde vejledning og opkvalificering. Timer i indsatser efter social- og sundhedslovgivningen kan medregnes i arbejdspligten som for eksempel deltagelse i traumebehandling, familiebehandling, psykologbehandling eller løbende ambulante behandling på sygehuset.

Ordinære løntimer tæller også med i opgørelsen af de 37 timers arbejdspligt. Reglerne om hvem der er omfattet af arbejdspligt står i INL § 16, stk. 2 og LAB § 105 a. (Læs mere om arbejdspligtens indhold i Tema 3 – Beskæftigelse og uddannelse).

Indfasning af arbejdspligten

Reglerne om arbejdspligten træder i kraft d. 1. januar 2025 og indføres således:

- Den 1. januar til og med den 31. maj 2025: Personer, der modtager selvforsørgelses- og hjemrejseydelse eller overgangsydelse, skal være påbegyndt indsatsen i arbejdspligten **senest den 30. juni 2025**.
- Den 1. juli til og med den 30. november 2025: Personer, som bliver omfattet af arbejdspligten i denne periode, skal være påbegyndt indsatsen i arbejdspligten **senest den 31. december 2025**.
- Den 1.- 31. december 2025: Personer, som bliver omfattet af arbejdspligt i perioden, skal påbegynde indsatsen inden for fristen på en måned.

Det er jobcenteret, der tager stilling til, hvornår personen skal påbegynde indsatsen i arbejdspligten i overgangsperioden. Når indfasningsperioderne er afsluttede, skal jobcenteret igangsætte indsatsen i arbejdspligten senest efter en måned. Den hidtidige suspensionsperiode på 3 måneder i INL § 4 b ophæves samtidig, så alle personer skal have tilbudt et program senest efter en måned.

Efter en konkret vurdering af personens helbred kan jobcenteret nedsætte antallet af timer, så det ugentlige timetal kan være mindre end 37 timer. Indsatsen skal sættes i gang hurtigst muligt, dog senest efter 1 måned.

Indsatsen i arbejdspligten skal tilrettelægges på en sådan måde, at den tidsmæssigt og geografisk kan kombineres med den enkeltes deltagelse i danskuddannelse. Det står i § 17 i bekendtgørelse om udarbejdelse af kontrakt og om introduktionsprogrammet efter integrationsloven.

Kravet om at deltage kontinuerligt i 37 timers indsats om ugen kan også fraviges, hvis udlændingen deltager i praktik, uddannelsesforløb eller rekognosceringsrejse til hjemlandet eller det tidligere opholdsland med henblik på beslutning om repatriering. Kommunen kan derudover fravige kravet arbejdspligt, hvis en udlænding deltager i tilbud om vejledning og opkvalificering efter repatrieringsloven § 6a. Det står i INL § 17a.

For selvforsørgende flygtninge og familiesammenførte kan introduktionsprogrammet bestå af danskuddannelse og beskæftigelsesrettede tilbud.

Personer med midlertidig opholdstilladelse efter særloven for personer, der er fordrevet fra Ukraine, er ikke omfattet af arbejdspligten. Det står i INL § 16, stk. 2, LAB § 105a og LOV nr. 1654 af 30/12/2024 § 7, stk. 3.

Selvforsørgelses- og hjemrejseprogram for ukrainere

Selvforsørgelses- og hjemrejseprogrammet for ukrainere, der er berettigede til at modtage selvforsørgelses- og hjemrejseydelse og kontanthjælp pr. 1. juli 2025 består fortsat af:

- Danskuddannelse (INL § 21) og
- Beskæftigelsesrettede tilbud (INL § 23).

Den beskæftigelsesrettede indsats efter INL § 23 kan f.eks. være ansættelse med løntilskud, virksomhedspraktik, nytteindsats, danskuddannelse og vejledning og opkvalificering.

Det står i INL § 16.

Tilbud uden forsørgelsesydelse

Flygtninge og familiesammenførte samt ukrainere, der ikke er berettigede til selvforsørgelses- og hjemrejseydelse eller kontanthjælp pr. 1. juli 2025, men som er omfattet af et program, kan få danskuddannelse og beskæftigelsesrettede tilbud, hvis de ønsker det. Kommunen kan kun afslå en anmodning om indsats, hvis tilbuddet ikke vurderes at kunne forbedre personens beskæftigelsesmuligheder. Det står i INL § 23a.

Pligt til at deltage

Udlændinge, der modtager selvforsørgelses- og hjemrejseydelse eller kontanthjælp pr. 1. juli 2025, har pligt til at udnytte deres arbejdsmuligheder og tage imod tilbud som led i introduktionsprogrammet. Det står i INL § 26.

Jobparate udlændinge skal være aktivt jobsøgende. Det står i INL § 26a.

Kommunen kan fritage fra kravet om anvendelse af Jobnet m.v., hvis personen ikke har de nødvendige sproglige og it-mæssige kompetencer. Fritagelsen skal ske på baggrund af en konkret og individuel vurdering af udlændingens kompetencer, og der skal laves en aftale om, hvordan udlændingen i stedet skal dokumentere sine jobsøgningsaktiviteter. Kommunen skal understøtte, at udlændingen hurtigst muligt bliver i stand til at anvende de digitale løsninger på lige fod med andre. Det står i INL § 26.

Fritagelse for introduktionsprogram eller selvforsørgelses- og hjemrejseprogram

Hvis kommunen vurderer, at personens dansk kundskaber er tilstrækkelige eller hvis ganske særlige grunde taler for det, kan kommunen lade være med at tilbyde danskuddannelse. Det står i INL § 21.

Kommunen kan helt eller delvist lade være med at tilbyde udlændingen deltagelse i *tilbud*, når ganske særlige grunde i øvrigt taler derfor. Særlige grunde kan i begge tilfælde f.eks. være fysiske eller psykiske handicap, torturoplevelser eller stærk traumatisering.

Den nye arbejdspligt ændrer ikke på muligheden for, at personer kan blive fritaget for indsats. Personer omfattet af arbejdspligten vil således også kunne blive fritaget helt eller delvist for indsats på grund af helbreds-mæssige forhold, hvis kommunen vurderer, at indsatsen vil forværre personens helbred eller sygdom.

Et mindre intensivt introduktionsprogram eller selvforsørgelses- og hjemrejseprogram

Udlændinge, der er omfattet af reglerne i LAB om en mindre intensiv indsats, har ikke pligt til at deltage aktivt i samtaler og tilbud, hvis personen:

- Kan dokumentere, at den pågældende inden for de næste 6 uger skal påbegynde job på fuld tid, fleksjob eller skal på barsel eller overgå til efterløn, fleksydelse eller folkepension
- Kan dokumentere, at den pågældende er hjemsendt på grund af vejrlig eller mangel på materiale
- Er omfattet af en arbejdsfordelingsordning.

Jobcentret kan ud fra en konkret vurdering pålægge personen at møde personligt op og deltage i tilbud, hvis det vurderes, at det er en fordel for personen, eller der er tale om misbrug af eller spekulation i muligheden for at blive fritaget for pligten. Det står i INL § 16, stk. 4.

Flytning til anden kommune

En udlænding kan fortsætte sit introduktionsprogram efter integrationsloven ved flytning til en anden kommune, hvis tilflytningskommunen godkender at overtage integrationsansvaret. Tilflytningskommunen skal overtage programmet, hvis flytningen er af væsentlig betydning for udlændingens integrationsforløb, f.eks. hvis:

- Udlændingen eller dennes ægtefælle får arbejde i kommunen, og flytningen er nødvendig for at kunne passe arbejdet, eller
- Særlige personlige forhold taler for det.

Ved vurderingen af om flytningen er nødvendig, kan der lægges vægt på oplysninger om offentlige transportmuligheder, og om der er tale om beskæftigelse af midlertidig eller varig karakter. I forbindelse med flytningen skal der følges op på den pågældende udlændings kontrakt. Det står i INL § 18.

Flytter udlændingen fra en kommune inden udløbet af den 5-årige introduktionsperiode, kan fraflytningskommunen videregive oplysninger om udlændingens navn, opholdsgrundlag og andre personlige data til tilflytningskommunen uden samtykke. Det står i INL § 51b.

Hvis flygtninge eller familiesammenførte flytter til en anden kommune uden, at tilflytningskommunen har overtaget integrationsansvaret, så træffer kommunen afgørelse om selvforsørgelses- og hjemrejseydelse eller kontanthjælp fra den 1. juli 2025 skal nedsættes eller bortfalde. Kommunen er ikke forpligtet til at tilbyde beskæftigelsesrettede tilbud under programmet, men de skal fortsat tilbyde danskuddannelse. Det står i DUL § 2.

Efter udløbet af den 5-årige introduktionsperiode kan flygtninge frit flytte kommune, også selvom den pågældende kommune tidligere har givet afslag på at overtage integrationsansvaret inden for introduktionsperioden. Hvis den pågældende fortsat er omfattet af en kontrakt, så skal tilflytningskommunen foretage opfølgning på kontrakten.

Praksis

I 2-05 En tilflytningskommune var forpligtiget til at overtage ansvaret for introduktionsprogrammet for en udlænding, der sammen med sin ægtefælle flyttede til kommunen. Ægtefællen var ikke var omfattet af INL og var derfor ikke begrænset i sin bevægelsesfrihed. På tidspunktet for flytningen havde udlændingen en tidsbegrænset opholdstilladelse, som var betinget af samliv med ægtefællen på fælles bopæl. Herudover blev der lagt vægt på hensynet til, at familien forblev sammen. Særlige personlige forhold talte således for overtagelse af integrationsansvaret.

I 4-03 En tilflytningskommune skulle overtage integrationsansvaret for en udlænding, da flytningen var af væsentlig betydning for integrationsforløbet, fordi personen havde fået arbejde i tilflytningskommunen. Arbejdstiden udgjorde ca. 4 timer pr. dag. Det var en forudsætning, at der ikke var transportmuligheder fra tidligere kommune til arbejdspladsen.

I 1-01 Tilflytningskommunen var ikke forpligtiget til at overtage ansvaret for introduktionsprogrammet for en udlænding, idet flytningen ikke havde væsentlig betydning for ansøgers integrationsforløb, og der var ikke særlige personlige forhold, der gav grundlag for flytning. Der blev lagt vægt på, at programmet lige så godt kunne gennemføres i en lille som i en større kommune. Herudover blev der lagt vægt på, at ansøgers transport på 15 km til behandling for en alvorlig kræftlidelse ikke kunne begrunde en flytning af særlige personlige forhold. Endelig blev der *ikke* lagt vægt på, at der ikke var andre somaliere i bopælskommunen, ligesom det ikke havde betydning, at pågældende var tilkendt førtidspension.

I 2-00 En tilflytningskommune var ikke forpligtiget til at overtage ansvaret for introduktionsprogrammet for en udlænding, idet flytningen ikke havde væsentlig betydning for integrationsforløbet sammenholdt med, at der ikke forelå særlige personlige forhold der kunne give grundlag for flytning. Programmet kunne lige så godt gennemføres i en mindre som i en større kommune.

Danskuddannelse

Kommunen skal senest en måned efter at have overtaget ansvaret for en udlænding, henvise personen til danskuddannelse. Henvielse til danskuddannelse kan helt eller delvist undlades, hvis personens danskundskaber skønnes at være tilstrækkelige, eller når særlige grunde i øvrigt taler for det. Det står i INL § 21.

Danskuddannelse gives efter lov om danskuddannelse til voksne udlændinge m.fl. (DUL). Flygtninge og familiesammenførte, der henvises til danskuddannelse som en del af introduktionsprogrammet, er integrationskursister (I-kursister). Dette gælder også personer, der har fået opholdstilladelse efter en af de to særlove. Det står i DUL § 2c.

Danskuddannelse, der gives til I-kursister, kan have en varighed på op til 5 år fra det tidspunkt, hvor personen påbegynder danskuddannelsen. Kommunen har pligt til at forlænge uddannelsesperioden, hvis den pågældende har været afskåret fra at deltage i danskuddannelsen som følge af f.eks. graviditet, sygdom, traumer eller handicap og kan dokumentere dette. Det står i DUL § 2e.

Danskundervisning kan maksimalt udgøre gennemsnitligt 15 timer om ugen. Det står i INL § 21.

Kommunen kan efter ansøgning fravige timeloftet, hvis flere danskundervisningstimer kan kompensere for særlige forhold hos kursisten og dermed gøre personen i stand til at gennemføre danskuddannelsen.

Det er en betingelse for at fravige timeloftet, at kursisten over for kommunen dokumenterer de særlige forhold, herunder handicap eller lignende, der gør det vanskeligt for kursisten at gennemføre danskuddannelsen inden for timeloftet. Dette dokumenteres ved lægeerklæring eller lignende. Dokumentationen må højst være to år gammel regnet fra det tidspunkt, hvor kursisten fremlægger den i forbindelse med en ansøgning om dispensation fra timeloftet.

Introduktionsforløb til indvandrere

Indvandrere er ikke omfattet af INL kapitel 3, 4, 5, 6 og 7, men derimod af lovens kapitel 4a om introduktionsforløb for indvandrere. Det står i INL § 2, stk. 7.

I integrationsloven forstås indvandrere som personer, der har fået opholdstilladelse på baggrund af beskæftigelse, selvstændig erhvervsvirksomhed, uddannelse eller au-pair-ordningen m.v. Det står i INL § 2, stk. 6.

Indvandrere, der er fyldt 18 år, skal tilbydes et introduktionsforløb bestående af:

- Danskuddannelse (INL § 24d) og
- Beskæftigelsesrettede tilbud (INL § 24f), hvis indvandreren er berettiget til og ønsker at modtage disse.

Introduktionsforløbet skal sættes i gang senest en måned efter, at kommunen har overtaget integrationsansvaret for den pågældende.

Introduktionsforløbet har en varighed på højst tre år og skal tilpasses indvandreren forudsætninger og formålet med opholdet i Danmark, så personen kan gennemføre forløbet hurtigst muligt. Tilbud må ikke stå i vejen for muligheden for beskæftigelse. Det står i INL § 24c.

Kommunen skal senest en måned efter at have overtaget ansvaret henvise personen til danskuddannelse. Det står i INL § 24d.

Udlændinge, der henvises til danskuddannelse som en del af et introduktionsforløb, er selvforsørgerkursister (S-kursister). Det står i DUL § 2d.

Tilbud om danskuddannelse til S-kursister omfatter undervisning i op til 5 år, der regnes fra det tidspunkt, hvor udlændingen kan påbegynde danskuddannelsen. S-kursister, der på grund af alvorlig og langvarig sygdom ikke har haft mulighed for at benytte sig af tilbuddet om danskuddannelse, tilbydes undervisning i en periode svarende til det tidsrum, hvor kursisten har været afskåret fra at benytte tilbuddet. Det står i DUL § 2f.

Kommunen kan undlade at tilbyde en udlændings deltagelse i danskuddannelse, hvis personens danskkundskaber skønnes at være tilstrækkelige, eller når ganske særlige grunde i øvrigt taler derfor. Det står i INL § 21.

Hvis en udlænding, som ikke har afsluttet sit introduktionsforløb, flytter til en anden kommune, skal denne kommune overtage ansvaret for introduktionsforløbet. Det står i INL § 24c.

Kommunen kan give støtte til en virksomhed, der etablerer en vejlederfunktion, som ligger udover, hvad en arbejdsgiver sædvanligvis forventes at varetage.

Målgruppen for denne støtte er udlændinge, der har lovligt ophold her i landet som:

- Beskæftigede eller selvstændige (UDL § 9a),
- Statsborgere i Finland, Island, Norge og Sverige (UDL § 1) eller
- EU-borger (UDL § 2).

Støtten kan gives til frikøb af en medarbejder, der varetager vejlederfunktion eller honorar til ekstern konsulent.

Timetallet fastsættes i samarbejde med virksomheden ud fra en konkret vurdering af behov og forudsætninger hos den udlænding, der skal modtage vejledning. Der kan også bevilges tilskud til køb af uddannelse til medarbejderen. Det står i INL § 24g.

TEMA 2 - YDELSER

Kontanthjælp

I dette afsnit behandles reglerne om følgende ydelser:

- Kontanthjælp
- Tillæg efter reglerne om kontanthjælp

Folketinget har i december 2024 vedtaget en ny kontanthjælpsreform, som er trådt i kraft 1. januar 2025, og de nye regler får virkning fra 1. juli 2025. Det betyder, at personer, der modtager eller ansøger om hjælp i kontanthjælpssystemet den 1. juli 2025 eller senere, vil blive omfattet af det nye ydelsessystem, herunder nye rettigheder i form af ferieret, hjælp til medicin og fritidstillæg. Det får således betydning for de personer, der frem til den 1. juli 2025 modtager kontanthjælp, uddannelseshjælp, selvforsørgelses- og hjemrejseydelse eller overgangsydelse eller ansøger om de ydelser i fremtiden.

Formålet med reformen af kontanthjælpssystemet er at indføre et mere enkelt kontanthjælpssystem. Derfor er det besluttet at afskaffe flere komplekse regler som for eksempel kontanthjælpsloftet, 225-timersreglen, særlig støtte for kontanthjælpsmodtagere og aktivitetstillægget. Det betyder, at disse regler ikke længere er gældende fra 1. juli 2025.

De nuværende ydelser som selvforsørgelses- og hjemrejseydelse eller overgangsydelse, kontanthjælp og uddannelseshjælp i kontanthjælpssystemet afskaffes og erstattes af én ydelse: kontanthjælp pr. 1. juli 2025. Den nye kontanthjælp har tre satser: mindstesats, grundsats og forhøjet sats samt en sats for hjemmeboende. Derudover indføres en række tillæg, der er målrettet børnefamilier, enlige og unge.

For at være berettiget til kontanthjælp, skal der være tale om en ændring i personens forhold (en social begivenhed), der gør, at personen ikke kan forsørge sig selv eller blive forsørget af andre. Desuden må personen ikke have anden mulighed for forsørgelse, herunder arbejdsløshedsdagpenge eller pension. Det er ikke ændret i forbindelse med indførelsen af et nyt kontanthjælpssystem.

Formuegrænse

Personer, der ansøger om hjælp til forsørgelse, skal opfylde de almindelige betingelser for at modtage hjælp - herunder formuegrænsen. Dette gør sig også gældende for flygtninge med ophold efter udlændingeloven eller særlovene. Den 1. juli 2025 hæves denne formuegrænse til 15.500 kr. for enlige og til 31.000 kr. for ægtepar. Formuen skal være reelt til rådighed for personen.

Kommunen kan således ikke yde kontanthjælp, hvis personen og ægtefællen har formue, som kan dække det økonomiske behov. Når der træffes afgørelse om retten til kontanthjælp, ser kommunen dog bort fra beløb på 15.500 kr. for enlige og 31.000 kr. for ægtefæller. Derudover ser kommunen – blandt andet - bort fra den del af en formue:

- der er nødvendig for at kunne bevare eller opnå en nødvendig boligstandard, eller
- som bør bevares af hensyn til ansøgerens og familiens erhvervs- eller uddannelsesmuligheder.

Det står i LAS § 14.

Derudover stilles der krav om, at personen opfylder et opholdskrav og et beskæftigelseskrav. Hvis personen ikke kan opfylde de to krav, påvirkes niveauet af kontanthjælpen og den pågældende vil modtage kontanthjælp på mindstesats svarende til selvforsørgelses- og hjemrejseydelsen, som ophører pr. 1. juli 2025.

Opholdskrav

Retten til at modtage kontanthjælp efter § 16, stk. 1 er betinget af, at personen opfylder et opholdskrav. Det betyder, at personen skal have haft lovligt ophold i Danmark, Grønland og Færøerne i sammenlagt 9 år inden for de seneste 10 år. Personer, som ikke opfylder opholdskravet, modtager kontanthjælp efter § 16, stk. 2. Det står i LAS § 11, stk. 3.

Det er de perioder, hvor personen har haft folkeregisteradresse i Danmark, der indgår i beregningen af opholdstiden. Udlandsophold af maksimalt to måneders varighed i forbindelse med f.eks. ferie, studierejser m.v. betragtes som ophold i Danmark, hvis personen har bevaret sin bopæl her i landet. Opholdskravet gælder ikke for EU/EØS-borgere, som har ret til ydelsen efter EU-retten. Det står i LAS § 11, stk. 10.

Kommunen kan pålægge personen at dokumentere sit ophold, hvis der er oplysninger, der giver anledning til tvivl om ophold i Danmark. Kommunen træffer afgørelsen om, hvilken ydelse personen er berettiget til. Det står i LAS § 11, stk. 11.

Beskæftigelseskrav

Retten til at modtage kontanthjælp efter § 16, stk. 1 er betinget af, at personen opfylder et beskæftigelseskrav. Det betyder, at personen *også* skal have haft ordinært arbejde i Danmark i en periode, som sammenlagt svarer til fuldtidsbeskæftigelse i 2 ½ år inden for de seneste 10 år. I den forbindelse betragtes IGU-forløb til dels som ordinær beskæftigelse, da perioder med løn tæller med. Personer, som ikke opfylder beskæftigelseskravet, kan modtage kontanthjælp efter LAS § 16, stk. 2.

Beskæftigelseskravet skal kun være opfyldt én gang, uanset om personen løbende modtager kontanthjælp eller genansøger om ydelse til forsørgelse.

Pr. 1. juli 2025 vil beskæftigelseskravet gælde for:

- Personer, som modtager hjælp efter LAS § 16, stk. 2 pr. 1. juli 2025 eller som ansøger om kontanthjælp senere.
- Personer, som modtager hjælp efter LAS § 16, stk. 2 pr. 1. juli 2025, hvis der på ny ansøges om en ydelse to kalendermåneder eller mere efter sidste ophør af udbetaling af ydelse.
- Alle, som er indrejst og folkeregistreret i Danmark fra den 2. april 1968 og ikke tidligere har været folkeregistreret i Danmark.
- Personer, som er folkeregistreret som indrejst i Danmark fra den 2. april 1968 efter udlandsophold i mere end 12 sammenhængende måneder.

Mindstesatsen vil blive ydet til personer, der ikke opfylder opholds- og beskæftigelseskravene i LAS § 11, stk. 3 og 8. Opholdskravet skal løbende være opfyldt, mens beskæftigelseskravet kun skal opfyldes én gang. Borgere fra EU-/EØS-lande kan være undtaget fra opholds- og beskæftigelseskravene på grund af de EU-retlige regler.

Beskæftigelseskravet gælder ikke for folkepensionister, førtidspensionister, seniorpensionister og tidlige pensionister, der ikke modtager fuld førtidspension, seniorpension eller tidlig pension efter lov om social pension på grund af betingelserne om optjening. Det står i LAS § 11, stk. 10.

For personer, der ikke opfylder opholdskravet i LAS § 11, stk. 3, kan den supplerende hjælp sammenlagt med førtidspensionen, seniorpensionen eller den tidlige pension pr. måned højst udgøre et beløb, der svarer til mindstesats efter LAS § 16, stk. 2, børnetillæg efter LAS § 17 og tillæg som enlig forsøger efter LAS § 18.

Der indføres også en mulighed for de 25-29-årige til at modtage forhøjet sats, hvis de inden for de seneste 10 år har haft ordinær beskæftigelse i Danmark, Grønland og Færøerne eller i et andet EU-/EØS-land i en periode, som sammenlagt svarer til fuldtidsbeskæftigelse i mindst 2 år og 6 måneder. Der er tale om et nyt beskæftigelseskrav, som alene knytter sig til muligheden for at blive løftet fra grundsats til forhøjet sats.

I de tilfælde, hvor flygtninge og familiesammenførte til flygtninge ikke opfylder opholds- og beskæftigelseskravet, får de kontanthjælp efter LAS § 16, stk. 2.

Praksis

P 32-20 Afgørelsen drejer sig om kravene til dokumentationen for, at en person opfylder kravet om lovligt ophold i Danmark, Grønland og Færøerne i sammenlagt 9 år inden for de seneste 10 år, når der søges hjælp til forsørgelse efter LAS. Når en person har haft folkeregisteradresse i riget i mindst 9 år ud af de seneste 10 år forud for ansøgningen, så skal personen som udgangspunktet ikke dokumentere sit ophold. Det gælder også, selv om personen i perioder ikke har haft et registreret indtjeningsgrundlag. Det kan skyldes personens livsførelse og livssituation f.eks. hjemløshed, sygdom eller særlig økonomisk indretning, der kan forklare, at der ikke er registreret indtjening. Kommunen kan således ikke – som en fast regel – pålægge en person at dokumentere sit ophold udelukkende på den baggrund, at pågældende ikke har et registreret indtjeningsgrundlag. Kommunen kan dog pålægge personen at dokumentere sit ophold, hvis der er andre oplysninger, der kan give anledning til tvivl om ophold i riget.

Ferie og ophold i udlandet

Ferie

En person, der har modtaget kontanthjælp i 12 sammenhængende måneder, har ret til op til 4 ugers ferie med ret til kontanthjælp. Ferien skal afholdes inden for de 12 følgende måneder. Den enkelte ferieperiode kan højst udgøre 2 uger. Pr. 1. juli 2025 træder nye regler i kraft, så flygtninge og familiesammenførte omfattet af integrationsloven også får mulighed for at afholde ferie med ydelse på lige fod med andre grupper.

Det er en betingelse, at ferien aftales med jobcentret. Når ferien tilrettelægges, skal der tages hensyn til personens forhold, herunder familiens mulighed for at holde ferie. Afholdelsen af ferie må dog ikke modvirke beskæftigelsesindsatsen i væsentlig grad. Ved uenighed om, hvornår ferien skal afholdes, træffer kommunen en afgørelse.

Hvis personen vælger at holde ferie alligevel, er det for egen regning. Personer, der ikke opfylder opholds- og beskæftigelseskravene i § 11, stk. 3 og 8 i lov om aktiv socialpolitik er også omfattet af reglerne om ferie. Det står i LAS § 13, stk. 12-13.

Ophold i udlandet

Personer, der modtager kontanthjælp, er ikke berettiget til hjælpen, hvis de opholder sig i udlandet. Undtagelsesvis kan hjælpen gives under korte ophold i udlandet, hvis:

- Personen deltager i beskæftigelsesrettede aktiviteter,
- Personen skal deltage i aftalt eller fastsat samvær med egne børn i udlandet.
- Personen har brug for nødvendig lægebehandling, som ikke kan gives her i landet.
- Der i øvrigt foreligger ganske særlige forhold f.eks. afklaringsrejser i forbindelse med overvejelser om repatriering.

Modtagere af kontanthjælp kan opholde sig kortvarigt i udlandet. Her tænkes f.eks. på indkøbsture, fritidsaktiviteter og lignende. Det er også muligt, at personen kan overnatte i udlandet højst én gang pr. kalendermåned. Overnatningen må ikke ske i forbindelse med påbegyndelse eller afslutning af ferie. Personen skal senest 2 dage før overnatningen give kommunen besked om dette. Det står i LAS § 5.

Satser og tillæg

I det kommende afsnit beskrives de nye regler i kontanthjælpssystemet, som træder i kraft den 1. juli 2025 for personer, der tidligere har modtaget selvforsørgelses- og hjemrejseydelse, overgangsydelse, uddannelseshjælp og kontanthjælp. Det betyder, at satser og tillæg først er gældende fra den 1. juli 2025.

Kontanthjælp til personer, der opfylder opholds- eller beskæftigelseskravet

- En grundsats på 7.205 kr. (2025-niveau) pr. måned til personer under 30 år.
- En forhøjet sats på 12.498 kr. (2025-niveau) pr. måned til personer, som er fyldt 30 år.
- En sats på 2.925 kr. (2025-niveau) pr. måned til hjemmeboende personer under 30 år, der bor hos én eller begge forældre og ikke forsørger eget barn i hjemmet.

Det står i LAS § 16, stk. 1 og vejledning om satser.

Kontanthjælp til personer, der ikke opfylder opholds- eller beskæftigelseskravet

- En mindstesats på 6.789 kr. (2025-niveau) pr. måned.
- En sats på 2.925 kr. (2025-niveau) pr. måned til hjemmeboende personer under 30 år, der bor hos én eller begge forældre og ikke forsørger eget barn i hjemmet.

Det står i LAS § 16, stk. 2 og vejledning om satser.

Kontanthjælp til unge, der er fyldt 25 år

Unge i aldersgruppen, som opfylder betingelserne for at modtage grundsats, kan modtage forhøjet sats, når personen har haft ordinær beskæftigelse her i landet eller i et andet EU-/EØS-land. Det er et krav, at beskæftigelsen sammenlagt svarer til fuldtidsbeskæftigelse i 2 år og 6 måneder inden for de seneste 10 år. Det står i LAS § 16, stk. 3.

Børnetillæg

Modtagere af kontanthjælp, som har forsørgelsespligt over for ét eller flere børn under 18 år, kan få ét børnetillæg på 2.784 kr. (2025-niveau) pr. måned fra kommunen.

Det er et krav for at modtage tillægget, at børnene opholder sig her i riget (Danmark, Grønland eller Færøerne). Kravet gælder ikke for EU-/EØS-borgere, hvis disse er berettigede til hjælpen efter EU-retten eller for personer omfattet af bilaterale overenskomster. Det står i LAS § 17.

Tillæg til enlige forsørgere

Enlige forsørgere, der modtager kontanthjælp på:

- grundsats
- mindstesats

modtager ét månedligt tillæg på 1.638 kr. (2025-niveau).

Retten til tillægget er betinget af:

- at personen forsørger eget barn i hjemmet og har ret til ekstra børnetilskud efter BØL.
- at personen forsørger eget barn i hjemmet og ville have erhvervet ret til ekstra børnetilskud efter BØL, hvis barnet eller forældrene, der har forældremyndigheden, havde dansk indfødsret eller havde haft fast bopæl i Danmark i et år.
- at personen ville have erhvervet ret til ekstra børnetilskud efter BØL, hvis barnet ikke havde været anbragt uden for hjemmet.

Det står i LAS § 18, stk. 1-2.

Kommunen kan udbetale tillæg til enlige forsørgere, der allerede modtager ekstra børnetilskud som enlig forsørger, og til de personer, der har fået en afgørelse fra Udbetaling Danmark om, at de har ret til ekstra børnetilskud som enlig forsørger og vil modtage dette børnetilskud fra næste kvartal. Det står i LAS § 18.

Tilskud til enlige, som ikke har forsørgerpligt overfor børn

Enlige personer, der modtager kontanthjælp på:

- grundsats
- forhøjet sats

som ikke har forsørgelsespligt over for børn modtager et tillæg på 1.092 kr. (2025-niveau).

Retten er betinget af, at personen kan betragtes som enlig efter børnetilskudsloven. Kommunen vurderer, om personen kan anses for at være enlig eller samlevende. Kommunen skal anvende de samme principper, som Udbetaling Danmark anvender. Efter gældende praksis betragtes en person som samlevende, når personen har fælles husejelse med en anden person, som det er muligt at indgå ægteskab med. Som udgangspunkt anses to personer, der lever sammen på fælles bopæl for samlevende, mens to personer, der lever hver for sig, anses for enlige. Det står i LAS § 18.

Særligt ungetillæg

Aktivitetsparate personer under 30 år, som modtager kontanthjælp på:

- grundsats efter LAS § 16, stk. 1 nr. 1.
- satsen for hjemmeboende personer under 30 år, der bor hos én eller begge forældre og ikke forsørger eget barn i hjemmet, som modtager kontanthjælp LAS § 16, stk. 1 nr. 3.

kan modtage det særlige ungetillæg. Personen skal være visiteret som aktivitetsparat og opfylde opholds- og beskæftigelseskravene efter LAS.

Personer under 30 år, som modtager kontanthjælp som forrevalident efter LAB har ret til at modtage det særlige ungetillæg. Det særlige ungetillæg udgør i 2025 et månedligt beløb på:

- 1.036 kr. til personer under 25 år, der ikke har forsørgelsespligt over for børn,
- 2.590 kr. til personer mellem 25 og 29 år, der ikke har forsørgelsespligt over for børn,
- 2.590 kr. til personer under 30 år, der har forsørgelsespligt over for børn, som modtager børnetillæg efter § 17.

Det står i LAS § 19.

Midlertidigt tilpasningstillæg

Personer under 30 år, der modtager kontanthjælp pr. 1. juli 2025 på:

- grundsats
- satsen for hjemmeboende personer under 30 år, der bor hos én eller begge forældre og ikke forsørger eget barn i hjemmet, som opfylder opholds- og arbejdskravet

har ret til det midlertidige tilpasningstillæg i perioden 1. juli 2025 – 30. juni 2027. Det er desuden et krav, at den pågældende har modtaget uddannelseshjælp eller kontanthjælp i juni 2025.

Personer, som opfylder kravene ovenfor, skal desuden have modtaget hjælpen i kontanthjælpssystemet efter de hidtil gældende regler om:

- Uddannelses- eller kontanthjælp til personer under 30 år, som forsørger eget barn i hjemmet, og som modtog et aktivitetsstillæg.
 - Hvis hjælpen i juni 2025 er modtaget som samlevende eller gifte, er det også en betingelse, at der er ret til kontanthjælp som grundbeløb, et børnetillæg og et særligt ungetillæg for juli 2025.

- Hvis hjælpen i juni 2025 er modtaget som enlige, er det også en betingelse, at der er ret til kontanthjælp som grundbeløb, et børnetillæg, et tillæg til enlige forsørgere, og et særligt ungetillæg for juli 2025.
- Udeboende ikke-forsørgere, der er fyldt 25 år, som har modtaget uddannelses- eller kontanthjælp som udeboende, og som modtog et aktivitetstillæg.
 - Det er også en betingelse, at der er ret til kontanthjælp som grundbeløb, et særligt ungetillæg, og at der ikke er ret til et tillæg til enlige uden forsørgelsespligt for juli 2025.
- Hjemmeboende, der er fyldt 25 år, som har modtaget uddannelses – eller kontanthjælp, og som modtog et aktivitetstillæg.
 - Det er også en betingelse, at der er ret til kontanthjælp som grundbeløb, et særligt ungetillæg, og at der ikke er ret til et børnetillæg for juli 2025.
- Personer, der modtog uddannelses – eller kontanthjælp på grundlag af særlige psykiske lidelser.
 - Det også en betingelse, at der er ret til kontanthjælp som grundbeløb og et børnetillæg for juli 2025.
- Hjemmeboende, der modtog uddannelses – eller kontanthjælp på grundlag af særlige psykiske lidelser.
 - Det også en betingelse, at der er ret til kontanthjælp som grundbeløb, og at der ikke er ret til et børnetillæg for juli 2025. Er personer fyldt 25 år, er det desuden en betingelse, at der ikke er ret til et tillæg til enlige uden forsørgelsespligt for juli 2025.

Personer, der får en udbetaling på 0 kr. i kontanthjælp for juni og/eller for juli 2025, vil ikke være berettiget til et midlertidigt tilpasningstillæg. Nedsættelsen kan f.eks. skyldes, at ægtefællen har haft indtægter via arbejde. Det er således en betingelse for at modtage tilpasningstillægget, at der er sket en udbetaling af kontanthjælp for juni og juli 2025.

Tillægget er på 2.000 kr. pr. måned. Det står i LAS § 20.

Vær opmærksom på, at personer der tidligere har modtaget selvforsørgelses- og hjemrejseydelse eller overgangsydelse ikke kan få tilpasningstillæg.

Beregning af ydelser

Udgangspunktet er, at ægtepar får beregnet den samlede hjælp som summen af de beløb, som hver af ægtefællerne er berettigede til efter reglerne om kontanthjælp. Det står i LAS § 26, stk. 1.

Efter LAS § 26, stk. 2 nedsættes hjælpen til et gift eller samlevende par, hvor den ene modtager kontanthjælp efter § 16, stk. 2 og den anden efter § 16, stk. 1. Hjælpen beregnes således, at de to ydelser svarer til den samlede kontanthjælp for parret. Dog skal begge som minimum modtage den hjælp, de ville være berettiget til, hvis de ikke var samlevende.

Har personen indtægter, trækkes disse fra i ydelser. Det står i LAS § 30.

Målgruppe	Fradrag	Relevante bestemmelser
Personer, der får ydelser efter LAS §§ 16 – 20, som har indtægter.	Indtægterne fradrages i hjælpen.	LAS § 30
Personer, der får ydelser efter LAS §§ 16-20, som har arbejdsindtægter eller indtægter fra tilbud efter LAB, KOMP og INL eller andre aktiviteter. Dette gælder også for deres ægtefæller.	Ved beregningen af ydelser ses bort fra fribeløbet på: 2.600 kr. pr. måned for modtagere af kontanthjælp efter LAS § 16, stk. 1, nr. 2 og 5.200 kr. pr. måned for modtagere af kontanthjælp efter LAS § 16, stk. 1, nr. 1 og § 16, stk. 2, nr. 1. Der ses desuden bort fra et procentfradrag på 35 pct. af indtægterne ud over fribeløbet.	LAS § 31

	Hvis kontanthjælpen sammenlagt med arbejdsindtægter overstiger 21.092 kr. (2025) for personer, der modtager forhøjet sats og 17.928 kr. (2025) for personer, der modtager grundsats eller mindstesats, fratrækkes det overskydende beløb i kontanthjælpen. Reglerne anvendes ikke ved den første afgørelse om retten til kontanthjælp	
Personer, der modtager kontanthjælp med sats som hjemmeboende	Disse personer har ikke et fribeløb. Der ses bort fra et procentfradrag på 35 pct. af indtægterne.	LAS § 31, stk. 4
Personer, der deltager i STU.	Arbejdsindtægter på op til 29.738 kr. pr. år fradrages ikke i hjælpen.	LAS § 31, stk. 6

Der foretages ikke fradrag i hjælpen for en række indtægter.

Der foretages f.eks. ikke fradrag i hjælpen for:

- Invaliditetsydelse, invaliditetsbeløb samt bistands- og plejetillæg efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension med videre.
- Børns indtægter og indtægter, der vedrører børn, bortset fra tilskud til pasning af egne børn efter § 86 i dagtilbudsloven.
- Transportgodtgørelse for dokumenterede udgifter til nødvendig transport ved udførelse af lønnet arbejde og ulønnet, frivilligt arbejde.
- Lejeindtægter fra højst én logerende i ejer-, andels- eller lejebolig i overensstemmelse med lejelovens regler, som modtageren af hjælp samtidig selv er bosiddende i.

Visse erstatninger for tab af erhvervsevne, godtgørelse for varigt mén og godtgørelse for ikke-økonomisk skade samt indtægter fra disse, trækkes ikke fra i hjælpen. Det står i LAS § 33.

Fritidstillæg

Personer, der har ret til kontanthjælp pr. 1. juli 2025, kan få et fritidstillæg til børn under 18 år som personen har forsørgerpligt for og som bor på samme adresse.

Fritidstillægget udgør 466 kr. (2025-niveau) pr. barn – dog maksimalt til 3 børn pr. familie.

Enlige forsørgere, der har ret til tillæg som enlig forsørger jf. LAS § 18, får dog et reduceret fritidstillæg på 116,50 kr. pr. barn på grund af tillægget som enlig forsørger.

Fritidstillægget kan anvendes til:

- Fritidstilbud.
- Kulturtilbud.
- Sociale arrangementer.
- Faglige arrangementer.
- Udstyr til uddannelse.

Fritidstillægget udbetales første gang, når forælderen har modtaget kontanthjælp i 3 sammenhængende måneder. Man skal ikke søge om fritidstillægget, da det udbetales automatisk, hvis man er berettiget til det.

Personer, der modtager fritidstillæg, skal dokumentere, at 1/3 af beløbet er anvendt inden for bestemmelsens formål. Dokumentation skal indgives til kommunen hver 3. måned. Som dokumentation kan bruges kvitteringer for køb i registrerede butikker, foreninger og virksomheder.

Kvitteringen skal indeholde følgende oplysninger:

- Navnet på virksomheden, der har solgt produktet eller ydelsen
- Navn på produkt eller ydelse, der er solgt

- Prisen for produktet eller ydelsen
- Dato for betaling

Hvis der ikke indgives tilstrækkelig dokumentation for korrekt brug af fritidstillægget, ophører retten til fritidstillæg, indtil der igen er indgivet tilstrækkelig dokumentation. Hvis personen har været ude af kontanthjælpssystemet i mere end 3 måneder, skal retten til fritidstillæg genoptjenes på ny. Det står i LAS § 86.

Boligstøtteloftet

Pr. 1. juli 2025 afskaffes det nuværende kontanthjælpsloft med forskellige lofts niveauer, og der indføres i stedet ét nyt boligstøtteloft, som skal sikre, at man ikke kan modtage ydelser i ubegrænset omfang. For en gift eller samlevende person, der modtager kontanthjælp på forhøjet sats, kan der som boligstøtteloft maksimalt ydes 363 kr. (2025-niveau) i boligstøtte.

Boligstøtten ydes som en forholdsvis andel af den samlede boligstøtte, som beregnes i forhold til det antal af husstandsmedlemmer, der indgår i beregningen af husstandsindkomsten.

Boligstøtteloftet bruges ikke i forhold til boligstøtte, der gives til en bolig, hvor en person i husstanden:

- er omfattet af boligstøttereglerne for stærkt bevægelseshæmmede,
- er omfattet af boligstøttereglerne for personer, der modtager døgnhjælp efter SEL,
- modtager boligydelse og er anvist en almen ældrebolig eller lignende boligtype,
- er visiteret til og anvist en almen ældrebolig eller lignende boligtype på grund af en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse.

Kommunen træffer afgørelse om, at modtageren af kontanthjælp på højeste sats kan anses for samlevende. Ved vurderingen anvendes reglerne i BØL. Følgende anses ikke for samlevende:

- Personer, hvor Udbetaling Danmark har truffet afgørelse om, at personen kan anses for enlig forsørger,
- Personer, der modtager tillæg til enlige ikke-forsørgere efter § 18.

Det betyder, hvis den boligstøtte, der indgår som en forholdsvis andel af den samlede boligstøtte, overstiger 363 kr. (2025-niveau), så nedsættes andelen af boligstøtten til 363 kr. (2025-niveau). Nedsættelsen af boligstøtten laves også, selvom boligstøtten ikke udbetales til den person, der får boligstøtten nedsat. Nedsættelsen af boligstøtten sker første gang, når der udbetales kontanthjælp på højeste sats for en hel kalendermåned. Beregningen og udbetalingen foretages af Udbetaling Danmark. Det står i LAS § 25b.

Praksis

P 86-15 En person, som er færdigvisiteret i en fraflytningskommune, skal ikke genvisiteres i tilflytningskommunen, men bevarer sin ydelsessats ved flytningen, medmindre der er sket væsentlige ændringer i personens forhold, eller der er nye oplysninger, som begrundes en ny visitation.

Rådighed

Efter LAS § 11 yder kommunen hjælp i form af:

- Kontanthjælp efter LAS § 16 - 20
- Tilbud efter LAB kapitel 11-14
- Løntilskud efter lov om kompensation til handicappede i erhverv m.v. eller
- Tilbud i forbindelse med programmet efter INL

Udover opholds- og beskæftigelseskravet er det en betingelse for at få hjælpen, at personen udnytter sine arbejds- og uddannelsesmuligheder. Det krav gælder også personens ægtefælle, medmindre denne er i uddannelse eller modtager en forsørgelsesydelse, som ikke er betinget af rådighed som f.eks. førtidspension. Det står i LAS § 13, stk. 10 og stk. 11 om hjemmearbejdende ægtefæller.

Krav om tilmelding som jobsøgende, CV, selvbooking mv.

Tilmelding som jobsøgende

En jobparat person, der får kontanthjælp efter LAS §§ 16-20 skal ved første henvendelse til kommunen tilmelde sig som arbejdssøgende. Det står i LAS § 8a, stk. 1. Det samme gælder for åbenlyst uddannelsesparate personer, der får kontanthjælp. Dog skal tilmeldingen ske senest 1 uge efter første henvendelse til kommunen. Det står i LAS § 8a, stk. 2.

CV

Der er pligt til hurtigst muligt og senest efter 3 uger at lægge CV på Jobnet for følgende personer:

- Jobparate personer, der får kontanthjælp.
- Åbenlyst uddannelsesparate personer, der får kontanthjælp.

Andre personer, der får kontanthjælp, skal ligeledes lave CV. Det gælder dog ikke, hvis personen deltager i et program efter INL og er undtaget for at lave CV efter INL § 26b, stk. 11. Det står i LAS § 13a, stk. 2. Baggrunden for fritagelsen er, at personens sproglige og it-mæssige forudsætninger ikke er tilstrækkelige til at opfylde kravene.

Aktiv jobsøgning, registrering og selvbooking

Personer, som er åbenlyst uddannelsesparate eller jobparate, skal være aktivt jobsøgende. Det betyder, at personen skal opfylde de krav til jobsøgningsaktiviteter, der er aftalt med jobcentret. Det betyder også, at personen skal registrere jobsøgningen på i Joblog på Jobnet som aftalt. Det samme gælder for jobparate personer, der får kontanthjælp, mens de deltager i et program efter INL. Det står i LAS § 13a, stk. 3.

Selvbooking: Udgangspunktet er, at alle jobparate, uddannelsesparate og aktivitetsparate skal booke møder med kommunen digitalt. Det gælder dog ikke, hvis personen er undtaget fra selv at skulle booke. Det står i LAS § 13, stk. 2 nr. 4 og nr. 5 og § 13, stk. 3 nr. 2 og nr. 3. samt i INL § 20, stk. 4.

Kontanthjælp og rådighedsvurdering

Generelt om rådighedskrav

Der gælder et generelt krav om, at modtagere af kontanthjælp ikke må have et rimeligt tilbud om arbejde, og at personen aktivt søger at udnytte sine arbejdsmuligheder.

For personer, der er under 30 år, som ikke har en erhvervskompetencegivende uddannelse, er det et krav, at personen står til rådighed for ordinær uddannelse, en indsats rettet mod ordinær uddannelse eller en jobrettet indsats. Kravene gælder også for personer, der ikke opfylder opholds- og beskæftigelseskravet. Personens ægtefælle skal også udnytte sine arbejds- eller uddannelsesmuligheder.

Personer, der får kontanthjælp, skal stå til rådighed ved at udnytte deres arbejdsmuligheder. Det er en betingelse for, at personer omfattet af arbejdspligt i § 105 a LAB eller INL § 20 d, kan få kontanthjælp efter § 11, at personen står til rådighed for de aktiviteter, som indgår i arbejdspligten. Det står i LAS § 13, stk. 1 og 2.

Kommunen har pligt til at vurdere, om personen stadig opfylder betingelsen om at udnytte sine arbejdsmuligheder aktivt, hvis personen f.eks.:

- Afslår et henvist og rimeligt arbejde,
- Udebliver fra samtaler,
- Udebliver fra et møde i rehabiliteringsteamet,
- Udebliver fra forberedelsestid til danskundervisning og jobsøgning som led i arbejdspligten efter LAB og INL,

Hvis en jobparat eller uddannelsesparat person flere gange melder sig syg før eller under tilbuddet eller indsats i arbejdspligten efter LAB §105 a eller INL § 20 d, skal kommunen også vurdere rådigheden. Det står i LAS § 13, stk. 4. Personen og dennes ægtefælle har pligt til at deltage i beskæftigelsestilbud eller indsatser som led i arbejdspligten efter LAB, INL og KMP. Hvis jobcentret bevilger en læse-, skrive- og regnetest, er den en del af rådighedspligten. Hvis personen er fritaget for at tage imod tilbud, f.eks. fordi den pågældende skal begynde fuldtidsarbejde indenfor 6 uger, er der ikke pligt til at deltage i aktive tilbud.

Det gælder for alle kontanthjælpsmodtagere, at personen er fritaget for at stå til rådighed i perioder, hvor pågældende har ret til fravær ved graviditet, barsel, adoption og sorgorlov efter barselslovens regler. Det er et krav, at den pågældende under fraværet ville have haft ret til dagpenge som ledig efter barselsloven. Det står i LAS § 13, stk. 9.

Undtagelser fra pligt til at stå til rådighed for jobparate

En jobparat person og dennes ægtefælle har ikke pligt til at udnytte sine uddannelses- eller arbejdsmuligheder, hvis personen har en rimelig grund til ikke at gøre det. Samme gælder deltagelse i indsatser som led i arbejdspligten. Som eksempler på rimelige grunde kan nævnes egen sygdom, transport, problemer med børnepasning og andre konkrete omstændigheder f.eks. deltagelse i begravelse. Det står i LAS § 13, stk. 7.

Undtagelser fra pligt til at stå til rådighed for aktivitetsparate

For personer, der er vurderet aktivitetsparate og deres ægtefæller, skal kommunen lave en konkret vurdering af, om der er andre grunde end dem, der er nævnt i LAS § 13, stk. 7, der kan begrunde, at personen ikke skal stå til rådighed. Det omfatter både aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere over 30 år og aktivitetsparate under 30 år med en erhvervskompetencegivende uddannelse. Som eksempler på andre grunde kan nævnes deltagelse i familiebehandling eller en almen tilstand, der er så dårlig, at personen ikke kan deltage i et tilbud. Kommunen har pligt til at lave en konkret vurdering af, om en sanktion vil forbedre personens rådighed. Det står i LAS § 13, stk. 8.

Undtagelser fra pligt til at stå til rådighed for uddannelsesparate kontanthjælpsmodtagere

En uddannelsesparat person og dennes ægtefælle har ikke pligt til at udnytte sine uddannelses- eller arbejdsmuligheder, hvis personen har en rimelig grund til ikke at gøre det. Samme gælder deltagelse i indsatser som led i arbejdspligten. Som eksempler på rimelige grunde kan nævnes egen sygdom, transport, problemer med børnepasning og andre konkrete omstændigheder f.eks. deltagelse i begravelse. Det står i LAS § 13, stk. 7.

Personer der deltager i særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse

Reglerne om pligten til at stå til rådighed gælder ikke for personer, der deltager i en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse efter lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov (STU). Det står i LAS § 13i.

Praksis

A 27-08 En kontanthjælpsmodtager udeblev fra aktiveringstilbuddet, fordi hendes barn havde influenza, og hun ikke havde pasningsmulighed under sygdommen. Derfor var der tale om en rimelig grund til udeblivelsen. Konsekvensen af dette var, kommunen ikke kunne trække i kontanthjælpen for de dage, hun udeblev for at passe det syge barn.

A 39-06 Kommunen kunne ikke stoppe udbetalingen af kontanthjælp på grund af et mangelfuldt CV.

A 13-03 Udbetalingen af kontanthjælp til en person, som havde afslået et tilbud om pasning af sine 2 børn, kunne ikke standses.

P13-22 Når en kommune skal vurdere, om en borger skal sanktioneres efter reglerne i aktivloven, er det en forudsætning, at borger ikke har en rimelig grund til at tilsidesætte sin rådighedsforpligtelse ved f.eks. at udeblive fra en jobsamtale. Uanset hvilken målgruppe en borger er visiteret til, kan borger have en rimelig grund til ikke at opfylde rådighedsforpligtelsen, f.eks. sygdom eller barsel. Før en aktivitetsparat borger kan sanktioneres, skal kommunen foretage en udvidet vurdering. Kommunen skal også vurdere, om der er andre forhold ved den aktivitetsparate borger end de rimelige grunde, der gælder for jobparate og uddannelsesparate borgere.

Sanktioner ved manglende udnyttelse af arbejdsmuligheder

For personer, der ikke udnytter sine arbejdsmuligheder, kan kommunen træffe afgørelse om fradrag i, nedsættelse af eller ophør af kontanthjælpen.

Kommunens pligt til at vejlede

Det er en forudsætning for at træffe afgørelse om sanktion, at personen er vejledt skriftligt om konsekvenserne af ikke at overholde rådighedsforpligtelsen. Kommunen skal også vejlede om muligheden for, at personen igen kan få hjælp. Det står i LAS § 35, stk. 1.

Kommunen skal altid vejlede ansøgere og modtagere af hjælp om de rettigheder og pligter, der er forbundet med hjælpen. Ud over kravet om at vejledningen skal være skriftlig, skal kommunen vurdere, om der er behov for yderligere vejledning f.eks. mundtligt eller digitalt. Det kan f.eks. være relevant for udsatte borgere, som har svært ved at forstå kommunens skriftlige vejledning om rettigheder og pligter i forbindelse med rådighed og sanktioner.

Hvis kommunen i forbindelse med bevilling af hjælp eller ved en senere opfølgning vurderer, at borgeren ikke kan forstå den skriftlige vejledning, bør kommunen overveje, om der skal vejledes på anden vis.

Partshøring og afgørelse

For *jobparate* eller *uddannelsesparate* modtagere af hjælp kan kommunen foretage partshøring og træffe afgørelse om:

- Fradrag i hjælpen,
- Nedsættelse af hjælpen eller
- Ophør af hjælpen

efter LAS §§ 36-40 samlet i en såkaldt agterskrivelse.

Agterskrivelsen skal opfylde en række krav, som sikrer, at afgørelsen lovligt kan træffes på denne måde. Det står i LAS § 35, stk. 6.

For *aktivitetsparate* modtagere af hjælp skal kommunen forud for afgørelse om:

- Fradrag i hjælpen,
- Nedsættelse af hjælpen eller
- Ophør af hjælpen

efter LAS §§ 36-40 have *udtømt alle rimelige muligheder* for at komme i personlig kontakt med pågældende. Formålet er at give kommunen mulighed for at vurdere grunden til den manglende opfyldelse af rådighedsforpligtelsen. Det står i LAS § 35, stk. 7.

Hvis det er vanskeligt for kommunen at få personlig kontakt til personen, kan der etableres kontakt via en mentor eller et tilbudssted eller andre, som personen allerede er i forbindelse med. Kontakten kan også etableres via et familiemedlem, en partsrepræsentant, en værge eller anden kontaktperson forudsat, at personen og familiemedlemmet på forhånd har givet samtykke.

Praksis

P 39-15 For at iværksætte en sanktion overfor en aktivitetsparat person skal kommunen have udtømt alle rimelige muligheder for at opnå personlig kontakt med pågældende. Det er ikke en betingelse, at kommunen rent faktisk opnår kontakt. Som udgangspunkt er det ikke tilstrækkeligt, at kommunen forsøger at få kontakt med personen pr. telefon eller mail, hvis der er andre rimelige muligheder, herunder via mentor eller på personens bopæl eller tilbudsstedet.

Fradrag i kontanthjælp

For disse sanktionsbestemmelser gælder, at fradraget sker fra den dag udeblivelsen eller anden negativ hændelse er sket, til personen igen lever op til sin rådighedsforpligtelse. Som eksempel kan nævnes, at personen igen møder i sin virksomhedspraktik efter 3 dages udeblivelse. Fradraget sker med en sats for hver dag. Det står i LAS § 35. Satserne for 2025 fremgår nedenfor.

Periodesanktioner – fradrag i perioder

Hændelse	Fradrag	Relevante bestemmelser
Personen udebliver uden rimelig grund fra tilbud efter LAB, INL og KMP.	Fradrag i ydelsen for de dage personen udebliver helt eller delvist.	LAS § 36
Personen udebliver uden rimelig grund fra en jobsamtale (også selvbookede samtaler), herunder en jobsamtale som led i sygeopfølgning, et møde i rehabiliteringsteamet eller en rådighedsvurdering i jobcenteret.	Kommunen fradrager i hjælpen for de dage, der går, fra personen skulle være mødt til jobsamtalen, rådighedsvurderingen m.v., og indtil kontakten til jobcenteret er genoprettet. Dog altid fradrag for den dag udeblivelsen er sket.	LAS § 37
Personen undlader uden rimelig grund selv at booke en jobsamtale digitalt inden for den frist, som jobcenteret har fastsat.	Kommunen fradrager i hjælpen for de dage, der går, fra personen skulle have booket jobsamtalen digitalt, og indtil personen har booket en jobsamtale digitalt, eller til personen har genoprettet kontakten med jobcenteret. Der foretages fradrag i hjælpen for den dag, hvor jobsamtalen skulle have været booket.	LAS § 37a
Personen undlader uden rimelig grund at tilmelde sig som jobsøgende i jobcenteret eller undlader at registrere CV-oplysninger på i Jobnet.	Kommunen fradrager i hjælpen for de dage, hvor den pågældende ikke har været tilmeldt, eller hvor CV-oplysningerne ikke har været registreret.	LAS § 38

Praksis

A-23-21 En borger, der modtager hjælp til forsørgelse, og hvor hjælpen afbrydes midlertidigt eller skal ophøre i den måned, hjælpen er beregnet til at dække, har ret til at få udbetalt fuld hjælp for måneden forud for den midlertidige afbrydelse/ophøret af hjælpen, hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt.

P 92-19 Kommunen skal fradrage i hjælpen, hvis en borger uden rimelig grund udebliver fra et tilbud eller en samtale. Det er dog en betingelse, at borgeren har undladt at opfylde pligten til at udnytte sine arbejdsmuligheder. Kommunen må ikke sanktionere en borger for at være udeblevet fra et tilbud eller en samtale uden en rimelig grund, når udeblivelsen skyldes, at borgeren har udført lønnet arbejde.

P 41-16 Kommunen kunne ikke sanktionere på grund af personens manglende registrering af jobsøgningsaktiviteter på Jobnet, fordi kommunen ikke havde fastsat en frist for personens registrering. Personen var heller ikke vejledt om konsekvenserne af manglende overholdelse.

Nedsættelse af kontanthjælp

Kontanthjælpen kan blive nedsat, hvis den pågældende uden rimelig grund:

- Ophører med arbejde eller ansættelse med løntilskud efter LAB eller INL.
- Afviser tilbud om arbejde.
- Afviser tilbud efter LAB og KMP eller del(e) af program efter integrationsloven eller anden beskæftigelsesfremmende indsats, herunder sygeopfølgning. Eller personen har gentagne udeblivelser, og udeblivelserne er så omfattende, at de kan sidestilles med en afvisning af tilbuddet, en eller flere dele af programmet.
- Undlader at give meddelelse om sygdom til jobcenteret eller arbejdsgiveren.
- Ikke søger konkrete job.
- Undlader at give meddelelse om sygdom til kommunen, hvor den ledige er indkaldt til en jobsamtale som led i sygeopfølgning eller foranstaltninger som led i sygeopfølgning.
- Ophører med en uddannelse, der er påbegyndt efter uddannelsespålæg eller en uddannelse, der er påbegyndt som led i et tilbud efter LAB eller INL.
- Har undladt at overholde aftaler om jobsøgningsaktiviteter, eller uden rimelig grund har undladt at registrere sine jobsøgningsaktiviteter i en Joblog inden for fristen.

Hvis en eller flere af disse forpligtelser ikke er opfyldt, træffer kommunen afgørelse om et fradrag i personens ydelse. Det står i LAS § 39.

Fradraget udgør et beløb på 3 x dagssatsen, der er gældende for den ydelse personen modtager. Det står i LAS § 40 og LAS § 35.

Dagssatserne for 2025 er:

- 200 kr. for personer, der modtager hjælp efter §§ 16-20 på mindre end 6.789 kr. pr. måned.
- 450 kr. for personer, der modtager hjælp efter §§ 16-20 på mindst 6.789 kr. og højst 9.989 kr. pr. måned.
- 600 kr. for personer, der modtager hjælp efter §§ 16-20 på mere end 9.989 kr. og mindre end 14.217 kr. pr. måned.
- 750 kr. for personer, der modtager hjælp efter §§ 16-20 på mindst 14.217 kr. pr. måned.

Praksis

P 9-18 Et IGU-forløb er et arbejde i forhold til LAS. Det betyder, at en kommune kan sanktionere en person med nedsættelse af hjælpen, hvis pågældende uden rimelig grund afviser kommunens henvisning til et IGU-forløb. Kommunen skal have vejledt herom. Tilsvarende kan kommunen sanktionere med nedsættelse af hjælpen, hvis personen uden rimelig grund ophører med et IGU-forløb. I sidstnævnte tilfælde er det ikke en betingelse, at kommunen skal have henvist til IGU-forløbet. Det er kun et krav, at kommunen har vejledt om dette, hvis der har været tilstrækkelig grund til at vejlede.

P 85-14 Kommunen kan ikke sanktionere en person, som er ophørt med en uddannelse, der ikke er påbegyndt på baggrund af et uddannelsespålæg efter LAB § 30 eller INL § 16a, uanset hvilken grund personen havde til at ophøre med sin uddannelse.

Skærpet rådighedssanktion – ophør af udbetaling af kontanthjælp

En job- eller uddannelsesparat person, som får kontanthjælp, mister hjælpen i en periode på op til tre måneder, hvis personen gentagne gange uden rimelig grund har undladt at opfylde sin rådighedsforpligtelse.

Det er et krav, at kommunen efter en konkret vurdering er kommet frem til, at personen med sin adfærd har udvist manglende vilje til at stå til rådighed. Det er også et krav, at personen allerede har fået en afgørelse om sanktion efter §§ 36-40, og at pågældende på ny uden rimelig grund tilsidesætter sin rådighedsforpligtelse. Det står i LAS § 40a, stk. 1.

Pligt til at give tilbud

Når kommunen træffer afgørelse om ophør af hjælpen i en periode, skal personen som en del af afgørelsen have et tilbud efter LAB, INL eller en anden beskæftigelsesfremmende foranstaltning. Tilbuddet kan også bestå af samtaler eller pligt til at møde i jobcentret dagligt. Tilbuddet skal være til rådighed for personen samme dag, som afgørelsen har virkning fra.

Forsørgelse under ophør af ydelsen

Personen modtager hjælp for de dage, hvor den pågældende deltager i de aktiviteter, der fremgår af kommunens afgørelse. Det står i LAS § 40a, stk. 2 pkt. 3. Ved personens egen sygdom, børns sygdom og i særlige tilfælde kan kommunen fritage personen for fremmøde. Det står i LAS § 40a, stk. 4.

Fuldt ophør af ydelsen

Samtidig med afgørelsen om det tidsbegrænsede ophør af udbetalingen, træffer kommunen afgørelse om, at hjælpen ophører, og personens sag lukkes, hvis pågældende i en hel kalendermåned udebliver fra aktiviteterne. Hvis personen er gift, skal kommunen - samtidig med afgørelsen om ophør - træffe afgørelse om, at hjælpen til ægtefællen ophører, og den pågældendes sag lukkes. Personen og dennes ægtefælle kan ansøge om at modtage hjælp på ny, hvis de opfylder betingelserne for hjælpen. Det står i LAS § 40a, stk. 6.

Sanktion, hvis personen modtager hjælp samtidig med arbejde eller ophold i udlandet

Personer, der får kontanthjælp efter LAS §§ 16-20 på mindst 12.498 kr. pr. måned (2025-niveau), skal have nedsat deres ydelse, hvis de mod bedre vidende:

- Har tilsidesat sin pligt til at oplyse om arbejde efter retssikkerhedsloven eller integrationsloven, eller
- Uberettiget har modtaget hjælp under ophold i udlandet.

Ydelsen nedsættes med en 1/3 i 20 uger. Tillæg til forsørgere medregnes ikke ved udregningen af niveauet for hjælpen. Overtræder personen bestemmelsen flere gange, bliver hjælpen nedsat med 1/3 i 20 uger ved hver overtrædelse, og den nedsatte hjælp skal tilbagebetales. Det står i LAS § 42.

Personer, der får kontanthjælp efter LAS §§ 16-20 eller § 25a på mindre end 12.498 kr. pr. måned (2025-niveau), skal have nedsat deres ydelse, hvis de mod bedre vidende:

- Har tilsidesat sin pligt til at oplyse om arbejde efter retssikkerhedsloven eller integrationsloven, eller
- Uberettiget har modtaget hjælp under ophold i udlandet.

Tillæg til forsørgere medregnes ikke ved udregningen af niveauet for hjælpen. Det står i LAS § 43.

Ydelsen nedsættes med 3 sanktionssatser pr. måned i 3 måneder. Det står i LAS § 35, stk. 4. Den nedsatte hjælp skal desuden tilbagebetales i 20 uger. Overtræder personen bestemmelsen flere gange, bliver hjælpen nedsat med 1/3 i 20 uger ved hver overtrædelse, og den nedsatte hjælp skal tilbagebetales.

TEMA 3 – BESKÆFTIGELSE OG UDDANNELSE

Folketinget har i december 2024 vedtaget en lov, der indfører en ny arbejdspligt for alle borgere i kontanthjælpssystemet, som ikke opfylder et opholdskrav og et beskæftigelseskrav.

Loven trådte i kraft den 1. januar 2025 og får virkning i to faser i løbet af 2025. Ukrainere med opholdstilladelse efter særloven er dog ikke omfattet af den nye arbejdspligt.

Kommunen skal give flygtninge og familiesammenførte, der er omfattet af integrationsloven og berettiget til selvforsørgelses- og hjemrejseydelse og kontanthjælp fra den 1. juli 2025 et introduktionsprogram, som indebærer en 37 timers arbejdspligt. I det første afsnit beskrives arbejdspligten og efterfølgende de regler, der er gældende for ukrainere med ophold efter særloven.

Arbejdspligt efter integrationsloven

Målgruppen

Personer, som ikke opfylder opholdskravet om lovligt ophold i Danmark, Grønland og Færøerne i sammenlagt 9 år inden for de seneste 10 år og beskæftigelseskravet om mindst 2½ års fuldtidsbeskæftigelse inden for de seneste 10 år i LAS § 11, er omfattet af en arbejdspligt. Indsatsen i forbindelse med arbejdspligten skal som udgangspunkt være 37 timer ugentligt. Det er jobcenterets opgave at tilrettelægge indsatsen under hensyn til personens helbredsmæssige forudsætninger.

Efter en konkret vurdering af personens helbred kan jobcentret nedsætte antallet af timer, så det ugentlige timetal kan være mindre end 37 timer. Indsatsen skal sættes i gang hurtigst muligt, dog senest efter 1 måned. Det betyder, at personen senest skal påbegynde den planlagte indsats efter 1 måned.

Personer med midlertidig opholdstilladelse efter særloven for personer, der er fordrevet fra Ukraine, er ikke omfattet af arbejdspligten. Det står i INL § 16, stk. 2, LAB § 105 a og LOV nr. 1654 af 30/12/2024 § 7, stk. 3.

Indfasning af arbejdspligten

Reglerne om arbejdspligten træder i kraft d. 1. januar 2025 og indføres således:

- Den 1. januar til og med den 31. maj 2025: Personer, der modtager selvforsørgelses- og hjemrejseydelse eller overgangsydelse, skal være påbegyndt indsatsen i arbejdspligten **senest den 30. juni 2025**.
- Den 1. juli til og med den 30. november 2025: Personer, som bliver omfattet af arbejdspligten i denne periode, skal være påbegyndt indsatsen i arbejdspligten **senest den 31. december 2025**.
- Den 1.- 31. december 2025: Personer, som bliver omfattet af arbejdspligt i perioden, skal påbegynde indsatsen inden for fristen på en måned.

Det er jobcenteret, der tager stilling til, hvornår personen skal påbegynde indsatsen i arbejdspligten i overgangsperioden. Når indfasningsperioderne er afsluttede, skal jobcenteret igangsætte indsatsen i arbejdspligten senest efter en måned. Den hidtidige suspensionsperiode på 3 måneder i INL § 4 b ophæves samtidig, så alle personer skal have tilbudt et program senest efter en måned.

Formål

Det primære formål med indsatsen i arbejdspligten er fortsat, at personen hurtigst muligt opnår varig beskæftigelse eller opnår tilknytning til arbejdsmarkedet ligesom det har været med den hidtidige indsats.

Tilbud og indsatser i arbejdspligten for personer omfattet af integrationsloven

Indsatsen i arbejdspligten kan bestå af tilbud som:

- Danskuddannelse INL § 21 (max 15 timer ugentligt i gennemsnit)
- Vejledning og opkvalificering INL § 23a (i særlige tilfælde og i begrænset omfang)
- Virksomhedspraktik INL § 23b
- Ansættelse med løntilskud INL § 23c
- Nytteindsats & særligt tilrettelagt nytteindsats INL § 23g

Indsatsen i arbejdspligten kan også bestå af:

- Ordinære løntimer
- Transport mellem tilbud og aktiviteter
- Forberedelsestid og jobsøgning uden for hjemmet (op til 4 timer pr. uge)
- Indsatser efter social- og sundhedslovgivningen.

Timer i indsatser efter social- og sundhedslovgivningen kan medregnes i arbejdspligten. Der skal være tale om, at personen selv aktivt deltager i en indsats. Det kan for eksempel være deltagelse i traumebehandling, familiebehandling, psykologbehandling eller løbende ambulant behandling på sygehuset. Det er jobcenteret, der vurderer om en aktivitet eller et tilbud, der gives efter social- og sundhedslovgivningen, er en indsats, der kan medregnes i arbejdspligten.

I særlige tilfælde kan vejledning og opkvalificering anvendes som tilbud. Det skal som udgangspunkt være tale om korte kurser med et klart og tydeligt beskæftigelsesrettet fokus, der kan føre til at udlændingen kan påbegynde et konkret job. Det kan f.eks. være AMU-kurser, som typisk har en varighed på et par dage og op til et par uger, og som typisk er målrettet et eller flere konkrete job.

Enkelte undtagelser, hvor tilbud om vejledning og opkvalificering kan bestå af:

- Tilbud om danskundervisning (for personer omfattet af LAB)
- Tilbud om regne- og ordblindekurser efter lov om forberedende voksenundervisning (FVU) og ordblindeundervisning for voksne
- Tilbud om sundhedsfaglig vejledning under sygefravær fra andre tilbud, hvis det kan medvirke til at nedbringe antallet af sygdomsmeldinger

Begrænsning af vejledning og opkvalificering for personer omfattet af arbejdspligten

- Ikke kan få tilbud om højskoleophold (personer omfattet af LAB og INL)
- Ikke har ret til læse-, skrive-, regne- og ordblindekurser eller test (personer omfattet af LAB)
- Ikke har ret til realkompetencevurdering (personer omfattet af LAB)
- Ikke kan få tilbud om hele eller dele af studie- og erhvervskompetencegivende uddannelser.
- Unge, som har et uddannelsespålæg, kan primært få jobrettet tilbud, indtil de påbegynder en uddannelse, frem for uddannelsesrettet tilbud som tidligere

Det står i INL § 20 d, stk. 1, INL § 23, stk. 4 og LAB til § 105 b, stk. 1.

Omfang af timer i arbejdspligten

Jobcenteret kan nedsætte antallet af timer efter en konkret vurdering af personens helbredsmæssige situation i forhold til den indsats, som personen skal deltage i. Der skal altid foretages en konkret individuel vurdering, og kommunen kan derfor ikke generelt vurdere, at personen kun kan deltage i en indsats i et bestemt antal timer om ugen.

Vurderingen skal tage afsæt i de konkrete tilbud og aktiviteter, som personen skal deltage i. Vurderingen vil derfor afhænge af, hvilken indsats jobcenteret har vurderet, at den enkelte skal deltage i, f.eks. om der er tale om en mere fysisk krævende virksomhedspraktik eller en mere skånsom særligt tilrettelagt nytteindsats.

Vurderingen af, hvor mange timer personen skal deltage i en indsats i arbejdspligten, skal også ske under hensyn til personens helbredsmæssige situation i forhold til de øvrige aktiviteter og indsatser, som personen deltager i.

Reglerne om arbejdspligtens omfang og nedsættelse og igangsættelse står i INL §§ 16 og 20 d.

Opgørelse af timer i arbejdspligten

I opgørelsen af timetallet i arbejdspligten kan der indgå timer, hvor personen:

- Er ansat ordinært som lønmodtager,
- Deltager i samtaler i jobcenteret,
- Deltager i beskæftigelses- og uddannelsesfremmende aktiviteter,
- Er ansat som vikar i en jobrotationsordning,
- Er ansat med løntilskud,
- Deltager i indsatser efter social- og sundhedslovgivningen.

Dækning af transportudgifter til personer omfattet af arbejdspligten

Kommunen kan give hjælp til dokumenterede og rimelige transportudgifter til personer omfattet af arbejdspligten. Der kan ydes hjælp til udgifter til transport mellem bopæl og tilbud, jobsamtaler og øvrige aktiviteter. Det er et krav, at personen har pligt til at deltage.

Der kan *ikke* ydes hjælp til dækning af transportudgifter til ordinær ansættelse, ansættelse med løntilskud hos en privat arbejdsgiver, vikar i jobrotationsordning, ansættelse med løntilskud efter KMP og deltagelse i indsatser efter social- og sundhedslovgivningen. Det står blandt andet i LAB § 176a. Det skyldes, at personen ikke har pligt til at deltage i disse aktiviteter efter INL, LAB, LAS eller regler fastsat i medfør af disse love.

Beskæftigelsesrettede tilbud efter integrationsloven

Partnerskabsaftaler og hjælpemidler

Kommunen kan indgå partnerskabsaftaler med virksomheder om rekrutteringsforløb for udlændinge i form af virksomhedspraktik, vejlednings- og opkvalificeringsforløb og mentorforløb efter INL. Virksomheden kan få tilskud til faktiske afholdte udgifter. Det står i INL § 23e.

Kommunen kan efter aftale med en arbejdsgiver tilbyde vejledning og opkvalificering til en udlænding, der ansættes:

- Uden løntilskud eller
- I henhold til særlige løn- og ansættelsesvilkår.

Det er en forudsætning, at der er tale om opkvalificering, som ligger ud over, hvad virksomheden er forpligtet til at yde.

Der kan også ydes støtte til hjælpemidler i form af arbejdsredskaber og mindre arbejdspladsindretninger til en udlænding, der er ansat eller ansættes uden løntilskud. Støtten skal være afgørende for, at personen kan fastholde eller få arbejde, eller kompensere for en begrænsning i den pågældendes arbejdsevne. Det er en forudsætning, at hjælpemidlet ikke er sædvanligt forekommende på arbejdspladsen, samt at udgiften ligger udover, hvad arbejdsgiveren forventes at betale.

Det står i INL § 24a.

Vejledning og opkvalificering (ukrainere med ophold efter særloven)

Formål

Formålet med tilbud om vejledning og opkvalificering er at afdække og udvikle personens faglige, sociale eller sproglige kompetencer med henblik på opkvalificering til arbejdsmarkedet. Forberedende forløb skal støtte med at blive klar til at deltage i et virksomhedsrettet tilbud.

Indhold

Vejledning og opkvalificering kan bestå af:

- Korte vejlednings- og afklaringsforløb
- Særligt tilrettelagte projekter og uddannelsesforløb, herunder højskoleophold, praktik under uddannelsesforløbet samt fagspecifik danskundervisning
- Ordinære uddannelsesforløb
- Særlige opkvalificerende forløb med henblik på anvendelse af uddannelseskvalifikationer på det danske arbejdsmarked
- Regne- og ordblindkurser efter lov om forberedende voksenundervisning
- Ordblindundervisning for voksne, der kan føre til at udlændingen kan påbegynde et konkret job

Udlændinge, der er fyldt 30 år, og udlændinge, der er under 30 år med forsørgelsespligt overfor hjemmeboende børn, kan få vejledning og opkvalificering som studie- og erhvervskompetencegivende uddannelse. Det sker ud fra en konkret vurdering, og personen må ikke have en sådan uddannelse i forvejen. Vurderingen sker ud fra den pågældendes uddannelsesønske og forudsætninger i forhold til arbejdsmarkedets behov for arbejdskraft.

Varighed

Praktikperioder under særligt tilrettelagte uddannelsesforløb kan samlet have en varighed på maksimalt 3 måneder, og hver praktikperiode kan højst vare 1 måned. Særlige opkvalificerende forløb kan have en varighed på op til 3 måneder, og en udlænding kan kun modtage ét forløb som del af introduktionsprogrammet.

Ansættelsesvilkår

Udlændinge i virksomhedspraktik er ikke omfattet af en overenskomst. Udlændinge i virksomhedspraktik er dog omfattet af arbejdsmiljølovgivningen og lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet. Det står i INL § 23b.

Virksomhedspraktik

Formål

Formålet med virksomhedspraktik er at afklare eller udvikle personens faglige, sociale eller sproglige kompetencer. Praktikken kan desuden identificere og bringe personen tættere på dennes jobmål.

Indhold

- Virksomhedspraktik i private eller offentlige virksomheder.

Det skal ske ved, at personen deltager i konkrete arbejdsopgaver og indgår i kollegiale sammenhænge.

Varighed

Virksomhedspraktik kan have en varighed på:

- Op til 4 uger for en jobparat udlænding
- Op til 13 uger for en jobparat udlænding, der ikke har erhvervserfaring eller har langvarig ledighed eller har vanskeligt ved at opnå beskæftigelse med løntilskud
- Op til 13 uger for en aktivitetsparat udlænding

Nummer 2 og 3 kan forlænges i op til 26 uger efter en konkret vurdering.

Hvis en konkret og individuel vurdering viser, at udlændingen har et særligt behov for en længere periode, kan virksomhedspraktikken forlænges yderligere.

Ansættelsesvilkår

Udlændinge i virksomhedspraktik er som udgangspunkt ikke omfattet af de regler og aftaler, der gælder for lønmodtagere på arbejdsmarkedet. Personer i virksomhedspraktik er dog omfattet af arbejdsmiljølovgivningen og lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet. Det står i INL § 23b.

Ansættelse med løntilskud

Formålet med ansættelse med løntilskud er oplæring og genoptræning af faglige, sociale eller sproglige kompetencer. Ansættelse med løntilskud kan ske hos offentlige eller private arbejdsgivere. Tilbud om ansættelse med løntilskud kan vare i op til 1 år. Det står i INL § 23c.

Løn- og arbejdsvilkår ved løntilskud hos *private* og *offentlige* arbejdsgivere skal være overenskomstmæssige som følge af en offentlig kontrolaktion. Det står i INL § 23c, der henviser til LAB §§ 71-72. Størrelsen af løntilskuddet fastsættes efter LAB §§ 75-76.

Nytteindsats

Udlændinge kan få tilbud om nytteindsats hos offentlige arbejdsgivere. Arbejdet skal have et indhold, der giver personen mulighed for:

- At indgå i et arbejdsfællesskab, og
- Udføre samfundsnyttigt arbejde for sin ydelse, eller
- Tilegne sig kendskab til kulturen og normerne på det danske arbejdsmarked

Derudover gælder de samme regler som for nytteindsats efter LAB. Det står i INL § 23g.

Særligt tilrettelagt nytteindsats (under arbejdspligten)

Udlændinge, der er omfattet af arbejdspligten, kan også få særligt tilrettelagt nytteindsats i et kommunalt projekt, hvis de øvrige betingelser for nytteindsats er opfyldt. Derudover gælder de samme regler som for nytteindsats efter LAB. Det står i INL § 23g.

Mentorfunktion

Formålet med mentorfunktionen er at hjælpe udlændingen til at opnå eller fastholde:

- Beskæftigelsesrettede aktiviteter
- Vejledning og opkvalificering, virksomhedspraktik og løntilskud
- Nytteindsats hos offentlige arbejdsgivere
- Ansættelse

Udlændinge under 30 år, der tilbydes et introduktionsprogram kan få støtte til en mentorfunktion, hvis de begynder et ordinært uddannelsesforløb på almindelige vilkår. Hvis en virksomhed eller uddannelsesinstitution får økonomisk tilskud til at varetage en mentorfunktion, skal indsatsen ligge ud over, hvad de sædvanligt forventes at varetage. Mentorfunktionen skal være afgørende for aktiviteten, tilbuddet eller ansættelsen.

Der kan gives økonomisk tilskud til frikøb af medarbejder eller honorar til ekstern konsulent. Der kan også bevilges tilskud til køb af uddannelse til medarbejdere for at gøre dem i stand til at varetage mentorfunktionen. Timetallet fastsættes ud fra en konkret vurdering af behov og forudsætninger hos udlændingen. Det står i INL § 23d.

Økonomisk tilskud

Kommunen *kan* give hjælp til rimelige og dokumenterede udgifter, der skyldes personens deltagelse i et introduktionsprogram. Det er et krav, at pågældende ikke selv har mulighed for at betale udgifterne. Det kan være udgifter til:

- Deltagelse i særligt tilrettelagte forløb.
- Værktøj, arbejdsredskaber og arbejdsbeklædning.
- Helt særligt undervisningsmateriale.
- Egenbetaling i forbindelse med ophold på højskoler som led i aktivering.

Det står i INL § 23f.

Uddannelsespålæg til unge

Kommunen skal pålægge den unge udlænding at søge om optagelse på en eller flere relevante studie- eller erhvervskompetencegivende uddannelser inden for en fastsat frist, hvis personen:

- Er mellem 18 og 25 år.
- Har ansøgt om eller modtager selvforsørgelses- og hjemrejseydelse eller overgangsydelse (kontanthjælp fra 1. juli 2025).
- Ikke har en erhvervskompetencegivende uddannelse.
- Ikke har forsørgelsespligt overfor hjemmeboende børn.
- Vurderes at kunne gennemføre en uddannelse på almindelige vilkår.

Det kan være ungdomsuddannelser såvel som erhvervskompetencegivende uddannelser, og det er en forudsætning, at den unge har et forsørgelsesgrundlag under uddannelsesforløbet, f.eks. SU eller elevløn. Hvis den unge optages på uddannelsen, har personen pligt til at påbegynde og gennemføre uddannelsen. Frem til den unge påbegynder uddannelsen, skal personen deltage i en virksomhedsrettet indsats.

Kommunen kan videregive oplysninger om uddannelsespålægget til uddannelsesinstitutionen uden samtykke fra den unge, hvis kommunen vurderer, at den unge kan få vanskeligheder med at gennemføre uddannelsen. Det står i INL § 16a.

Rådighedsvurdering

Rådighed

Hvis der opstår tvivl om opfyldelse af rådighedsforpligtelsen, skal den pågældende straks indkaldes til en personlig samtale. Dette gælder kun for udlændinge, der modtager kontanthjælp. Samtalen skal afholdes inden 1 uge efter, at oplysningerne er modtaget. Skyldes tvivlen om rådighed, at udlændingen har opholdt sig i udlandet, skal der afholdes personlige samtaler med personen hver 14. dag i 3 måneder efter første samtale.

Hvis udlændingen er berettiget til kontanthjælp, skal kommunen give personen et tilbud som en del af introduktionsprogrammet, eller pålægge personen at deltage i tidligere tilbudte aktiviteter. Det skal iværksættes inden 2 uger efter første samtale. Det står i INL § 27.

Uddannelsespålæg

Hvis en udlænding, som er begyndt på en uddannelse på baggrund af et uddannelsespålæg, stopper i uddannelsen og derfor søger forsørgelsesydelse, skal kommunen straks:

- Bistå udlændingen med at finde beskæftigelse.
- Pålægge udlændingen at søge konkrete job på Jobnet.
- Foretage opfølgning på udlændingens kontrakt og ud fra en vurdering af personens situation og behov give tilbud som led i introduktionsprogrammet.

Det står i INL § 27b.

Flytning til anden kommune

Hvis en flygtning flytter til en kommune, der ikke har godkendt overtagelsen af ansvaret for introduktionsprogrammet eller selvforsørgelses- og hjemrejseprogrammet, kan tilflytningskommunen træffe afgørelse om, at selvforsørgelses- og hjemrejseydelsen eller kontanthjælpen pr. 1. juli 2025 nedsættes eller ophører. Hvis personen flytter tilbage til den oprindelige kommune, som har integrationsansvaret, udbetales der fuld ydelse med udgangen af den første hele måned efter flytningen. Personen skal selv søge om dette. Det står i INL § 32.

Integrationsgrunduddannelse (IGU)

Integrationsgrunduddannelsen (IGU) blev indført i samarbejde med arbejdsmarkedets parter i 2016 som en forsøgsordning, der skal sikre arbejde og opkvalificering for flygtninge, hvis kvalifikationer og produktivitet ikke lever op til kravene på det danske arbejdsmarked de første år efter ankomsten til Danmark. Området reguleres som udgangspunkt af lov om integrationsgrunduddannelse (IGUL) og bekendtgørelse om integrationsgrunduddannelse efter lov om integrationsgrunduddannelse (BIGUL). Ordningen er efterfølgende blevet forlænget, og målgruppen er blevet udvidet.

Den nugældende bekendtgørelse omfatter integrationsgrunduddannelsesforløb, der påbegyndes i perioden 1. januar 2024 til 31. december 2027.

Formål

At flygtninge og familiesammenførte til flygtninge får kvalifikationer, der giver grundlag for at begynde på en erhvervsrettet uddannelse eller få varig og ordinær beskæftigelse på arbejdsmarkedet. Det står i IGUL § 1.

Målgruppe

Flygtninge og familiesammenførte til flygtninge mellem 18 og 50 år, som har haft folkeregisteradresse i Danmark i op til 20 år. IGU-forløb skal påbegyndes inden den 31. december 2027. Loven om IGU gælder også for personer, der har fået opholdstilladelse efter en af de to særlove for ukrainere og evakuerede afghanere. Det står i IGUL §§ 2-3. Personer omfattet af arbejdspligten kan også påbegynde en IGU.

Indhold

IGU består af ansættelse i en lønnet praktikstilling i en offentlig eller privat virksomhed i 2 år, og skoleundervisning med uddannelsesgodtgørelse.

Praktikdelen skal give eleven:

- Kvalifikationer, der er relevante på arbejdsmarkedet.
- Relevant erfaring i forhold til arbejdsmarkedet.
- Indsigt i forholdene på en arbejdsplads.

Skoledelen skal give eleven:

- Sproglige færdigheder.
- Erhvervsrettede kvalifikationer og kompetencer.
- Forudsætninger for fortsat uddannelse.

Det står i IGUL § 4.

Varighed

IGU varer 2 år, hvor 23 uger er skoleundervisning i 37 timer om ugen. IGU-forløbet skal minimum være 32 timer om ugen og maksimalt 37 timer om ugen. Timetallet beregnes som et gennemsnit i det samlede IGU-forløb.

Virksomheden og udlændingen aftaler hvem, der tilmelder udlændingen til uddannelse. Udlændingen skal dog selv stå for tilmelding til danskundervisning. Det står i BIGUL § 5.

Skoleundervisningen skal bestå af et eller flere af følgende elementer:

- Arbejdsmarkedsuddannelser
- Forberedende voksenundervisning
- Almen voksenuddannelse
- Hf-enkeltfag
- Forberedende grunduddannelse
- Danskuddannelse

Har udlændingen bestået Prøve i Dansk 1, 2 eller 3, skal arbejdsmarkedsuddannelse udgøre minimum 8 uger af de 23 ugers skoleundervisning. Det står i BIGUL § 6.

Praktikdelen skal mindst være 25 timer om ugen i gennemsnit i hele forløbet. IGU-forløbet kan forlænges ud over de 2 år, hvis udlændingen har haft fravær på grund af barsel, graviditet, adoption eller sammenhængende sygdom i mere end 8 uger. Forløbet forlænges med den tid, den pågældende har været fraværende på grund af orlov eller sygdom. Det står i IGUL § 6.

Løn og arbejdsvilkår

Løn- og arbejdsvilkår skal være overenskomstmæssige. Personen skal have gældende elevløn. Det står i IGUL § 9.

Under skoleforløbet får udlændingen uddannelsesgodtgørelse. Der er tre satser:

- Enlig forsørger.

- Forsøger.
- Ikke forsøger.

Beløbet svarer til, hvad man ville få i selvforsørgelses- og hjemrejseydelse eller overgangsydelse og kontanthjælp pr. 1. juli 2025. Personen skal selv ansøge om dette hos kommunen. Det står i IGUL § 10.

Udlændingen har ret til godtgørelse, uanset om undervisningen er afholdt på det planlagte tidspunkt. Den pågældende har også ret til godtgørelse ved fravær fra skoleundervisningen for eksempel på grund af sygdom - medmindre fraværperioden er dækket af en offentlig ydelse. Ansøgning om godtgørelse skal være modtaget i kommunen senest 2 måneder efter, at de undervisningstimer, der søges om godtgørelse for, er afholdt. Det står i BIGUL § 9.

Transportgodtgørelse

Der kan ydes godtgørelse for transport under deltagelse i skoleundervisning som led i IGU. Godtgørelsen ydes for de dage, der er undervisning, og der beregnes en egenbetaling svarende til egenbetalingen i bekendtgørelse om Ungdomskort § 4, stk. 1, nr. 1. Godtgørelsen kan ansøges af udlændingen og ansøgning indgives til kommunen. Det står i BIGUL § 14

Hvis der er mere end 120 kilometer mellem skole og bopæl tur/retur, kan udlændingen søge tilskud til transport og indkvartering. Hvis afstanden er mindre end 120 kilometer, kan der alligevel ydes tilskud, hvis transportvanskeligheder eller transporttid giver urimelig belastning. Der kan ydes op til 500 kr. pr. døgn på baggrund af de faktiske udgifter. Godtgørelsen kan ansøges af udlændingen, virksomheden eller skolen. Det står i IGUL § 10a.

Aftale om integrationsgrunduddannelse (IGU)

Udlændingen og virksomheden indgår en aftale om IGU inden forløbet påbegyndes. Aftalen skal indeholde en beskrivelse af indholdet i det samlede forløb. Senest en måned efter at aftalen er indgået, skal den oprettes i VITAS.

Inden for den første ansættelsesmåned skal virksomheden og udlændingen lave en undervisningsplan for skoleundervisningen og indberette den i VITAS. Det står i BIGUL § 3.

Andet

Udlændingen må ikke have været ordinært ansat i virksomheden i de seneste 3 måneder, før der etableres et IGU-forløb. Når udlændingen deltager i et IGU-forløb, kan pågældende ikke samtidig få selvforsørgelses- og hjemrejseydelse eller overgangsydelse og kontanthjælp pr. 1. juli 2025. Det står i IGUL § 5.

Når IGU-forløbet er afsluttet, skal virksomheden give udlændingen et bevis for det samlede gennemførte forløb. Hvis ikke hele forløbet er gennemført, kan udlændingen forlange bevis for den del, der er gennemført. Det står i IGUL § 8.

Når den pågældende har gennemført IGU-forløbet, opnår denne ret til optagelse i en A-kasse som dimittend. Det er et krav, at den pågældende skriftligt anmoder A-kassen om optagelse inden 2 uger efter, at uddannelsen er afsluttet. Det står i lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. § 54.

En privat arbejdsgiver modtager en bonus på 10.000 kr., når udlændingen har været ansat i 6 måneder og yderligere 15.000 kr. efter et års ansættelse og endelig 15.000 kr. når udlændingen har været ansat i 2 år. Det står i IGUL § 11.

Virksomheder, der har en eller flere IGU-ansatte, kan vælge at opkvalificere en eller flere af medarbejderne til sprogmakker. En sprogmakker er en dansktalende kollega, der støtter og vejleder IGU-kollegaen i sproglige sammenhænge. Ordningen er forankret ved Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI).

Praksis

P 9-18 Kommunen skal sanktionere, hvis udlændingen afviser eller ophører med et IGU-forløb uden rimelig grund

Tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats

I dette afsnit beskrives de beskæftigelsesrettede tilbud, der gives ledige borgere omfattet af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats (LAB). Reglerne drejer sig om personens ret til tilbud og pligt til at deltage i de tilbud, som jobcenteret giver.

Formål

Loven skal bidrage til et velfungerende arbejdsmarked ved at:

- Bistå jobsøgende med at finde job.
- Bistå private og offentlige arbejdsgivere med virksomhedsservice i forbindelse med rekruttering, match mellem ledige og arbejdsgivere og fastholdelse af arbejdskraft.
- Bistå personer, der har behov for en indsats til at opnå eller fastholde et job, også personer med begrænsninger i arbejdsevnen, med en individuel og målrettet beskæftigelsesrettet indsats med henblik på varig tilknytning til arbejdsmarkedet og hel eller delvis selvforsørgelse.
- Bistå unge, der ikke har en erhvervskompetencegivende uddannelse med en individuel og målrettet indsats, der leder den unge til at gennemføre en studie- eller erhvervskompetencegivende uddannelse på almindelige vilkår.

Det står i LAB § 1.

Grundlæggende principper

Det er et grundlæggende princip efter LAB, at personen skal modtage ydelse for at være berettiget til en indsats efter loven. Hvis den pågældende mister retten til ydelsen, mister personen – som udgangspunkt - retten til indsatsen. Der er en enkelt undtagelse til kravet om, at personen skal modtage en ydelse. Det er personer omfattet af LAB § 6, nr. 12 – se skema nedenfor.

Et andet princip, der gælder for indsats efter LAB, er princippet om, at indsatsen skal være den mindst mulige tilstrækkelige indsats. Mindsteindgrebsprincippet står i LAB § 1, stk. 2.

- Kapitel 15 indeholder reglerne om ret og pligt for personer, der får kontanthjælp og er omfattet af denne lovs § 6, stk. 1, nr. 1-3.
- Kapitel 16 indeholder reglerne om ret og pligt for personer, der får kontanthjælp og er omfattet af denne lovs § 6, stk. 1, nr. 4 og 5.

Indhold i kapitel 15

Personer omfattet af kapitlet har pligt til at tage imod tilbud i hele ledighedsperioden. Pligten gælder dog ikke, hvis personen er fritaget for at tage imod tilbud for eksempel, fordi pågældende inden for 6 uger skal begynde ordinært job på fuld tid, fleksjob, skal på barsel eller overgå til efterløn, fleksydelse eller folkepension. Det står i LAB § 100, som henviser til LAB § 106.

Tilbuddet skal have en sammenhængende varighed på mindst 2 uger. Personer omfattet af målgruppen skal senest efter 6 måneder begynde i et tilbud efter LAB kapitel 11-14. Et tilbud efter LAB § 91 om øvrig vejledning og opkvalificering kan ikke udgøre tilbuddet. Der er ikke andre regler om ret til tilbud efter LAB på bestemte tidspunkter i forløbet. Det står i LAB § 102.

Reglen i LAB § 101 er vigtig for indsatsen, for den pålægger jobcentret at vurdere behovet for tilbud løbende under hele kontaktførelset. Personen kan desuden selv bede jobcentret om at få et tilbud. Jobcentret er forpligtet til at tage stilling til personens ønske.

Personer, der er omfattet af arbejdspligten efter LAB § 105a, skal have en indsats efter LAB § 105b. Derfor er de ikke omfattet af reglerne i dette kapitel.

Indhold i kapitel 16

Personer omfattet af kapitlet har pligt til at tage imod tilbud i perioden, indtil de begynder i uddannelse. Pligten gælder dog ikke, hvis personen er fritaget for at tage imod tilbud for eksempel, fordi pågældende inden for 6 uger skal begynde ordinært job på fuld tid, fleksjob eller skal på barsel. Personer, der deltager i en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse efter lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov (STU), er undtaget fra ret og pligt til tilbud. Det står i LAB § 104.

Personer omfattet af LAB § 6 nr. 4-5 skal senest efter 1 måned på ydelse begynde i tilbud efter LAB kapitel 11-14. Pligten fortsætter kontinuerligt, indtil personen påbegynder ordinær uddannelse, og der må højst være 4 måneder mellem tilbuddene.

Personer omfattet af målgruppen har ret til et tilbud om læse-, skrive-, regnetest, eller ordblindkursus efter LAB § 93 (se nærmere om tilbud efter kapitel 14) senest efter 4 uger på hjælp, hvis en test har vist behovet. Disse kurser kan træde i stedet for tilbud. Det står i LAB § 105, stk. 3.

Personer, der er omfattet af arbejdspligten efter LAB § 105a, skal have en indsats efter LAB § 105b. Derfor er de ikke omfattet af reglerne i dette kapitel.

Målgrupper i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats

LAB § 6 indeholder de målgrupper, der kan tilbydes en indsats efter loven.

§ 6, nr. 1	Personer, som modtager dagpenge efter lov om arbejdsløshedsforsikring m.v.
§ 6, nr. 2	Jobparate personer over 30 år, og jobparate personer under 30 år med en erhvervskompetencegivende uddannelse, som modtager kontanthjælp efter lov om aktiv socialpolitik, som ikke er omfattet af introduktionsprogrammet efter integrationsloven.
§ 6, nr. 3	Aktivitetsparate personer over 30 år, og aktivitetsparate personer under 30 år med en erhvervskompetencegivende uddannelse, som modtager kontanthjælp efter lov om aktiv socialpolitik, som ikke er omfattet af introduktionsprogrammet efter integrationsloven.
§ 6, nr. 4	Uddannelsesparate personer under 30 år uden en erhvervskompetencegivende uddannelse, som modtager kontanthjælp efter lov om aktiv socialpolitik efter lov om aktiv socialpolitik, som ikke er omfattet af introduktionsprogrammet efter integrationsloven.
§ 6, nr. 5	Aktivitetsparate personer under 30 år uden en erhvervskompetencegivende uddannelse, som modtager kontanthjælp efter lov om aktiv socialpolitik, som ikke er omfattet af introduktionsprogrammet efter integrationsloven.
§ 6, nr. 6	Personer, der modtager sygedagpenge efter lov om sygedagpenge.
§ 6, nr. 7	Personer i jobafklaringsforløb efter kapitel 18.
§ 6, nr. 8	Personer i ressourceforløb efter kapitel 19.
§ 6, nr. 9	Personer, der er visiteret til fleksjob eller er visiteret til tilbud om støtte i form af tilskud til selvstændig virksomhed på grund af en varig og væsentligt nedsat arbejdsevne efter kapitel 20. Personer der er fleksjobberettigede og får ledighedsydelse er også omfattet af målgruppen. Dog ikke hvis personen er under revalidering.
§ 6, nr. 10	Personer i revalideringsforløb efter kapitel 21 bortset fra personer i forrevalidering omfattet af § 6, nr. 6.
§ 6, nr. 11	Personer, der modtager førtidspension efter lov om social pension eller efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension.

§ 6, nr. 12	Selvforsørgende, der ikke er i beskæftigelse og ikke opfylder betingelserne for at modtage offentlig hjælp til forsørgelse, herunder dagpenge efter lov om arbejdsløshedsforsikring m.v., forsørgelsesydelse efter lov om aktiv socialpolitik eller SU efter SU-loven, og personer, der ikke kan få tilbud efter integrationsloven.
§ 6, nr. 13	Unge under 18 år med behov for en uddannelses - og beskæftigelsesfremmende indsats.

Indsatsen for unge under 30 år uden uddannelse

Målgruppen for uddannelsespålæg

- En ung under 25 år omfattet af LAB § 6, nr. 1, der ikke har en erhvervskompetencegivende uddannelse og ikke har forsørgelsespligt overfor hjemmeboende børn, skal have et uddannelsespålæg, hvis jobcentret vurderer, at den unge kan gennemføre en uddannelse på almindelige vilkår. Det står i LAB § 30, stk. 1 og 2.
- En ung under 30 år, der modtager kontanthjælp efter LAS § 16-20 skal, uanset set om opholds- og beskæftigelseskravet er opfyldt eller ej, have et uddannelsespålæg, hvis personen ikke har en erhvervskompetencegivende uddannelse. Hvis den unge er omfattet af arbejdspligt efter LAB § 105 a skal indsatsen gives efter LAB § 105 b.

Det står i LAB § 30, stk. 3.

Hvis den unge ønsker det, kan jobcentret i stedet tilbyde jobrettet indsats, medmindre den unge vurderes åbenlyst uddannelsesparat. Unge, som får en jobrettet indsats, er ikke omfattet af uddannelsespålægget, så længe indsatsen varer. Det står i LAB § 30a.

Opfylder den unge ikke betingelserne om at lave CV i LAB § 22, stk. 1, og i LAB § 23, stk. 3, eller følger personen ikke "Min Plan", efter LAB § 41, skal jobcenteret vurdere, om den unge fortsat er motiveret for en jobrettet indsats eller uddannelse eller skal have et uddannelsespålæg efter LAB § 30. Unge omfattet af arbejdspligt efter LAB § 105 a skal have indsatsen i arbejdspligten indarbejdet i uddannelsespålægget.

Uddannelsespålægget skal sammen med relevante tilbud efter kapitel 11-14 gøre den unge i stand til at påbegynde og gennemføre en uddannelse på kortere eller længere sigt.

Uddannelsespålægget består af tre trin:

- Trin 1, hvor den unge skal overveje forslag.
- Trin 2, hvor den unge skal søge optagelse på en eller flere uddannelser.
- Trin 3, hvor den unge skal påbegynde og gennemføre den uddannelse, den unge er blevet optaget på

Trin 1

Jobcentret giver den unge et pålæg om at komme med forslag til en eller flere relevante studie- eller erhvervskompetencegivende uddannelser, som den unge på kortere eller længere sigt kan begynde på almindelige vilkår. Det er en betingelse, at den unge får et forsørgelsesgrundlag under uddannelsen for eksempel SU eller lærlinge-/elevløn.

Trin 2

Jobcentret pålægger den unge at søge om optagelse på en eller flere uddannelser indenfor en fastsat frist.

Trin 3

Hvis den unge bliver optaget på en uddannelse, har pågældende pligt til at starte på uddannelsen og til at gennemføre den. Når udbetalingen af kontanthjælpen eller overgangsydelsen standses, og den unge skal begynde på uddannelsen inden for en måned efter, skal jobcentret fortsætte indsatsen frem til studiestart.

Uddannelsespålægget gives som led i kontaktforløbet, og det indgår i den unges "Min Plan" på Jobnet.

Jobcenteret skal give uddannelsesinstitutionen besked om, at personen skal begynde og gennemføre uddannelsen på baggrund af pålægget. Derudover skal uddannelsesinstitutionen oplyses om jobcenterets vurdering af personens behov for støtte til at gennemføre uddannelsen, om relevante kontaktoplysninger i jobcenteret og om øvrige væsentlige oplysninger.

For unge, som optages på en studie- eller erhvervskompetencegivende uddannelse *uden* uddannelsespålæg, skal jobcenteret vurdere, om personen har behov for støtte til at kunne gennemføre uddannelsen og i så fald hvilken støtte, der er behov for. Hvis dette er tilfældet, skal jobcenteret underrette uddannelsesstedet om behovet m.v.

Uddannelsesstedet er forpligtet til at give jobcenteret besked, når en ung med uddannelsespålæg starter på uddannelsen. Det samme gælder, hvis man vurderer, at den unge er i risiko for at droppe ud af uddannelsen. Det står i LAB § 30.

Praksis

P 87-14 Udarbejdelse og revision af et uddannelsespålæg er en garantiforskrift, der skal sikre, at kommunen træffer afgørelse på det korrekte grundlag. De tilbud personen får efter LAB for at kunne opfylde sit uddannelsesmål skal fremgå af uddannelsespålægget. Kommunens afgørelse om sanktion på grund af udeblivelse fra et tilbud efter LAB, som blev givet i en jobplan, var derfor ugyldig.

Afklaringsret

I forbindelse med det nye kontanthjælpssystem indføres pr. 1. juli 2025 en afklaringsret for alle aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere fyldt 30 år, når de har været i kontanthjælpssystemet i en sammenhængende periode på 2 år. Afklaringsretten gælder dog ikke for aktivitetsparate borgere omfattet af integrationsloven.

Afklaringen skal bestå i følgende:

- Kommunens vurdering af, om personens sag skal behandles i rehabiliteringsteamet.
- Kommunens vurdering af, hvilken indsats der kan iværksættes for en person, hvis sag ikke skal behandles i rehabiliteringsteamet.

Herefter skal kommunen afklare personen, hver gang den pågældende igen har modtaget kontanthjælp i en sammenhængende periode på to år.

Når kommunen skal anvende reglen om afklaringsretten, skal der således tages stilling til, om personens sag skal behandles i rehabiliteringsteamet. I rehabiliteringsteamet skal der laves en vurdering af, om personen er i målgruppen for enten ressourceforløb, fleksjob eller førtidspension. Hvis kommunen vurderer, at sagen ikke skal behandles i rehabiliteringsteamet, skal kommunen tage stilling til, hvilken indsats der skal iværksættes for personen, som kontanthjælpsmodtager. Hvis personen allerede får en indsats, skal kommunen vurdere, om den igangværende indsats er tilstrækkelig, eller om der er behov for ændringer i indsatsen.

Indfasning:

Aktivitetsparate personer, der er fyldt 30 år, som har modtaget kontanthjælp eller overgangsydelse i en sammenhængende periode på to år eller mere op til den 1. juli 2025 er omfattet af afklaringsretten. Kommunerne har pligt til at afklare disse personer i indfasningsperioden fra d.1. juli 2025 – 1. juli 2027. Personer, der omfattes af afklaringsretten efter 1. juli 2025 og inden d.1. juni 2027, skal afklares senest inden udløbet af indfasningsperioden.

Aktivitetsparate udlændinge, som har været omfattet af programmet efter integrationsloven, omfattes først af afklaringsretten, når de pågældende overgår til indsats efter LAB og opfylder alderskravet. Det står i LAB § 36a.

Arbejdspligt efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats

Målgruppen

Personer, som ikke opfylder opholdskravet om lovligt ophold i Danmark, Grønland og Færøerne i sammenlagt 9 år inden for de seneste 10 år og beskæftigelseskravet om mindst 2½ års fuldtidsbeskæftigelse inden for de seneste 10 år i LAS § 11, og er omfattet af LAB § 6, nr. 2-5, er også omfattet af en arbejdspligt ligesom integrationsborgere.

Indsatsen i forbindelse med arbejdspligten skal som udgangspunkt være 37 timer ugentligt. Det er jobcenterets opgave at tilrettelægge indsatsen under hensyn til personens helbredsmæssige forudsætninger.

Efter en konkret vurdering af personens helbred kan jobcentret nedsætte antallet af timer, så det ugentlige timetal bliver mindre end 37 timer. Indsatsen skal sættes i gang hurtigst muligt, dog senest efter 1 måned. Det betyder, at personen senest skal påbegynde den planlagte indsats efter 1 måned.

Personer med midlertidig opholdstilladelse efter særloven for personer, der er fordrevet fra Ukraine, er ikke omfattet af arbejdspligten. Det står i LAB § 105a.

Indfasning af arbejdspligten

Reglerne om arbejdspligten træder i kraft den 1. januar 2025. Der er dog fastsat følgende overgangsregler:

- Den 1. januar til og med den 31. maj 2025: Personer, som bliver omfattet af arbejdspligten i denne periode, skal have påbegyndt indsatsen i arbejdspligten **senest den 30. juni 2025**.
- Den 1. juli til og med den 30. november 2025: Personer, som bliver omfattet af arbejdspligten i denne periode, skal have påbegyndt indsatsen i arbejdspligten **senest den 31. december 2025**.
- Den 1.-31. december 2025: Personer, som bliver omfattet af arbejdspligt i perioden, skal påbegynde indsatsen inden for 1 måned.

Det er jobcenteret, der tager stilling til, hvornår personen skal påbegynde indsatsen i arbejdspligten i overgangsperioden. Når indfasningsperioderne er afsluttede, skal jobcenteret igangsætte indsatsen i arbejdspligten senest efter en måned. Den hidtidige suspensionsperiode på 3 måneder i INL § 4 b ophæves samtidig, så alle personer skal have tilbudt et program senest efter en måned.

Formål

Det primære formål med indsatsen i arbejdspligten er fortsat, at personen hurtigst muligt opnår varig beskæftigelse eller opnår tilknytning til arbejdsmarkedet ligesom det har været med den hidtidige indsats.

Indsatsen for personer omfattet af arbejdspligten

Indsatsen efter § 105a kan bestå af tilbud om:

- Virksomhedspraktik efter kapitel 11,
- Ansættelse med løntilskud efter kapitel 12 og
- Nytteindsats og særligt tilrettelagt nytteindsats efter kapitel 13.
- Vejledning og opkvalificering i særligt tilfælde og i begrænset omfang, hvis der er tale om korte kurser med et klart og tydeligt beskæftigelsesrettet fokus efter kapitel 14

Tilbud om vejledning og opkvalificering kan også bestå af:

- Tilbud om danskundervisning
- Tilbud om regne- og ordblindkurser efter lov om forberedende voksenundervisning (FVU) og ordblindeundervisning for voksne
- Tilbud om sundhedsfaglig vejledning under sygefravær fra andre tilbud, hvis det kan medvirke til at nedbringe antallet af sygemeldinger

Det står i LAB § 105b.

Timer i indsatser efter social- og sundhedslovgivningen kan medregnes i arbejdspligten. Der skal være tale om, at personen selv aktivt deltager i en indsats. Det kan for eksempel være deltagelse i traumebehandling, familiebehandling, psykologbehandling eller løbende ambulant behandling på sygehuset. Det er jobcenteret, der vurderer om en aktivitet eller et tilbud, der gives efter social- og sundhedslovgivningen, er en indsats, der kan medregnes i arbejdspligten.

Begrænsning af vejledning og opkvalificering for personer omfattet af arbejdspligten

- Ikke kan få tilbud om højskoleophold (personer omfattet af LAB og INL)
- Ikke har ret til læse-, skrive-, regne- og ordblindkurser eller test (personer omfattet af LAB)
- Ikke har ret til realkompetencevurdering (personer omfattet af LAB)
- Ikke kan få tilbud om hele eller dele af studie- og erhvervskompetencegivende uddannelser.
- Unge, som har et uddannelsespålæg, kan primært få jobrettet tilbud, indtil de påbegynder en uddannelse, frem for uddannelsesrettet tilbud som tidligere

Det står i INL § 20d, stk. 1, INL § 23, stk. 4 og LAB til § 105b, stk. 1.

Omfang af timer i arbejdspligten

Jobcenteret kan nedsætte antallet af timer efter en konkret vurdering af personens helbreds-mæssige situation i forhold til den indsats, som personen skal deltage i. Der skal altid foretages en konkret individuel vurdering, og kommunen kan derfor ikke generelt vurdere, at personen kun kan deltage i en indsats i et bestemt antal timer om ugen.

Vurderingen skal tage afsæt i de konkrete tilbud og aktiviteter, som personen skal deltage i. Vurderingen vil derfor afhænge af, hvilken indsats jobcenteret har vurderet, at den enkelte skal deltage i, f.eks. om der er tale om en mere fysisk krævende virksomhedspraktik eller en mere skånsom særligt tilrettelagt nytteindsats.

Vurderingen af, hvor mange timer personen skal deltage i indsats i arbejdspligten, skal også ske under hensyn til personens helbreds-mæssige situation i forhold til de øvrige aktiviteter og indsatser, som personen deltager i.

Reglerne om arbejdspligtens omfang og nedsættelse og igangsættelse står i INL §§ 16 og 20d og i LAB § 105a, stk. 2 og i LAB § 105b.

Opgørelse af timer i arbejdspligten

I opgørelsen af timetallet i arbejdspligten indgår timer, hvor personen:

- er ansat ordinært som lønmodtager,
- deltager i samtaler i jobcenteret,
- deltager i beskæftigelses- og uddannelsesfremmende aktiviteter,
- er ansat som vikar i en jobrotationsordning,
- er ansat med løntilskud efter kapitel 5 i KMP,
- deltager i indsatser efter social- og sundhedslovgivningen

Det står i LAB § 105b.

Dækning af transportudgifter til personer omfattet af arbejdspligten

Kommunen kan give hjælp til dokumenterede og rimelige transportudgifter til personer omfattet af arbejdspligten. Der kan ydes hjælp til udgifter til transport mellem bopæl og tilbud, jobsamtaler og øvrige aktiviteter. Det er et krav, at personen har pligt til at deltage.

Der kan *ikke* ydes hjælp til dækning af transportudgifter til ordinær ansættelse, ansættelse med løntilskud hos en privat arbejdsgiver, vikar i jobrotationsordning, ansættelse med løntilskud efter KMP og deltagelse i indsatser efter social- og sundhedslovgivningen. Det står blandt andet i LAB § 176a. Det skyldes, at personen ikke har pligt til at deltage i disse aktiviteter efter INL, LAB, LAS eller regler fastsat i medfør af disse love.

Min Plan

I forbindelse med jobcentret giver personen beskæftigelsesrettede tilbud, skal der laves en plan for indsatsen. Efter LAB § 40 kan der være tale om en af følgende planer: "Min Plan", en helhedsorienteret plan eller rehabiliteringsplan. For unge omfattet af reglerne om uddannelsespålæg efter LAB § 30, skal indsatsen fremgå af planen. Dette gælder også, hvis den unge er omfattet af arbejdspligten og derfor skal have en indsats efter LAB § 105b.

Der er en række krav, som skal være opfyldt, når der gives et tilbud efter LAB. Tilbud skal så vidt muligt være rettet mod beskæftigelse inden for områder, hvor der er behov for arbejdskraft. Tilbuddet skal gives ud fra de ønsker og forudsætninger den enkelte person har. Målet med indsatsen er, at personen hurtigst muligt opnår varig beskæftigelse og hel eller delvis selvforsørgelse. For personer omfattet af arbejdspligt efter LAB § 105a, kan tilbud gives for at understøtte, at personen opfylder arbejdspligten. Uanset de omtalte formål kan tilbud om vejledning og opkvalificering efter LAB kapitel 14 kun gives, hvis betingelserne i § 105 b er opfyldt. Det står i LAB § 53.

Nedenfor beskrives de indsatser, der i LAB omtales som *tilbud*.

Tilbudsmuligheder generelt

Det står i LAB § 52, at jobcenteret kan give tilbud om følgende:

- Virksomhedspraktik efter kapitel 11.
- Ansættelse med løntilskud efter kapitel 12.
- Nytteindsats efter kapitel 13.
- Vejledning og opkvalificering efter kapitel 14.

Tilbuddene kan gives hver for sig eller i kombination. Tilbud kan gives i kombination med timer, hvor personen er ansat som lønmodtager. Det er vigtigt at være opmærksom på, at personen ikke må arbejde med samme arbejdsfunktioner i tilbuddet og som ansat lønmodtager. Det står i lovforslaget og fremgår i øvrigt af vejledningen til lov om en aktiv beskæftigelsesindsatslov (LAB).

Virksomhedspraktik

Målgruppe

Personer omfattet af LAB § 6, som har vanskeligt ved at få eller fastholde beskæftigelse på normale vilkår eller med løntilskud, kan få tilbud om virksomhedspraktik på en *offentlig* eller *privat* virksomhed. Det står i LAB § 57.

Formål

At afklare eller udvikle personens faglige, sociale eller sproglige kompetencer og at afklare og bringe personen tættere på jobmålet ved, at personen deltager i konkrete arbejdsopgaver og indgår i kollegiale sammenhænge. Indsats, for

personer omfattet af arbejdspligten efter LAB § 105a, skal også gives med et af disse formål. Det står i LAB § 58.

Der er desuden nogle skærpede krav til, at praktikken skal give praktikanten mulighed for at indgå i virksomhedens daglige liv – herunder kollegiale sammenhænge. Det står i LAB § 59.

Det er et krav, at jobcentret ved etableringen og inden ophøret af praktikken fokuserer på muligheden for ansættelse, uanset om der kan blive tale om fuld beskæftigelse eller få timers arbejde. For personer, der er omfattet af LAB § 6, nr. 1-5, gælder den særlige regel, at de har ret til et tilbud om virksomhedspraktik, når de selv har fundet tilbuddet. Det står i LAB § 57, stk. 3. Personer, der er åbenlyst uddannelsesparate, er ikke omfattet af denne mulighed.

Varighed

Varigheden er op til 4 uger for personer omfattet af:

- § 6, nr. 1 (personer, der får dagpenge).
- § 6, nr. 2 (personer, der får kontanthjælp som jobparate).
- § 6, nr. 4 (personer, der får kontanthjælp som uddannelsesparate).
- § 6, nr. 12 (ledige selvforsørgende, som vurderes jobparate).

Varigheden er op til 13 uger for personer omfattet af:

- § 6, nr. 3 (personer, der får kontanthjælp som aktivitetsparate).
- § 6, nr. 5 (personer, der får kontanthjælp som aktivitetsparate).
- § 6, nr. 6 (personer, der får sygedagpenge).
- § 6, nr. 7 (personer i jobafklaringsforløb).
- § 6, nr. 8 (personer i ressourceforløb).
- § 6, nr. 9 (fleksjobberettigede).
- § 6, nr. 10 (revalidender).
- § 6, nr. 11 (førtidspensionister).
- § 6, nr. 12 (ledige selvforsørgende som vurderes aktivitetsparate).
- § 6, nr. 13 (unge under 18 år).

Personer, der kan få virksomhedspraktik i op til 13 uger, kan få perioden forlænget op til 26 uger efter en konkret vurdering. Har personen hen mod udgangen af perioden på 26 uger et helt særligt behov for praktik i en længere periode, kan perioden forlænges yderligere med op til 13 uger ad gangen. Det står i LAB § 61.

Ydelserne under virksomhedspraktikken står i LAB § 62.

Andre krav

Virksomhedspraktik er som udgangspunkt ikke omfattet af de regler og aftaler, der gælder for lønmodtagere på arbejdsmarkedet. Personer i virksomhedspraktik er dog omfattet af arbejdsmiljølovgivningen og lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet. Det står i LAB § 60.

På virksomheden skal der være et rimeligt forhold mellem antallet af ordinært ansatte og antallet af personer i støttet beskæftigelse. Nytteindsats efter denne lov og INL indgår ikke i opgørelsen.

Tilbud om virksomhedspraktik i mere end 13 uger drøftes mellem virksomheden og repræsentanter for virksomhedens ansatte forud for etableringen. Det står i LAB § 63.

Det står i LAB § 64, at virksomhedspraktik ikke må være konkurrenceforvridende.

Ansættelse med løntilskud

Målgruppe

Udgangspunktet er, at personer omfattet af LAB § 6 kan få tilbud om ansættelse med løntilskud hos *private* og *offentlige* arbejdsgivere.

Følgende målgrupper kan dog **ikke** få tilbud om løntilskud:

- Personer omfattet af § 6, nr. 4 (personer, der får kontanthjælp, som vurderes åbenlyst uddannelsesparate).
- Personer omfattet af § 6, nr. 6 (personer, der får sygedagpenge, som er i job eller driver selvstændig virksomhed).
- Personer omfattet af § 6, nr. 7 (personer i jobafklaringsforløb, som er i job eller driver selvstændig virksomhed).
- Personer omfattet af § 6, nr. 9 (fleksjobberettigede).
- Personer omfattet af § 6, nr. 13 (unge under 18 år).

Det står i LAB § 66, stk. 1.

Personer, som er omfattet af LAB § 6, nr. 1-5 (personer der får dagpenge, personer der får kontanthjælp som jobparate eller aktivitetsparate og personer under 30 år uden erhvervskompetencegivende uddannelse, der får kontanthjælp, har ret til et tilbud om ansættelse med løntilskud, hvis de selv har fundet en arbejdsgiver. Personer, der er åbenlyst uddannelsesparate, er ikke omfattet af denne mulighed. Det står i LAB § 66, stk. 2.

Personen og arbejdsgiveren aftaler varigheden af perioden med løntilskud inden for lovens rammer.

Forudgående ledighed

For at blive ansat med løntilskud hos både offentlige og private arbejdsgivere skal:

- Personer omfattet af § 6, nr. 1 (personer, der får dagpenge)
- Personer omfattet af § 6, nr. 2 og 3 (personer, der får kontanthjælp)
- Personer omfattet af § 6, nr. 4 og 5 (personer, der får kontanthjælp)
- Personer der er omfattet af § 6, nr. 12 (ledige selvforsørgende)

have modtaget visse offentlige forsørgelsesydelse i mindst 6 måneder forud for etableringen af løntilskudsordningen. For at blive ansat med løntilskud hos private arbejdsgivere skal:

- Personer omfattet af § 6, nr. 6 (personer, der får sygedagpenge)
- Personer omfattet af § 6, nr. 7 (personer, der er i jobafklaringsforløb)
- Personer omfattet af § 6, nr. 8 (personer, der er i ressourceforløb)

have modtaget visse offentlige forsørgelsesydelse i mindst 6 måneder forud for etableringen af løntilskudsordningen.

Der er ikke noget krav om en periode med forudgående ledighed, hvis personen:

- Ikke har en kompetencegivende ungdomsuddannelse eller kompetencegivende uddannelse på højere niveau
- Er over 50 år
- Er enlig forsøger

Det står i LAB § 69. Det betyder, at personen højst må have gennemgået en grunduddannelse, 10. klasse, særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse, den kombinerede ungdomsuddannelse eller produktionsskoleforløb.

Formål

Formålet med en løntilskudsordning er at oplære og genoptræne personens faglige, sociale eller sproglige kompetencer. For personer omfattet af § 6, nr. 11 (personer, der modtager førtidspension) er formålet, at personen kan opnå eller fastholde beskæftigelse. Det står i LAB § 67.

Varighed

For personer tæt på arbejdsmarkedet kan løntilskuddet vare *op til 4 måneder hos offentlige arbejdsgivere og op til 6 måneder hos private arbejdsgivere*. Det gælder for:

- Personer omfattet af § 6, nr. 1 (forsikrede ledige).
- Personer omfattet af § 6, nr. 2 (jobparate personer, der får kontanthjælp).
- Personer omfattet af § 6, nr. 4 (uddannelsesparate personer, der får kontanthjælp).
- Personer omfattet af § 6, nr. 12 (ledige selvforsørgende, der vurderes jobparate).

For personer længere væk fra arbejdsmarkedet kan løntilskuddet vare *op til 6 måneder hos offentlige og private arbejdsgivere*.

Det gælder for:

- Personer omfattet af § 6, nr. 3 (aktivitetsparate personer, der får kontanthjælp).
- Personer omfattet af § 6, nr. 5 (aktivitetsparate personer, der får kontanthjælp).
- Personer omfattet af § 6, nr. 6 (personer, der får sygedagpenge).
- Personer omfattet af § 6, nr. 7 (personer i jobafklaringsforløb).
- Personer omfattet af § 6, nr. 8 (personer i ressourceforløb).
- Personer omfattet af § 6, nr. 10 (revalidender).
- Personer omfattet af § 6, nr. 12 (ledige selvforsørgende, der vurderes aktivitetsparate).

Hen mod udgangen af perioden kan de 6 måneders løntilskud efter en konkret vurdering forlænges op til 12 måneder. Hvis der er helt særlige behov for længere løntilskud, kan tilskuddet forlænges med op til 13 uger ad gangen. Personer omfattet af § 6, nr. 11 (personer, der får førtidspension) kan få løntilskud ud over et år. Det står i LAB § 68.

Løn- og arbejdsvilkår

Løn- og arbejdsvilkår ved løntilskud hos *private* arbejdsgivere skal være overenskomstmæssige. Hvis løntilskuddet etableres hos en *offentlig* arbejdsgiver, skal løn- og ansættelsesvilkår også være overenskomstmæssige. For personer, der får dagpenge, kontanthjælp, sygedagpenge eller deltager i jobafklarings- eller ressourceforløb er der krav om, at lønniveauet skal svare til størrelsen af den forsørgelsesydelse, personen hidtil har fået. Det står i LAB § 71.

I §§ 73 og 74 står de særlige regler for revalidender og førtidspensionister i løntilskud.

Størrelsen af løntilskuddet fastsættes efter LAB §§ 75 og 76.

På virksomheden skal der være et rimeligt forhold mellem antallet af ordinært ansatte og antallet af personer i støttet beskæftigelse. Nytteindsats efter denne lov og INL indgår ikke i opgørelsen. Det står i LAB § 77.

Det står i LAB § 80, at løntilskud ikke må være konkurrenceforvridende.

Anden lovgivning

I lov om kompensation til handicappede i erhverv med videre findes en særlig løntilskudsordning. Målgruppen for ordningen er personer med en nedsat funktionsevne, som udgør en barriere i forhold til at få eller fastholde beskæftigelse. Ordningen er nærmere omtalt i afsnittet om handicapkompensationsloven nedenfor.

Praksis

P 43-17 En kommune kan afvise at godkende en aftale om ansættelse med løntilskud, hvis det ikke er dokumenteret eller sandsynliggjort, at de løn- og arbejdsvilkår, som er aftalt mellem personen og arbejdsgiveren, er overenskomstmæssige eller sædvanligt gældende for tilsvarende arbejde.

Nytteindsats

Der findes to former for nytteindsats:

- Nytteindsats
- Særligt tilrettelagt nytteindsats

Målgruppe

Målgruppen for nytteindsats er:

- Personer omfattet af § 6, nr. 1 (personer, der får dagpenge).
- Personer omfattet af § 6, nr. 2 (personer, der får kontanthjælp som jobparat).
- Personer omfattet af § 6, nr. 3 (personer, der får kontanthjælp som aktivitetsparat).
- Personer omfattet af § 6, nr. 4 (personer, der får kontanthjælp som uddannelsesparate).
- Personer omfattet af § 6, nr. 5 (personer, der får kontanthjælp som aktivitetsparate).

Det står i LAB § 82.

Formål

At personen arbejder for sin ydelse. Tilbuddet kan også gives med henblik på, at personen får mulighed for at tilegne sig kendskab til kulturen og normer på det danske arbejdsmarked. Det står i LAB § 83, stk. 1.

Indhold

Arbejdet skal have et indhold, som giver den enkelte mulighed for at indgå i et arbejdsfællesskab og udføre samfundsnyttigt arbejde for sin ydelse. Nytteindsats kan også gives med henblik på, at personen får mulighed for at tilegne sig kendskab til kulturen og normer på det danske arbejdsmarked. For personer omfattet af LAB § 6, nr. 1 kan en nytteindsats kun gives af jobcentret som et rådighedsafprøvende tilbud. Det vil sige, at den forsikrede ledige kun kan få tilbud om nytteindsats i de tilfælde, hvor jobcentret vurderer, at der er tvivl om personens vilje eller evne til at medvirke aktivt i indsatsen. Det står i LAB § 83.

Særlig tilrettelagt nytteindsats

Målgruppen for særligt tilrettelagt nytteindsats er personer omfattet af arbejdspligt efter § 105a. De kan få tilbud om særligt tilrettelagt nytteindsats som et kommunalt organiseret projekt, hvis de øvrige betingelser for nytteindsats er opfyldt. Det står i LAB § 87a.

Varighed

Der er ikke regler om varigheden af tilbud om særligt tilrettelagt nytteindsats.

Løn og arbejdsvilkår

Personen får den ydelse, som pågældende er berettiget til efter lov om arbejdsløshedsforsikring eller LAS. Det står i LAB § 86.

Personer i særligt tilrettelagt nytteindsats er ikke omfattet af de regler, der gælder for lønmodtagere bortset fra reglerne efter arbejdsmiljølovgivningen og lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet. Det står i LAB § 84.

Etablering af særligt tilrettelagt nytteindsats må ikke være konkurrenceforvridende. Det står i LAB § 88.

Vejledning og opkvalificering

Formål

Tilbud efter kapitlet gives for at udvikle personens faglige, sociale eller sproglige kompetencer med henblik på opkvalificering til arbejdsmarkedet eller opkvalificering til at kunne påbegynde og gennemføre en erhvervskompetencegivende uddannelse.

Ordinær uddannelse

Målgruppe

Personer omfattet af LAB § 6.

Følgende målgrupper kan dog *ikke* få tilbud om ordinær uddannelse:

- Personer omfattet af § 6, nr. 7 (personer, der er ansat i fleksjob eller modtager tilskud til selvstændig virksomhed)
- Personer omfattet af § 6, nr. 11 (personer, der får førtidspension)

Visse unge under 30 år kan *ikke* få tilbud om studie- og erhvervskompetencegivende uddannelser. Det gælder personer, som er omfattet af:

- § 6, nr. 1 (personer, der får dagpenge)
- § 6, nr. 2 (personer, der får kontanthjælp som jobparate)
- § 6, nr. 3 (personer, der får kontanthjælp som aktivitetsparate)
- § 6, nr. 4 (personer, der får kontanthjælp som uddannelsesparate)
- § 6, nr. 5 (personer, der får kontanthjælp som aktivitetsparate)

Jobcenteret kan dog give tilbud om uddannelse til under 30-årige, der ikke har en erhvervskompetencegivende uddannelse, som enten har forsørgerpligt over for hjemmeboende børn eller har opbrugt deres ret til SU til videregående uddannelse.

Det står i LAB § 90.

Hvis jobcenteret vælger at give tilbud om erhvervskompetencegivende uddannelse, skal denne kvalificere til job inden for områder, hvor der er behov for arbejdskraft, og der må ikke være tale om en uddannelse, der i forhold til niveau og varighed kan sidestilles med eller overstiger en kandidatuddannelse. Det står i LAB § 95.

Indhold

Efter LAB § 90 skal uddannelserne have hjemmel i lov og udbydes generelt. Uddannelsen skal umiddelbart, være rettet mod job på arbejdsmarkedet. Se også reglerne om indsats for personer omfattet af arbejdspligten efter LAB § 105b.

Følgende uddannelser er omfattet af kravene til indholdet:

- Lov om betaling for visse uddannelsesaktiviteter i forbindelse med lov om en aktiv beskæftigelsesindsats – kommunen skal afholde udgiften til uddannelsen på uddannelser, hvor uddannelsesinstitutionen er berettiget til tilskud eller bevilling fra Undervisningsministeriet (taxametertilskud).
- Lov om danskuddannelse til voksne udlændinge m.fl.
- Lov om videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner under Uddannelses- og Forskningsministeriet.
- Lov om universiteter.

Kravet om, at uddannelsen umiddelbart skal være rettet mod job på arbejdsmarkedet, gælder dog ikke for følgende uddannelser:

- Lov om de gymnasiale uddannelser.
- Lov om erhvervsfaglig studentereksamen i forbindelse med erhvervsuddannelse (eux) m.v.
- Lov om almen voksenuddannelse og om anerkendelse af realkompetence i forhold til fag i almen. voksenuddannelse, i uddannelsen til HF-eksamen og i uddannelsen til almen studentereksamen (avu-loven).
- Lov om videregående uddannelse (videreuddannelsessystemet) for voksne (VFV-loven).
- Lov om forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning for voksne.
- Lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v. (ÅU-loven).

Øvrig vejledning og opkvalificering

Målgruppe

Personer omfattet af LAB § 6.

Personer omfattet af § 6, nr. 9 (personer, der ansat i fleksjob eller modtager tilskud til selvstændig virksomhed) kan dog ikke få tilbud efter denne bestemmelse.

Indhold

Tilbuddet kan bestå af uddannelser og kurser, der ikke er omfattet af LAB § 90, korte vejlednings- og afklaringsforløb, særligt tilrettelagte projekter og særligt tilrettelagte uddannelsesforløb, for eksempel praktik og danskuddannelse. Se også reglerne om indsats for personer omfattet af arbejdspligten efter LAB § 105 b.

Hvis der etableres praktikperioder under særligt tilrettelagt uddannelse, kan disse højst være 3 måneder sammenlagt, og hver enkelt praktikperiode kan højst være 1 måned. Det står i LAB § 91.

Ret til læse-, skrive-, regnetest eller ordblindkursus

Målgruppe

- Personer omfattet af LAB § 6
- Personer omfattet af arbejdspligt efter LAB § 105 og § 6, nr. 9 (personer, der er ansat i fleksjob eller modtager tilskud til selvstændig virksomhed) kan dog ikke få tilbud efter denne bestemmelse
- Personer omfattet af de andre målgrupper i § 6 har ret til et kursus efter § 93, hvis en læse-, skrive-, regne- eller ordblindetest har vist, at der er behov for kurset

Det står i LAB § 93.

Ret til realkompetencevurdering

Målgruppe

- Personer omfattet af § 6, nr. 1, der er fyldt 30 år (personer, der får dagpenge), og
- Personer omfattet af § 6, nr. 2 og 3 (personer, der får kontanthjælp), bortset fra personer omfattet af arbejdspligt efter § 105 a, har ret til tilbud om en realkompetencevurdering, hvis de ikke har en erhvervskompetencegivende uddannelse.

Det står i LAB § 93.

Praksis

P130-12 En person, uden en erhvervskompetencegivende uddannelse med forsørgelsespligt overfor et hjemmeboende barn, kan efter en konkret vurdering få tilbud om at gennemføre en studie- eller erhvervskompetencegivende uddannelse på det hidtidige forsørgelsesgrundlag. Personen havde ikke ret til HF, idet denne uddannelse ikke ville forbedre muligheden for hurtigst muligt at opnå varig beskæftigelse og hel eller delvis selvforsørgelse. HF var i øvrigt ikke nødvendigt for at blive optaget på studiet til veterinærsygeplejerske, som var pågældendes uddannelsesmål.

P 129-12 Ved studie- og erhvervskompetencegivende uddannelse i LAB forstås en hel ordinær uddannelse, som enten giver studie- eller erhvervskompetence, hvorfor 2 enkeltfag på HF ikke er omfattet.

P 218-11 En jobplan (nu "Min Plan") er gyldig, selvom personen ikke formelt har underskrevet/kvitteret for den.

F 1-07 En person har ret til at medbringe en bisidder til afklarende samtaler med en jobkonsulent i et kommunalt beskæftigelsesprojekt.

Understøttelse af indsatsen

Mentorstøtte

Formål

Kommunen kan give mentorstøtte for at støtte og udvikle en persons mulighed for at opnå eller fastholde aktiviteter, tilbud, ordinær uddannelse, ansættelse i fleksjob eller almindelig ansættelse.

Varighed

Mentorstøtten gives i en periode på højst 6 måneder.

Inden udløbet af mentoraftalen, kan aftalen forlængelse med højst 6 måneder, hvis det ud fra den konkrete vurdering er nødvendigt. Det står i LAB § 167.

Personer, der er omfattet af § 6 har ret til tilbud om en mentor i form af en udskrivningskoordinator ved udskrivelse efter psykiatrisk indlæggelse. Det står LAB § 167, stk. 2.

Personer, der er omfattet af § 6, nr. 4 og 5, har ret til mentorstøtte i op til 6 måneder fra tidspunktet, hvor personen optages på en studie- eller erhvervskompetencegivende uddannelse. Mentorstøtten gives i en periode på op til 6 måneder fra det tidspunkt, hvor personen benytter sig af retten til mentorstøtte. Perioden med mentorstøtte kan forlænges med 6 måneder. Det står i LAB § 167, stk. 3.

Krav til arbejdsgiveren eller uddannelsesinstitution

Det er et krav, at støtte til en mentorfunktion skal ligge udover det, arbejdsgiveren eller uddannelsesinstitutionen sædvanligvis forventes at tage sig af, og mentorfunktionen skal være afgørende for aktiviteten, tilbuddet eller ansættelsen. Det står i LAB § 169.

Dækning af omkostninger ved mentoraftalen

Støtten skal dække virksomhedens eller uddannelsesinstitutionens lønomkostninger ved frikøb af en intern mentor eller betaling af honorar til en ekstern mentor. Det er en betingelse for bevilling af støtte til frikøb af en medarbejder, at medarbejderen ikke udfører sine sædvanlige arbejdsopgaver. Kommunen kan også dække udgifter til nødvendig uddannelse af mentoren. Det står i LAB § 169, stk. 2.

Mentorfunktionen kan ydes for en eller flere personer. Det står i LAB § 168.

Etablering af mentorstøtte skal fremgå af personens "Min Plan" efter LAB § 41.

Hjælpe midler og befordringsgodtgørelse under tilbud

Hjælpe midler under tilbud

Personer, der skal i tilbud efter LAB kapitel 11-14, kan få tilskud til hjælpe midler for at understøtte, at personen kan deltage i tilbuddet. Ved hjælpe midler forstås arbejdsredskaber, undervisningsmaterialer eller mindre arbejdspladsindretninger.

Det er en forudsætning for at give tilskud, at hjælpe midlet:

- Har afgørende betydning for, at personen kan deltage i tilbuddet.
- Kompenserer for personens begrænsninger i arbejdslevnen.

Arbejdsredskaber og undervisningsmateriale ydes til personen og arbejdspladsindretninger til virksomheden. Det står i LAB § 172.

Støtte til særlige udgifter ved at deltage i tilbud

Til personer omfattet af § 6, nr. 7 (personer, der deltager i jobafklaringsforløb), § 6, nr. 8 (personer, der deltager i ressourceforløb) og § 6, nr. 10 (revalidender) kan der gives støtte til særlige udgifter, der er en nødvendig følge af:

- Deltagelse i uddannelse efter kapitel 14.
- Nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Det samme gælder for personer omfattet af § 6, nr. 6 (personer, der får sygedagpenge), som deltager i tilbud for at afklare deres arbejdsevne. Det står i LAB § 173.

Fælles betingelser for tilskud til hjælpemidler

Følgende skal være opfyldt for at give tilskud efter LAB § 172 og § 173:

- Udgiften skal ligge ud over, hvad arbejdsgiveren, den selvstændigt erhvervsdrivende eller uddannelsesinstitutionen skal dække.
- Hjælpemidlet må ikke være en naturlig del af redskaber eller inventar og andet, der skal stilles til rådighed af arbejdspladsen eller uddannelsesinstitutionen.
- Hvis hjælp efter andre love er tilstrækkelig til at kompensere for personens begrænsninger i arbejdsevnen, kan der ikke gives tilskud efter disse regler.

Tilskuddene udbetales til dækning af dokumenterede udgifter. Jobcenteret kan dog beregne tilskud til undervisningsmateriale på grundlag af en beregning af de gennemsnitlige udgifter til hjælpemidler ved uddannelsen på den enkelte uddannelsesinstitution.

Hjælpemidler kan gives som udlån og ikke til eje, hvis det udlånte hjælpemiddel fuldt ud dækker personens behov.

Når der tages stilling til, om personen kan få til hjælpemidler, indgår personens og ægtefællens indtægts- og formueforhold ikke. Det står i LAB § 174.

Befordringsgodtgørelse

Målgruppe

Godtgørelsen kan gives til følgende, hvis den daglige transport er mere end 24 kilometer:

- Personer omfattet af § 6, nr. 1 (personer, der får dagpenge) og § 6 nr. 9 (personer, der får ledighedsydelse), som deltager i erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse efter LAB kapitel 9.
- Personer omfattet af § 6, nr. 1-10, som deltager i tilbud efter kapitel 11-14.

Personer omfattet af arbejdspligten efter LAB § 105a kan ikke få transportgodtgørelse efter LAB § 175. Der er mulighed for støtte til transport efter LAB § 176a.

Følgende kan få udgiften til transporten dækket efter en konkret vurdering:

- Personer omfattet af § 6, nr. 12 (ledige selvforsørgende), som deltager i tilbud efter kapitel 11, 12 og 14.
- Personer omfattet af § 6, nr. 13 (unge under 18 år), som deltager i tilbud efter kapitel 11 og 14.

Personer omfattet af følgende målgrupper kan ikke få befordringsgodtgørelse, hvis de ansættes hos en privat arbejdsgiver med løntilskud efter kapitel 12:

- Personer omfattet af § 6, nr. 1 (personer, der får dagpenge).
- Personer omfattet af § 6, nr. 2 og nr. 3 (personer, der modtager kontanthjælp).
- Personer omfattet af § 6, nr. 4 og nr. 5 (personer, der modtager kontanthjælp).
- Personer omfattet af § 6, nr. 12 (ledige selvforsørgende).

Det står i LAB § 175.

Størrelsen af godtgørelsen

Godtgørelsen udgør 1,12 kr. pr. kilometer (2025-niveau). Denne kilometersats følger den til enhver tid gældende kilometersats, som Skatterådet efter ligningslovens § 9 C fastsætter for fradrag for befordring mellem hjem og arbejdsplads over 120 km pr. arbejdsdag.

Dækning af den faktiske udgift til transport

Hvis transportudgiften i forbindelse med tilbud efter kapitel 11-14 er en konsekvens af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, har personer omfattet af LAB § 6 ret til at få dækket den faktiske udgift til transporten. Dette gælder også for dagpengemodtagere og ledige fleksjobberettigede, der deltager i erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse. Med den faktiske udgift menes, at det er de konkrete reelle udgifter, der kan dækkes. Det står i LAB § 175, stk. 4.

Godtgørelse efter konkret vurdering

Følgende kan få udgiften til transporten dækket efter en konkret vurdering:

- Personer omfattet af § 6, nr. 12 (ledige selvforsørgende), som deltager i tilbud efter kapitel 11, 12 og 14.
- Personer omfattet af § 6, nr. 13 (unge under 18 år), som deltager i tilbud efter kapitel 11 og 14.

Personer omfattet af arbejdspligten kan ikke få transportgodtgørelse efter LAB § 175. De kan få hjælp til dokumenterede og rimelige transportudgifter i forbindelse med deltagelse i tilbud efter kapitel 11-14. Det gælder dog ikke personer, som ansættes med løntilskud hos en privat arbejdsgiver efter kapitel 12.

Beskæftigelsesgodtgørelse

Målgruppe

- Personer omfattet af § 6, nr. 2 og nr. 3 (personer, der får kontanthjælp),
- Personer omfattet af § 6, nr. 4 og nr. 5 (personer, der får kontanthjælp),
- Personer omfattet af § 6, nr. 7 (personer i jobafklaringsforløb),
- Personer omfattet af § 6, nr. 8 (personer i ressourceforløb),
- Personer omfattet af § 6, nr. 12 (ledige jobparate selvforsørgende),
- Personer omfattet af § 6, nr. 13 (unge under 18 år).

som deltager i tilbud efter kapitel 11, 13 og 14, kan efter jobcenterets vurdering få op til 1.000 kr. om måneden i hel eller delvis godtgørelse til dækning af anslåede udgifter ved at deltage i tilbuddet. Beløbet er skattepligtigt.

Godtgørelsen kan ikke anvendes til at dække udgifter til befordring ud over de første 24 km, jf. LAB § 175, stk. 1. Det står i LAB § 176. Personer omfattet af arbejdspligten efter LAB § 105a kan ikke få transportgodtgørelse efter LAB § 175.

Særligt om personer omfattet af arbejdspligten:

Personer omfattet af arbejdspligten efter LAB § 105a kan få hjælp til dokumenterede og rimelige transportudgifter i forbindelse med deltagelse i tilbud efter kapitel 11-14 i LAB. Det gælder dog ikke personer, som ansættes med løntilskud hos en privat arbejdsgiver efter kapitel 12. Det står i LAB § 176a.

Hjælpemidler i forbindelse med ansættelse og beskæftigelse

Hjælpemidler i forbindelse med beskæftigelse

Formål

At understøtte at personer får eller fastholder:

- Ansættelse.
- Ansættelse efter lov om seniorjob.
- Mulighed for at drive selvstændig virksomhed.

Målgruppe

Det er en betingelse for at give tilskud, at hjælpemidlet:

- Er af afgørende betydning for ansættelsen eller beskæftigelsen i egen virksomhed.
- Kompenserer for personens begrænsning i arbejdsevnen.

Det er et krav, at udgiften skal ligge ud over, hvad arbejdsgiveren eller den selvstændigt erhvervsdrivende skal dække.

Hjælpemidlet må ikke være en naturlig del af redskaber eller inventar og andet, der skal stilles til rådighed af arbejdspladsen eller den selvstændige. Hvis hjælp efter andre love er tilstrækkelig til at kompensere for personens begrænsninger i arbejdsevnen, kan der ikke gives tilskud efter disse regler. Tilskuddene udbetales til dækning af dokumenterede udgifter.

Hjælpemidler kan gives som udlån og ikke til eje, hvis det udlånte hjælpemiddel fuldt ud dækker personens behov. Tilskud til hjælpemidler kan gives uden hensyn til personens og ægtefællens indtægts- og formueforhold. Det står i LAB § 178.

Hjælpemidler i forbindelse med ansættelse i fleksjob

Målgruppe

Personer der er ansat eller skal ansættes i fleksjob.

Det er en betingelse for at give tilskud, at hjælpemidlet er af afgørende betydning for, at den pågældende kan fastholde eller opnå ansættelse i fleksjob, og kompenserer for personens begrænsning i arbejdsevnen.

Det er en betingelse, at hjælp efter anden lovgivning ikke er tilstrækkelig til at kompensere for personens begrænsninger i arbejdsevnen.

Tilskud til hjælpemidler kan gives til en person i form af tilskud til arbejdsredskaber og til en virksomhed i form af tilskud til mindre arbejdspladsindretninger. Et tilskud gives uden hensyn til personens og ægtefællens indtægts- og formueforhold. Det står i LAB § 179.

Lov om compensation til handicappede i erhverv

Formål

Lovens formål er at styrke og stimulere beskæftigelsesmulighederne for mennesker med handicap. Det er målet med loven at give personer med handicap de samme muligheder for at komme i arbejde, som personer uden handicap har.

Målgruppe

Personer der på grund af handicap har nedsættelse af deres funktionsevne. Hvis nedsættelsen af funktionsevnen udgør en barriere i forhold til personens arbejdsmarkedstilknytning, kan vedkommende være berettiget til støtte efter en eller flere af mulighederne i denne lov.

Indsatser

Loven omfatter følgende muligheder:

- Fortrinsadgang til job hos offentlige arbejdsgivere.
- Personlig assistance.
- Løntilskud til nyuddannede personer, der har et handicap (isbryderordning).
- Opkvalificering ved ansættelse.

- Hjælpebidrag i forbindelse med ansættelse i løntilskud, tilbud efter LAB, ved ordinær ansættelse og ved ansættelse i fleksjob.

Fortrinsadgang

En person, der på grund af et handicap har vanskeligt ved at få arbejde på det almindelige arbejdsmarked, har fortrinsadgang til ledige stillinger hos offentlige arbejdsgivere, bevilling til studepladser m.v. og tilladelse til taxikørsel, hvis pågældende er lige så kvalificeret som andre ansøgere.

Personen kan selv søge hos arbejdsgiveren og henvise til fortrinsadgangen. Personen kan også vælge at henvende sig til jobcentret, der afgør, om personen er omfattet af målgruppen.

Personen har ret til at blive indkaldt til ansættelsessamtale, før en ledig stilling besættes. Dette gælder dog ikke, hvis stillingen besættes med en kvalificeret intern ansøger. Arbejdsgiveren skal skriftligt begrunde overfor ansøgeren, hvis denne ikke bliver ansat. Det står i KMP § 3.

Personlig assistance

Målgruppe

Personer der er:

- Ledige
- Lønmodtagere
- Selvstændigt erhvervsdrivende

som på grund af en varig og betydelig fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse har behov for særlig personlig assistance. Det står i KMP § 4. Personer omfattet af INL har kun ret til personlig assistance i forbindelse med ordinær beskæftigelse.

Praksis

P-28-19 Når kommunen skal vurdere, om en borger kan få personlig assistance efter reglerne om kompensation til handicappede i erhverv, skal kommunen tage stilling til, om erhvervet er foreneligt med funktionsnedsættelsen. Der kan ikke ydes tilskud til personlig assistance, hvis erhvervet er uforeneligt med funktionsnedsættelsen. Kommunen skal her vurdere, i hvor høj grad personen kan deltage i udførelsen af det, der er arbejdets egentlige indhold. Det afgørende er, om der fortsat er et betydeligt selvstændigt indhold i arbejdet, når der ses bort fra den personlige assistents arbejde. Personer med en psykisk funktionsnedsættelse kan få hjælp til problemer med f.eks. at overskue arbejdsprocesserne, strukturere arbejdet og problemer med hukommelse, opmærksomhed og koncentration. Der kan ikke gives personlig assistance, hvis den overvejende del af stillingsindholdet ikke kan udføres af borger selv. Der kan derimod godt bevilges personlig assistance, hvis personen blot skal have hjælp til at udføre en eller flere delopgaver i forbindelse med stillingsindholdet.

P-33-19 Hvis en borger med betydelig og varig nedsat funktionsevne har brug for særlig personlig bistand i forbindelse med sit erhverv, skal bistanden bevilges efter lov om kompensation til handicappede i erhverv, og ikke efter servicelovens bestemmelse om borgerstyret personlig assistance. Både de opgaver, der relaterer sig til borgerens ordning med borgerstyret personlig assistance, og den hjælp, der bevilges efter kompensationsloven, kan varetages af den samme person, hvis det er praktisk muligt.

Hvornår kan der søges om personlig assistance

En person omfattet af målgruppen kan søge personlig assistance, når pågældende:

- Søger ansættelse eller er ansat i en stilling på ordinære løn- og ansættelsesvilkår,
- Søger ansættelse eller er ansat i job med løntilskud efter KMP eller LAB,

- Søger ansættelse eller er ansat i fleksjob efter LAB,
- Deltager i tilbud om virksomhedspraktik efter LAB,
- Søger ansættelse eller er ansat i seniorjob efter lov om seniorjob,
- Etablerer selvstændig virksomhed eller er selvstændig erhvervsdrivende uden tilskud,
- Under efter- og videreuddannelse.

Personer, der får tilbud efter integrationsloven, har ikke mulighed for at få personlig assistance i forbindelse med virksomhedspraktik og løntilskud.

Tilskuddet til personlig assistance kan først ydes, når den pågældende er i arbejde, tilbud eller uddannelse. Det står i KMP § 5 og § 14.

Opgaver

Jobcentret kan yde tilskud til personlig assistance, hvis erhvervet er foreneligt med funktionsnedsættelsen. Det betyder, at personen selv skal kunne udføre de centrale arbejdsfunktioner. Den personlige assistent skal bistå personen med at løse de arbejdsfunktioner, som den pågældende på grund af funktionsnedsættelsen har behov for særlig personlig assistance til.

Praksis

P -78-12 Fjerntolkning/videotolkning kan bevilges som personlig assistance efter lov om kompensation til handicappede i erhverv. Da ansøger efter reglerne skal godkende den personlige assistent, betyder det, at ansøgeren skal godkenderfjerntolkning/videotolkning som assistanceordning. Borgeren kunne således vælge mellem personlig assistance i form af fjerntolkning/videotolkning eller fremmødetolkning.

Tilskud

Arbejdsgiveren modtager et tilskud fra kommunen til aflønning af assistenten. Tilskud kan ydes for assistance i op til 20 timer pr. uge for en bestemt periode eller indtil videre. Jobcentret fastsætter timetallet ud fra en konkret vurdering af behovet for assistance.

Assistenten

Den personlige assistent ansættes i virksomheden på normale vilkår eller rekvireres hos et vikarbureau. Tegnsprogstolkning kan rekvireres efter de særlige regler for dette område. Personen med handicap skal forud for ansættelse af en assistent godkende denne. Det står i KMP § 6 og § 7.

Løntilskud til nyuddannede personer, der har et handicap

Målgruppen

Personer der har gennemført en uddannelse, som kan berettige til optagelse i en arbejdsløshedskasse. Det er et krav, at den ledige ikke har opnået ansættelse op til 2 år efter uddannelsens afslutning og derfor mangler erhvervserfaring inden for det område, som uddannelsen kvalificerer til. Det står i KMP § 15.

Formålet med ansættelse med løntilskud er at indsluse personer med handicap på arbejdsmarkedet. Det står i KMP § 15.

Varighed

Tilbud om ansættelse med løntilskud kan gives i op til 1 år.

Løn- og arbejdsvilkår

Løn- og arbejdsvilkår skal være overenskomstmæssige eller de for tilsvarende arbejde sædvanligt gældende vilkår. Personer, der ansættes med løntilskud, er i øvrigt omfattet af den lovgivning, der gælder for lønmodtagere. Udbetaling af tilskud må ikke være konkurrenceforvridende. Det står i KMP § 15b.

Hjælpe midler ved løntilskud, tilbud efter LAB, ordinær ansættelse og ansættelse i fleksjob

I KMP findes regler om hjælpemidler. Det betyder, at hjælpemidler til personer omfattet af denne lov bevilges efter denne lov. Reglerne er identiske med reglerne om hjælpemidler efter LAB beskrevet ovenfor.

Sygedagpengeloven

Formål

Formålet med sygedagpengeloven er at:

- Yde økonomisk kompensation ved fravær på grund af sygdom,
- Medvirke til, at personen genvinder sin arbejdsevne og vender tilbage til arbejdsmarkedet så hurtigt som muligt og
- Understøtte samarbejdet mellem kommuner, virksomheder og andre relevante aktører for at nedbringe og forebygge sygefravær.

Det står i SDP § 1.

Målgruppe

Målgruppen for at modtage sygedagpenge er:

- Lønmodtagere.
- Selvstændige erhvervsdrivende.
- Ledige med ret til arbejdsløshedsdagpenge.
- Personer, der har pådraget sig en arbejdsskade, som er omfattet af lov om arbejdsskadesikring eller lov om sikring mod følger af arbejdsskade.

Det står i SDP § 2, stk. 1.

Betingelser for at modtage sygedagpenge

Det er en betingelse, at sygemeldte lønmodtagere og selvstændige opfylder det beskæftigelseskrav, der gælder for målgruppen. Det står i SDP § 2, stk. 2.

- Beskæftigelseskravet for lønmodtagere står i lovens § 30 (i forhold til arbejdsgiveren) og i § 32 (i forhold til kommunen).
- Beskæftigelseskravet for selvstændige står i lovens § 42.

Personen skal desuden opfylde en række grundlæggende betingelser om blandt andet ophold i Danmark og skattepligt.

Undtagelser

Der kan f.eks. udbetales sygedagpenge under ophold i udlandet, hvis en sygemeldt person på baggrund af tilladelse efter repatrieringslovens § 6 deltager i praktik eller uddannelsesforløb eller i rekognosceringsrejser til hjemlandet eller det tidligere opholdsland eller et land, hvortil den pågældende har nær familiemæssig tilknytning, med henblik på senere at træffe beslutning om repatriering. Det står i SDP § 3, stk. 2.

Praksis

P 72-19 Sygemeldte kan efter aftale med kommunen holde ferie under sygeforløbet. Hvis ferien ikke er aftalt med kommunen, betragtes afholdelse af ferie som en raskmelding og efterfølgende sygefravær som en ny sygemelding.

Ved en ny sygemelding skal betingelserne for at modtage sygedagpenge igen være opfyldt. Det betyder, at personen skal være uarbejdsdygtig på grund af egen sygdom, og at beskæftigelseskravet skal være opfyldt på tidspunktet for den nye sygemelding.

Kravet om at den sygemeldte skal være uarbejdsdygtig

For at modtage sygedagpenge skal personen være uarbejdsdygtig på grund af egen sygdom. Det står i SDP § 7.

Der vil ved hver opfølgningssamtale under hele sygemeldingen blive taget stilling til, om personen er uarbejdsdygtig. Det er ikke et krav, at personen er fuldt uarbejdsdygtig (det vil sige slet ikke kan udføre arbejde). Personen kan få nedsatte sygedagpenge, hvis pågældende kan lave dele af sit arbejde. Det står i SDP § 10.

For at vurdere om en person er uarbejdsdygtig, laver sagsbehandleren en samlet vurdering af i hvilken grad sygdommen forhindrer personen i at arbejde.

Praksis

P 32-15 Sygedagpenge ophører, når personen er helt eller delvist arbejdsdygtig. Sygedagpengene kan ophøre tidligere, hvis personens helbredstilstand er stationær, og kommunen har vurderet, at personen ikke er berettiget til revalidering, ressourceforløb, fleksjob eller førtidspension. Sygedagpengene kan ikke standses udelukkende med henvisning til, at personen kan stille sig til rådighed på det ordinære arbejdsmarked på deltid.

P 28-20 For at få sygedagpenge skal personen være uarbejdsdygtig på grund af egen sygdom. Kommunen laver en konkret og individuel vurdering af, om personen er uarbejdsdygtig i sygedagpengelovens forstand. Det er kun sygdomme, der indvirker på arbejdsevnen, kan medføre uarbejdsdygtighed og give ret til sygedagpenge. Det er ikke afgørende, om der kan stilles en diagnose, eller om sygdommen er en anerkendt lidelse. En sygemelding, der udelukkende skyldes forstyrrelser i personlighedsstrukturen, vil som udgangspunkt ikke gøre personen uarbejdsdygtig i sygedagpengelovens forstand. Forstyrrelser i personlighedsstrukturen kan medføre, at den pågældende er mere disponeret for andre lidelser, f.eks. depression, der kan have indvirkning på arbejdsevnen, og som derfor kan medføre uarbejdsdygtighed og ret til sygedagpenge. Betydningen af sociale forhold omtales også i afgørelsen.

Sygedagpengeperioden og reglerne om forlængelse

Sygedagpengeperioden

Udgangspunktet er, at en sygemeldt højst kan få sygedagpenge i 22 uger inden for de forudgående 9 kalendermåneder (tidsbegrænsningen). Inden dette tidspunkt (revurderingstidspunktet), skal kommunen vurdere personens situation.

Hvis personen stadig er uarbejdsdygtig, men ikke opfylder kravene i en af forlængelsesbestemmelserne i SDP § 27, skal pågældende visiteres til et jobafklaringsforløb med ressourceforløbsydelse. Det står i SDP § 24, stk. 2.

En person, der ved en ny sygemelding stadig er omfattet af tidsbegrænsningen, har ret til et jobafklaringsforløb med ressourceforløbsydelse, hvis personen opfylder beskæftigelseskravet for lønmodtagere eller selvstændige.

En person, der er i jobafklaringsforløb, kan vælge at modtage sygedagpenge i stedet for ressourceforløbsydelse, hvis en læge vurderer, at pågældende har en livstruende alvorlig sygdom. Det kan have betydning for deltidsansatte, fordi de to ydelser beregnes forskelligt. Beregningsmåderne står i SDP § 46 og i LAS § 69j.

Kommunen træffer afgørelse om stop af sygedagpenge, når en læge vurderer, at personen ikke længere har en livstruende alvorlig sygdom. Hvis kravet om uarbejdsdygtighed er opfyldt, har personen i stedet ret til et jobafklaringsforløb med ressourceforløbsydelse. Det står i SDP § 24c.

Forlængelse af retten til sygedagpenge

Det er muligt at forlænge udbetalingen af sygedagpenge ud over revurderingstidspunktet når:

- Det på det foreliggende grundlag anses for overvejende sandsynligt, at der kan iværksættes en revalidering, herunder virksomhedspraktik, der kan føre til, at den sygemeldte kan vende tilbage til det ordinære arbejdsmarked.
- Det anses for nødvendigt at gennemføre virksomhedspraktik eller andre afklarende foranstaltninger for at klarlægge den sygemeldtes arbejdsevne. Bestemmelsen giver mulighed for at forlænge udbetaling af sygedagpengene i op til 69 uger.
- Den sygemeldte modtager eller venter på lægebehandling, og den pågældende efter en lægelig vurdering skønnes at ville kunne genoptage erhvervsmæssig beskæftigelse inden for 134 uger regnet fra revurderingstidspunktet.
- Kommunen vurderer, at sagen skal behandles i rehabiliteringsteamet med henblik på, at der hurtigst muligt kan træffes en afgørelse om ressourceforløb, fleksjob eller førtidspension.
- En læge vurderer, at den sygemeldte har en livstruende alvorlig sygdom.
- Der er rejst sag om ret til erstatning efter lov om arbejdsskadesikring eller lov om sikring mod følger af arbejdsskade.
- Der er modtaget en ansøgning om førtidspension efter LSP § 17, stk. 2 pkt. 1 (pension på det foreliggende grundlag), eller når kommunen har vurderet, at det er helt åbenbart, at en persons arbejdsevne ikke kan forbedres, og sagen derfor ikke skal forelægges for rehabiliteringsteamet jf. LSP § 18, stk. 2 pkt. 2 (åbenlys pension).

Det står i SDP § 27, stk. 1.

Praksis

P 75-15 Ophør af sygedagpenge på revurderingstidspunktet eller efter forlængelse af sygedagpengene forudsætter, at der er truffet en gyldig afgørelse. Dette indebærer, at kommunen skal vurdere og beslutte, om der er grundlag for at forlænge sygedagpengene eller iværksætte revalidering, ressourceforløb, fleksjob eller førtidspension før der træffes afgørelse om ophør af sygedagpenge.

P 39-20 Kommunen skal forlænge sygedagpengeperioden efter revurderingstidspunktet, når en af forlængelsesmulighederne i sygedagpengelovens § 27, stk. 1 er opfyldt. Der kan ske forlængelse efter § 27, stk. 1 nr. 3, når personen er under eller venter på lægebehandling og der er en sikker lægelig vurdering af, at personen kan vende tilbage til arbejdsmarkedet inden for 134 uger fra revurderingstidspunktet. Begge betingelser skal være opfyldt. Begrebet lægebehandling skal fortolkes bredt. Det betyder, at det ikke udelukkende er behandling, som udføres af en læge, der kan være omfattet af begrebet. Lægehenvist behandling, herunder f.eks. lægehenvist fysioterapeutisk behandling, lægehenvist genoptræning og psykologbehandling, kan også anses for lægebehandling.

P 15-18 Sygedagpenge kan forlænges efter SDP § 27 stk. 1 nr. 3, når personen er i gang med eller venter på lægebehandling. Der er et krav, at personen ud fra en lægelig vurdering skønnes at ville kunne vende tilbage til arbejdsmarkedet, som før sygemeldingen inden for 134 uger fra revurderingstidspunktet. Der skal anlægges en helhedsvurdering, som udover det lægelige kan inddrage personens egne oplysninger, sygdommens art, behandlingens varighed, den generelle fremgang i forløbet, sociale forhold, eventuelle afklarende foranstaltninger og konkurrerende lidelser.

P 14-18 Sygedagpenge kan forlænges efter SDP § 27 stk. 1 nr. 2, når det er nødvendigt at gennemføre en virksomhedspraktik eller andre afklarende foranstaltninger for at klarlægge personens arbejdsevne. Hvis der er en forventning om, at personen vil kunne vende tilbage til arbejdsmarkedet som før sygemeldingen, vil der typisk ikke være grundlag for forlængelse efter § 27 stk. 1 nr. 2. Dette gælder også, hvis kommunen iværksætter en virksomhedspraktik med henblik på optræning af arbejdstiden.

P 68-16 Sygedagpenge kan forlænges efter SDP § 27 stk. 1 nr. 5, når den behandlende læge vurderer, at personen har en livstruende og alvorlig sygdom. Det afgørende er, at sygdommen aktuelt skal være livstruende og alvorlig. Afgørelsen omtaler 3 sager, hvoraf sag 1 kunne forlænges på grund af en ondartet hjernesvulst, sag 2 gav ikke ret til forlængelse på grund af Alzheimers, og sag 3 gav ikke ret til forlængelse på grund af udbredt æggestokkræft.

Medvirken

Personen skal under hele forløbet medvirke aktivt til at kunne genoptage arbejdet. Personen har for eksempel pligt til at følge lægens opfordring om at lade sig indlægge på et sygehus, til at modtage nødvendig lægebehandling og til at følge lægens eller kommunens opfordring til at deltage i hensigtsmæssig optræning for at genvinde arbejdsevnen. Hvis personen ikke medvirker, kan udbetalingen af sygedagpengene stoppes. Det står i SDP § 21.

Personen har ret til at afvise lægebehandling. Det giver personen mulighed for at afvise f.eks. operation af en diskusprolaps, til at afvise behandling med antidepressiv medicin og til at afvise behandling med elektrochok – uden at afvisningen får betydning for udbetalingen af sygedagpenge. Det står i SDP § 21a.

Praksis

P 10-21 En sygemeldt lønmodtager, der ikke har ret til sygedagpenge fra sin arbejdsgiver eller arbejdsløshedsdagpenge fra sin arbejdsløshedskasse, har ret til sygedagpenge fra kommunen fra første fraværdsdag. Det forudsætter dog, at den sygemeldte opfylder de grundlæggende betingelser, herunder beskæftigelseskravet, kravet om uarbejdsdygtighed, og at den sygemeldte ikke er omfattet af tidsbegrænsning på første fraværdsdag.

P 39-20 Se ovenfor under forlængelse af sygedagpenge.

D 11-07 En kommune kunne ikke standse sygedagpengeudbetalingen til en person med psykisk sygdom eller refusionen til arbejdsgiveren begrundet med manglende medvirken ved kommunens opfølgning. Begrundelsen var at kommunen ikke havde indhentet oplysninger fra lønmodtagerens læge og psykolog. Oplysningerne skulle bruges til en vurdering af, om personens manglende medvirken havde en utvivlsom sammenhæng med dennes psykiske lidelse. Hvis dette havde været tilfældet, ville det have været en rimelig grund til den manglende medvirken.

P19-24 Det fremgår af afgørelsen, at det er afgørende for vurderingen af sygemeldtes medvirken ved opfølgningen, om den sygemeldte har haft en rimelig grund til ikke at deltage i denne. Det betyder, at der altid skal laves en konkret og individuel vurdering af grunden til, at borgeren ikke medvirker. Afbud inden for en given frist kan ikke at sidestilles med, at borgeren medvirker. På samme måde kan en udeblivelse ikke i sig selv sidestilles med, at borgeren ikke medvirker.

Afgørelsen præciserer, at der i sygedagpengeloven ikke er regler om, at manglende afbud eller overskridelse af frist for afbud kan få konsekvenser for den sygemeldte. Derfor bliver den konkrete vurdering af grunden til den manglende medvirken afgørende.

Særlige ordninger

Jobafklaringsforløb

Målgruppe

Uarbejdsdygtige personer, som ikke kan få forlænget eller genoptaget udbetalingen af sygedagpenge.

Uarbejdsdygtighed

For at have ret til et jobafklaringsforløb skal personen være uarbejdsdygtig på grund af egen sygdom. Reglerne er identiske med de regler, der gælder for personer, som får sygedagpenge. Der vil ved hver opfølgningsamtale under hele jobafklaringsforløbet blive taget stilling til, om personen er uarbejdsdygtig. Det er ikke et krav, at personen er fuldt uarbejdsdygtig (det vil sige slet ikke kan udføre arbejde). Personen kan få nedsat sin ressourceforløbsydelse, hvis pågældende kan lave dele af sit arbejde. Det står i SDP § 10.

For at vurdere om en person er uarbejdsdygtig, laver sagsbehandleren en samlet vurdering af i hvilken grad, sygdommen forhindrer personen i at arbejde.

Praksis

P 82-19 En sygemeldt skal være uarbejdsdygtig på grund af egen sygdom for at have ret til sygedagpenge. Det gælder også for retten til jobafklaringsforløb med ressourceforløbsydelse. Vurderingen af uarbejdsdygtighed sker i henhold til sygedagpengelovens regler om uarbejdsdygtighed. Vurderingen er således den samme for personer i jobafklaringsforløb med ressourceforløbsydelse som for personer, der får sygedagpenge. Vurderingen af uarbejdsdygtighed er en socialfaglig vurdering på grundlag af en samlet vurdering af sygdommen og sygdommens indvirkning på arbejdsevnen. Arbejdsevnen er således det centrale ved vurderingen af uarbejdsdygtigheden.

P 91-15 Kommunen skal træffe afgørelse om ophør af jobafklaringsforløb, når personen ikke længere kan anses for at være helt eller delvist uarbejdsdygtig. Tilsvarende skal jobafklaringsforløbet ophøre, selvom personen er uarbejdsdygtig, hvis helbredstilstanden er stationær, og kommunen vurderer, at personen ikke er berettiget til revalidering, ressourceforløb, fleksjob eller førtidspension.

Indsats

Under jobafklaringsforløbet skal personen have en individuelt tilpasset og helhedsorienteret indsats.

Forløbet kan bestå af tilbud efter LAB:

- Kapitel 11 (virksomhedspraktik),
- Kapitel 12 (løntilskud) eller
- Kapitel 14 (vejledning og opkvalificering).

Indsatsen kan også bestå i mentorstøtte efter LAB kapitel 26 og indsatser, der i øvrigt kan stabilisere og forbedre personens fysiske, psykiske og sociale tilstand.

Formålet med disse indsatser er at understøtte, at personen kan deltage i tilbud efter LAB og dermed udvikle arbejdsevnen og fremme tilknytningen til og fastholdelsen på arbejdsmarkedet. Tilbuddene skal tilpasses en eventuel sundhedsfaglig behandling.

Hvis personen er i et ansættelsesforhold, tilrettelægger kommunen jobafklaringsforløbet med fokus på, at arbejdet hurtigst muligt genoptages. Det står i LAB § 108.

Hvis kommunen vurderer, at en person i jobafklaringsforløb er i risiko for fortsat at være uarbejdsdygtig fire år efter ophør af sygedagpenge, skal der senest 3 ½ år efter sygedagpengeophør igangsættes en særlig indsats bestående af en samtale med regionens sundhedskoordinator, et intensiveret kontaktfølgende forløb med mindst 6 samtaler indenfor 6 måneder samt eventuel forelæggelse af sagen for regionens kliniske funktion. Det står i LAB § 111, stk. 3 og 4.

Varighed

Et jobafklaringsforløb kan højst have en varighed af 2 år. Hvis personen stadig er uarbejdsdygtig efter det første jobafklaringsforløb, kan kommunen tilbyde et eller flere efterfølgende jobafklaringsforløb. Inden ophør af et jobafklaringsforløb skal kommunen vurdere personens arbejdsevne og konkret tage stilling til om pågældende kan:

- Vende tilbage i arbejde,
- Være uarbejdsdygtig på grund af egen sygdom og fortsat være i målgruppen for et nyt jobafklaringsforløb eller
- Være i målgruppen for ressourceforløb, fleksjob eller førtidspension.

Det står i LAB § 111.

Sagsbehandlingen

Når en person:

- Er overgået til et jobafklaringsforløb, eller
- Kommunen har truffet afgørelse om ret et jobafklaringsforløb

kan sagen behandles i rehabiliteringsteamet, hvis kommunen vurderer, at personen har behov for en tværfaglig indsats. Det står i LAB § 109.

Kommunen træffer afgørelse om indsatsen i jobafklaringsforløbet efter indstillingen fra rehabiliteringsteamet.

Koordinerende sagsbehandler og planen for jobafklaringsforløbet

Jobcenteret skal udpege en gennemgående og koordinerende sagsbehandler til en person, der har ret til et jobafklaringsforløb. Den koordinerende sagsbehandler skal sikre, at personen får en helhedsorienteret indsats, som er tværfaglig og koordineret på tværs af de kommunale forvaltninger og andre myndigheder. Det står i LAB § 36.

Den forberedende del af rehabiliteringsplanen udarbejdes af den koordinerende sagsbehandler i samarbejde med personen, inden sagen forelægges for rehabiliteringsteamet. Det står i LAB § 43.

Indsatsdelen af rehabiliteringsplanen eller en helhedsorienteret plan indeholder de tilbud og andre aktiviteter, som tilbydes under jobafklaringsforløbet. Den udarbejdes af den koordinerende sagsbehandler i samarbejde med personen. Det står i LAB § 40 og § 43.

Kontaktforløbet

Rammen om jobafklaringsforløbet er kontaktforløbet efter LAB. Kontaktforløb er som udgangspunkt individuelle samtaler med personligt fremmøde mindst 4 gange indenfor de første 6 måneder. Herefter aftales kontaktforløbet mellem personen og jobcenteret. Derudover holdes jobsamtaler, når jobcenteret vurderer, at der er behov herfor. Personen har ret til jobsamtaler, hvis pågældende anmoder om det. Det står i LAB § 31 og § 32.

Efter de første 6 måneder vælger personen, hvordan samtalen skal afvikles. Jobcenteret kan ud fra en konkret vurdering beslutte, at samtalen skal holdes ved personligt fremmøde, hvis jobcenteret vurderer, at der er behov for det. Det står i LAB § 33.

Ydelsen

Under jobafklaringsforløbet får personen ressourceforløbsydelse. Ydelsen er uafhængig af egen formue og ægtefælles indtægts- og formueforhold.

Ressourceforløbsydelsen svarer til taksten for:

- Kontanthjælp til forsørgere – 16.972 kr. pr. måned.
- Kontanthjælp ikke forsørgere – 12.770 kr. pr. måned.

- Unge hjemmeboende under 25 år uden forsørgerpligt – 3.972 kr. pr. måned.
- Unge hjemmeboende under 25 år med forsørgerpligt – max. 16.972 kr. pr. måned.

Det står i LAS § 69j, stk. 2.

Beregnings af ressourceforløbsydelse (RFY)

Har personen indtægter, trækkes disse fra i ressourceforløbsydelsen. En person, der ikke får udbetalt ressourceforløbsydelse på grund af fradrag for indtægter, anses for at modtage ressourceforløbsydelse. Dette har betydning, fordi en person, der har mistet retten til ydelsen, mister retten til jobafklaringsforløbet. Det står i LAS § 69j, stk. 5.

Målgruppe	Fradrag	Relevante bestemmelser
Personer, der får RFY, som har lønindtægter.	RFY nedsættes med 30 pct. af lønindtægten, indtil den samlede lønindtægt inklusive pension udgør 16.911 kr. og med 55 pct. af lønindtægten derudover.	LAS § 69j, stk. 9
Personer, der får RFY, som har indtægter fra tilbud efter LAB, KMP og INL eller andre aktiviteter.	Ved beregningen af RFY ses bort fra 18,50 kr. pr. udført arbejdstime. Dog max. 160 timer pr. måned.	LAS § 69j, stk. 10

Der foretages ikke fradrag i ressourceforløbsydelsen for en række indtægter under jobafklaringsforløb. Det står i LAS § 69j, stk. 12.

Der foretages f.eks. ikke fradrag i hjælpen for:

- Invaliditetsydelse, invaliditetsbeløb samt bistands- og plejetillæg efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension med videre.
- Børns indtægter og indtægter, der vedrører børn, bortset fra tilskud til pasning af egne børn efter § 86 i dagtilbudsloven.
- Transportgodtgørelse for dokumenterede udgifter til nødvendig transport ved udførelse af lønnet arbejde og ulønnet, frivilligt arbejde.
- Lejeindtægter fra højst én logerende i ejer-, andels- eller lejebolig i overensstemmelse med lejelovens regler, som modtageren af hjælp samtidig selv er bosiddende i.
- En dankbonus efter integrationsloven udbetalt til ansøgerens ægtefælle. Der ses bort fra dankbonus i 2 år efter udbetalingsdatoen.

Visse erstatninger for tab af erhvervsevne, godtgørelse for varigt mén og godtgørelse for ikke-økonomisk skade samt indtægter fra disse, trækkes ikke fra i hjælpen. Det står i LAS § 33.

Rådighed og sanktioner

Personen skal deltage aktivt i jobafklaringsforløbet og genoptage sit arbejde delvist, hvis det er muligt. Personen skal tage imod rimelige tilbud om arbejde og møde til samtaler og i det hele taget opfylde de krav, der fremgår af rehabiliteringsplanens indsatsdel. Kommunen har pligt til at vurdere, om personen opfylder sine forpligtelser til at stå til rådighed. Det står i LAS § 69k, stk. 3.

Personer i jobafklaringsforløb kan fritages fra rådighedsforpligtigelsen, hvis pågældende har en rimelig grund til ikke at opfylde kravene i planen. Reglerne om fritagelse for rådighed er de samme, som gælder for personer, der f.eks. får kontanthjælp. Det står i LAS § 69k, stk. 4.

Der er ret til op til fem ugers ferie for personer, der har modtaget RFY i 12 sammenhængende måneder. Det står i LAS § 69k, stk. 6.

Reglerne om sanktioner for personer, som modtager ressourceforløbsydelse i forbindelse med jobafklaringsforløb, svarer stort set til indholdet af sanktionerne for andre modtagere af hjælp. Derfor henvises til gennemgangen på side 34. Det står i LAS §§ 69l -69q.

Reglerne om kommunens pligt til at give vejledning om konsekvenserne af, at personen ikke opfylder sin rådighedsforpligtelse og reglerne om, at kommunen skal have udtømt alle rimelige muligheder for at komme i personlig kontakt med personen, inden en afgørelse om sanktion gælder også for personer, der får ressourceforløbsydelse. Det står i LAS § 69l, stk. 1-2.

Kommunen har adgang til at indhente oplysninger om sanktioner fra en tidligere opholdskommune uden samtykke. Det skyldes, at sanktioner efter LAS akkumuleres, dvs. at en aktuel sanktion kan skærpes på baggrund af en tidligere sanktion. Det står i LAS § 69r.

I forhold til muligheden for at opnå permanent opholdstilladelse eller familiesammenføring er det væsentligt at være opmærksom på, at modtagelse af ressourceforløbsydelse under et jobafklaringsforløb indebærer, at personen normalt ikke opfylder selvforsørgelseskravet, idet der er tale om en ydelse udbetalt i henhold til LAS.

Praksis

P 46-17 Ressourceforløbsydelse udbetales til personer, der deltager i jobafklaringsforløb eller ressourceforløb. Personer, der modtager ressourceforløbsydelse, kan pålægges en sanktion efter de samme regler, som gælder for borgere, der modtager uddannelses- eller kontanthjælp, som er aktivitetsparate. Hvis en person uden rimelig grund udebliver fra en samtale, eller hvis en person uden rimelig grund afviser eller udebliver fra et tilbud, kan kommunen træffe afgørelse om fradrag i eller nedsættelse i ressourceforløbsydelsen.

P 86-19 Det er en betingelse for at holde ferie, at personen har indgået aftale med kommunen om feriens placering. Hvis personen holder ferie uden at have aftalt det med kommunen, sidestilles fraværet med, at pågældende er udeblevet fra jobafklaringsforløbet. Kommunen må overveje, om der er grundlag for at anvende reglerne om sanktion i ressourceforløbsydelsen. Et jobafklaringsforløb kan derfor ikke ophøre, udelukkende fordi personen holder ferie uden at have aftalt det med kommunen. Afholdelse af ferie betragtes ikke som en raskmelding, som medfører, at personen ikke længere er uarbejdsdygtig. Der gælder andre regler end for sygedagpenge, hvor ferie, der ikke er aftalt med kommunen, betragtes som en raskmelding.

P 101-17 Løbende udbetalinger af erhvervsevnetabserstatning fra en privat forsikringsordning modregnes fuldt ud i ressourceforløbsydelse. Efterbetales en forsikringsydelse for en periode, hvori personen har modtaget ressourceforløbsydelse, skal spørgsmålet om tilbagebetaling behandles efter reglerne om dobbeltforsørgelse, hvilket som udgangspunkt medfører tilbagebetaling. Ressourceforløbsydelsen skal dog ikke tilbagebetales, hvis personen har været i tilbud i den periode, hvori personen har været dobbeltforsørgt.

Ressourceforløb

Målgruppe

Personer, som har komplekse problemer ud over ledighed, der ikke kan løses gennem en indsats efter LAB eller LAS. Der skal være tale om indsatser efter LAB og sociale eller sundhedsmæssige indsatser. Det er et krav, at der er behov for en helhedsorienteret tværfaglig indsats med kombination af indsatser fra flere dele af den kommunale enhedsforvaltning.

Desuden skal en af følgende betingelser være opfyldt:

- Personen har fået offentlig forsørgelse gennem længere tid.
- Personen har deltaget i tilbud eller revalidering efter LAB uden at have øget tilknytningen til arbejdsmarkedet.
- Kommunen vurderer, at der er behov for en længerevarende indsats, før der kan fastsættes et konkret jobmål.

Et ressourceforløb er kun relevant, når der er et *udviklingsperspektiv* for personens arbejdsevne.

Hvis det gennem sagens oplysninger er *dokumenteret*, eller det på grund af særlige forhold er *helt åbenbart*, at arbejdsevnen ikke kan forbedres i et ressourceforløb, skal forløbet ikke iværksættes. Det står i LAB § 112.

For personer, der har mindre end seks år til folkepensionsalderen, skal der udelukkende bevilges ressourceforløb, hvis den pågældende selv ønsker det. Hvis personen når at have mindre end 6 år til folkepensionsalderen under et igangværende ressourceforløb, skal forløbet fortsættes til det er afsluttet. Det står i LAB § 112, stk. 3.

Praksis

P-18-21 Hvis en person kun har behov for, at der igangsættes beskæftigelsesrettede indsatser med henblik på afklaring og udvikling af arbejdsevnen, kan kommunen iværksætte en almindelig beskæftigelsesrettet indsats i form af for eksempel vejledning og opkvalificering eller virksomhedspraktik. Hvis personen har sammensatte komplekse problemer ud over ledighed og har behov for et helhedsorienteret forløb, hvor der skal iværksættes tværfaglige indsatser, kan personen være i målgruppen for et ressourceforløb. En varig og væsentlig funktionsnedsættelse som følge af helbredsmæssige forhold er ikke i sig selv ensbetydende med, at der er behov for, at personens arbejdsevne skal afklares og udvikles i et ressourceforløb.

P 58-18 Kommunen giver ressourceforløb til personer, der har komplekse problemer ud over ledighed, der ikke kan løses gennem en almindelig indsats, og som kræver et helhedsorienteret forløb med en kombination af en beskæftigelsesindsats og sociale eller sundhedsmæssige indsatser. Personer, hvor det som følge af svær sygdom eller på grund af betydelige funktionsnedsættelser er *åbenbart formålsløst* at forsøge at udvikle deres arbejdsevne i et ressourceforløb, skal ikke have tilbud om et ressourceforløb.

P 42-17 Ressourceforløb anvendes til personer med komplekse problemer udover ledighed, som ikke kan løses efter den almindelige beskæftigelsesindsats, og som kræver et helhedsorienteret forløb med en kombination af en beskæftigelsesindsats og sociale eller sundhedsmæssige indsatser. Afgørelsen omhandler to sager, hvor personen i sag 1 havde ret til ressourceforløb, fordi der var behov for tværgående indsatser i form af motiverende samtaler ved mentor eller konsulent og træning i arbejdsmæssige kompetencer. I sag 2 havde personen ret til et nyt ressourceforløb med motiverende samtaler med mentor eller konsulent med henblik på deltagelse i et praktikforløb med de nødvendige skånehensyn og med det formål at udvikle arbejdsevnen.

P 82-16 Samtidig med tilkendelse af et ressourceforløb skal kommunen fastsætte den præcise varighed af ressourceforløbet. Et ressourceforløb kan ikke forlænges, men et nyt forløb kan tilkendes efter behandling i rehabiliteringsteamet.

P 25-14 Målgruppen for ressourceforløb er personer, hvor det er overvejende sandsynligt, at personen uden en særlig tværfaglig indsats vil ende med at få tilkendt førtidspension. Omfatter der desuden personer med aktuelle komplekse problemer i form af f.eks. helbred, misbrug, sociale forhold m.v., hvor udsigten til at komme i ordinær beskæftigelse eller uddannelse er lang. Kommunen skal vurdere, at alle relevante muligheder i den almindelige beskæftigelseslovgivning er udtømte, før der kan tildeles et ressourceforløb.

Indsats

Under ressourceforløbet skal personen have en individuelt tilpasset, tværfaglig og helhedsorienteret indsats.

Forløbet kan bestå af tilbud efter LAB:

- Virksomhedspraktik (kapitel 11).
- Løntilskud (kapitel 12).
- Vejledning og opkvalificering (kapitel 14).

Ret til en jobformidler

Personer i ressourceforløb har ret til en jobformidler, som har en særlig rolle i forhold til den virksomhedsrettede indsats. Formidleren skal have konkret viden om det lokale arbejdsmarked og kunne varetage dialogen med personer

og virksomheder. Jobformidleren skal supplere den eksisterende indsats og arbejde tæt sammen med den koordinerende sagsbehandler. Retten til en jobformidler skal som udgangspunkt anvendes i ressourceforløbssager, hvor rehabiliteringsteamet har indstillet til en virksomhedsrettet indsats. Det står i LAB § 113a.

Ret til sundhedsfaglig rådgivning

Hvis en person i ressourceforløb mener, at et beskæftigelsestilbud ikke tager tilstrækkeligt hensyn til den helbredsmæssige situation, har pågældende ret til en samtale med sundhedskoordinator og den koordinerende sagsbehandler. Gør personen brug af retten til at få en samtale, inden tilbuddet er påbegyndt, skal personen ikke påbegynde tilbuddet, før jobcenteret har taget stilling til, om tilbuddet skal tilpasses. Det står i LAB § 113, stk. 3.

Anden indsats i ressourceforløbet

Indsatsen kan også bestå i mentorstøtte efter LAB kapitel 26 og indsatser, der i øvrigt kan stabilisere og forbedre personens fysiske, psykiske og sociale tilstand. Det står i LAB § 113.

Formål

Formålet med disse indsatser er at understøtte, at personen kan deltage i tilbud efter LAB og dermed udvikle arbejdsevnen og fremme tilknytningen til og fastholdelsen på arbejdsmarkedet. Tilbuddene skal tilpasses en eventuel sundhedsfaglig behandling.

Kommunen skal inden ressourceforløbets afslutning træffe beslutning om, hvilke indsatser der skal iværksættes fremadrettet. Det står i LAB § 113.

Varighed

Et ressourceforløb varer mindst 1 år og maksimalt 3 år. Perioder med barsel eller sorgorlov medregnes ikke i ressourceforløbets varighed, hvis der under fraværet er ret til dagpenge eller anden ydelse.

For personer mellem 40 og 50 år kan den samlede periode, hvor personen er i ressourceforløb, ikke overstige 5 år, medmindre personen ønsker det.

Personer, der fylder 40 år under et ressourceforløb, fortsætter dog i forløbet, til det er afsluttet uanset, at den samlede periode kommer til at overstige 5 år.

Er personen over 50 år, kan kommunen tilbyde mere end ét ressourceforløb, hvis personen ønsker det. Der kan kun gives ressourceforløb frem til det tidspunkt, hvor personen når folkepensionsalderen. Det står i LAB § 114.

Førtidspensionister under 40 år, kan tilbydes et ressourceforløb, når personen selv ønsker det. Det står i LAB § 115.

Reglerne om varighed af ressourceforløb fremgår af skemaet nedenfor:

Personens alder	Varighed af ressourceforløbet	Ret og pligt til flere ressourceforløb
Personer under 40 år	Max. 3 år	Ja – af hver max. 3 års varighed.
Personer mellem 40 – 50 år	Max. 3 år	Ja – samlet kan personen dog max. være 5 år i ressourceforløb – medmindre personen ønsker længere forløb.

Personer over 50 år	Max. 3 år	Nej – der kan kun tilbydes flere ressourceforløb, hvis personen ønsker det.
Personer med mindre end 6 år til folkepensionsalderen.	Max. 3 år – og kun frem til pågældende når folkepensionsalderen	Der kan kun tilbydes ressourceforløb, hvis personen selv ønsker det.

Sagsbehandling

Vurderer kommunen, at personen er i målgruppen for ressourceforløb, skal sagen forelægges kommunens rehabiliteringsteam. Det står i lov om organisering og understøttelse af beskæftigelsesindsatsen m.v. § 9.

Indsatsgaranti

Hvis der 6 måneder efter bevillingen af et ressourceforløb ikke er iværksat en beskæftigelsesindsats, en indsats efter lov om social service eller kommunal sundhedsindsats, skal borgerens sag drøftes i rehabiliteringsteamet.

Hvis der ikke er sket væsentlige ændringer i borgerens situation, skal teamet udelukkende drøfte, hvilke indsatser der skal igangsættes, og hvornår det skal ske. Der skal efter drøftelsen laves en konkret plan for borgerens forløb. Sagen forelægges ikke, hvis særlige grunde taler imod det. Det står i LAB § 113, stk. 2.

Koordinerende sagsbehandler og planen for ressourceforløb

Kommunen skal udpege en gennemgående og koordinerende sagsbehandler til en person, der har ret til et ressourceforløb. Den koordinerende sagsbehandler skal sikre, at personen får en helhedsorienteret indsats, som er tværfaglig og koordineret på tværs af de kommunale forvaltninger og andre myndigheder.

Der skal udarbejdes en "Min Plan" eller en helhedsorienteret plan efter LAB § 40.

Den forberedende del af rehabiliteringsplanen udarbejdes af sagsbehandleren i samarbejde med personen, inden sagen forelægges for rehabiliteringsteamet. Det står i LAB § 43.

Indsatsdelen af rehabiliteringsplanen eller en helhedsorienteret plan indeholder de tilbud og andre aktiviteter, som tilbydes under ressourceforløbet. Planen udarbejdes af den koordinerende sagsbehandler i samarbejde med personen på baggrund af rehabiliteringstemaets indstilling. Det står i LAB § 45.

Kontaktforløbet

Rammen om ressourceforløbet er kontaktforløbet efter LAB. Kontaktforløb afvikles som udgangspunkt ved individuelle samtaler med personligt fremmøde mindst 4 gange indenfor de første 6 måneder. Herefter aftales kontaktforløbet mellem personen og jobcenteret. Derudover holdes jobsamtaler, når jobcenteret vurderer, at der er behov for det. Personen har ret til jobsamtaler, hvis pågældende anmoder om det. Det står i LAB § 31 og § 32.

Efter de første 6 måneder vælger personen, hvordan samtalen skal afvikles. Jobcenteret kan ud fra en konkret vurdering beslutte, at samtalen skal holdes ved personligt fremmøde, hvis jobcenteret vurderer, at der er behov for det. Det står i LAB § 33.

Ydelsen

Under ressourceforløbet får personen ressourceforløbsydelse. Ydelsen er uafhængig af egen formue og ægtefælles indtægts- og formueforhold. Ressourceforløbsydelsen svarer til taksten for:

- Kontanthjælp til forsørgere – 16.972 kr. pr. måned.
- Kontanthjælp ikke forsørgere – 12.770 kr. pr. måned.
- Unge hjemmeboende under 25 år uden forsørgerpligt – 3.972 kr. pr. måned.
- Unge hjemmeboende under 25 år med forsørgerpligt – max. 16.279 kr. pr. måned.

Det står i LAS § 68, stk. 1 og stk. 2.

Beregningen af ressourceforløbsydelse (RFY)

Har personen indtægter, trækkes disse fra i ressourceforløbsydelsen. En person, der ikke får udbetalt ressourceforløbsydelse på grund af fradrag for indtægter, anses for at modtage ressourceforløbsydelse. Dette har betydning, fordi en person, der har mistet retten til ydelsen, mister retten til ressourceforløbet. Det står i LAS § 68a, stk. 1.

Målgruppe	Fradrag	Relevante bestemmelser
Personer, der får RFY, som har lønindtægter.	Har modtageren af ressourceforløbsydelsen lønindtægter, herunder beløb, som den pågældende modtager fra arbejdsgiveren eller Lønmodtagernes Garantifond ved ophør af ansættelsen, nedsættes ressourceforløbsydelsen efter § 68 med 55 pct. af den samlede lønindtægt inklusive pension, der overstiger 16.911 kr. pr. måned.	LAS § 68a, stk. 2
Personer, der får RFY, som har indtægter fra tilbud efter LAB, KOMP og INL eller andre aktiviteter.	Ved beregningen af RFY ses bort fra 18,50 kr. pr. udført arbejdstime. Dog max. 160 timer pr. måned.	LAS § 68a, stk. 3

Der foretages ikke fradrag i ressourceforløbsydelsen for en række indtægter under ressourceforløb. Det står i LAS § 68a, stk. 5.

Der foretages f.eks. ikke fradrag i hjælpen for:

- Invaliditetsydelse, invaliditetsbeløb samt bistands- og plejetillæg efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension med videre.
- Børns indtægter og indtægter, der vedrører børn, bortset fra tilskud til pasning af egne børn efter § 86 i dagtilbudsloven.
- Transportgodtgørelse for dokumenterede udgifter til nødvendig transport ved udførelse af lønnet arbejde og ulønnet, frivilligt arbejde.
- Lejeindtægter fra højst én logerende i ejer-, andels- eller lejebolig i overensstemmelse med lejelovens regler, som modtageren af hjælp samtidig selv er bosiddende i.
- En danskbonus efter integrationsloven udbetalt til ansøgerens ægtefælle. Der ses bort fra danskbonus i 2 år efter udbetalingsstidspunktet.

Visse erstatninger for tab af erhvervsevne, godtgørelse for varigt men og godtgørelse for ikke-økonomisk skade samt indtægter fra disse, trækkes ikke fra i hjælpen. Det står i LAS § 33.

Rådighed og sanktioner

Personen skal deltage aktivt i ressourceforløbet. Personen skal tage imod rimelige tilbud om arbejde og møde til samtaler og i det hele taget opfylde de krav, der fremgår af rehabiliteringsplanens indsatsdel. Kommunen har pligt til at vurdere, om personen opfylder sine forpligtelser til at stå til rådighed. Det står i LAS § 69, stk. 3.

Personer i ressourceforløb kan fritages fra rådighedsforpligtigelsen, hvis pågældende har en rimelig grund til ikke at opfylde kravene i planen. Reglerne om fritagelse for rådighed er de samme, som gælder for personer, der f.eks. får kontanthjælp. Det står i LAS § 69, stk. 4 og stk. 5.

Der er ret til op til fem ugers ferie for personer, der har modtaget RFY i 12 sammenhængende måneder. Det står i LAS § 69, stk. 5.

Reglerne om sanktioner for personer, som modtager ressourceforløbsydelse i forbindelse med ressourceforløb, svarer stort set til indholdet af sanktionerne for andre modtagere af hjælp. Derfor henvises til gennemgangen på side 34.

Reglerne står i LAS §§ 69 b-f.

Reglerne om kommunens pligt til at give vejledning om konsekvenserne af, at personen ikke opfylder sin rådighedsforpligtelse og reglerne om, at kommunen skal have udtømt alle rimelige muligheder for at komme i personlig kontakt med personen, inden en afgørelse om sanktion gælder også for personer, der får ressourceforløbsydelse. Det står i LAS § 69a, stk. 1-2.

Kommunen har adgang til at indhente oplysninger om sanktioner fra en tidligere opholdskommune uden samtykke. Det skyldes, at sanktioner efter LAS akkumuleres, dvs. at en aktuel sanktion kan skærpes på baggrund af en tidligere sanktion. Det står i LAS § 69h.

Fleksjob

Formål

At give personer, der har en betydelig og varig nedsættelse af arbejdsevnen, mulighed for at få eller bevare tilknytning til arbejdsmarkedet.

Målgruppe

Personer omfattet af integrationsloven kan også få fleksjob.

Personer under folkepensionsalderen, der ikke modtager førtidspension eller seniorpension m.v., som ikke kan opnå eller fastholde arbejde på normale vilkår. Nedsættelsen af arbejdsevnen skal være varig og væsentlig. Alle relevante tilbud efter LAB samt indsatser for at fastholde eller bringe den pågældende i arbejde skal være afprøvet, inden der bevilges ret til fleksjob. Det gælder dog ikke, hvis det er åbenbart formålsløst at igangsætte en indsats.

Personer med en meget begrænset arbejdsevne kan få tilkendt et fleksjob, hvis der er konkrete muligheder for, at personens arbejdsevne kan udvikles inden for en rimelig periode. Det står i LAB § 116.

For personer, der ønsker et fleksjob på den hidtidige arbejdsplads, gælder en yderligere betingelse. Det er et krav, at personen har været ansat mindst 12 måneder efter overenskomstens sociale kapitler eller på særlige vilkår, før der kan oprettes et fleksjob til den pågældende på virksomheden. Det vil sige, at arbejdsgiveren skal have forsøgt at fastholde personen i virksomheden, inden der kan bevilges fleksjob. Kravet gælder dog ikke, hvis nedsættelsen af arbejdsevnen skyldes akut opstået skade eller sygdom.

Dokumentationen for ansættelsesforholdet og den hidtidige indsats skal være dokumenteret ved en skriftlig aftale med angivelse af arbejdsfunktioner og skånehensyn, og at virksomheden har gjort et reelt forsøg på omplacering. Det står i LAB § 119.

Praksis

P 35-18 Kommunen bevilger fleksjob for 5 år ad gangen. Formålet med midlertidig bevilling er at understøtte den progression, som kan være resultatet af tid og erfaring i et konkret fleksjob. Tanken er, at der kan ske en forøgelse af borgerens timetal eller arbejdsintensitet i jobbet eller med andre opgaver eller på en anden arbejdsplads. Permanent fleksjob til en person over 40 år, der fortsat er i sit første fleksjob, kan først bevilges efter 5 år. En person over 40 år kan få et permanent fleksjob, når personen efter ophør af første fleksjob ansættes i sit andet job. Det gælder uanset længden af det første fleksjob.

P 44-17 Reglerne om fastholdelsesfleksjob på hidtidig arbejdsplads finder kun anvendelse, når det drejer sig om en person, som har været ansat på normale vilkår i udstøttet beskæftigelse på arbejdspladsen, og som følge af sygdom, nedslidning m.v. under ansættelsen får en nedsat arbejdsevne.

P 35-15 Et fastholdelsesfleksjob kan oprettes uden at personen har været ansat på arbejdspladsen i mindst 12 måneder efter overenskomstens sociale kapitler eller på særlige vilkår, hvis personen har været udsat for akut opstået skade eller sygdom. En person med Parkinsons sygdom var omfattet af reglen, fordi arbejdsevnen var væsentligt nedsat, at arbejdsgiver ikke kunne undgå forværring eller forbygge en sådan, samt at prognosen var dårlig.

P 25-14 Personer med en aktuell meget begrænset arbejdsevne skal visiteres til fleksjob og ikke førtidspension, hvis der er en mulighed for udvikling af personens arbejdsevne. I de to sager havde personen en arbejdsevne på 2 timer/uge og 40 min./uge, og begge skulle visiteres til fleksjob.

P 150-11 En person, som havde arbejdet 25-26 timer/uge i forbindelse med virksomhedspraktik og revalideringsforløb var ikke berettiget til fleksjob. Arbejdsevnen var varigt nedsat, men ikke i et sådant omfang, at personen var berettiget til fleksjob.

Indhold

Ansættelse hos offentlige eller private arbejdsgivere med nedsat arbejdstid, nedsat arbejdsomfang og/eller andre hensyn til personens skånebehov.

Varighed

Som hovedregel er fleksjob midlertidige og af 5 års varighed. Personer, der er fyldt 40 år, som har været tilkendt et midlertidigt fleksjob, kan få bevilget permanent fleksjob ved fortsat berettigelse til ordningen. Det står i LAB § 120.

Planen

Grundlaget for en afgørelse om fleksjob består af rehabiliteringsplanens forberedende del, som skal behandles i rehabiliteringsteamet. Det står i LAB § 118.

Opfølgning

Der er krav om opfølgning på fleksjobbet efter 2½ år og status efter 4½ år, hvor det vurderes, om personen kan overgå til ordinær beskæftigelse eller skal forblive i fleksjobordningen. Det står i LAB § 121.

For ledige sker opfølgningen i kontaktfølgningen efter LAB. Forløbet afvikles som udgangspunkt som individuelle samtaler med personligt fremmøde mindst 4 gange indenfor de første 6 måneder. Herefter aftales kontaktfølgningen

mellem personen og jobcenteret. Derudover holdes jobsamtaler, når jobcenteret vurderer, at der er behov herfor. Personen har ret til jobsamtaler, hvis pågældende anmoder om det. Det står i LAB § 31.

Efter de første 6 måneder vælger personen, hvordan samtalen skal afvikles. Jobcenteret kan ud fra en konkret vurdering beslutte, at samtalen skal holdes ved personligt fremmøde, hvis jobcenteret vurderer, at der er behov for det. Det står i LAB § 33.

Løn og ydelse

Løn: En person i fleksjob får løn fra arbejdsgiver svarende til pågældendes reelle arbejdsindsats. Det står i LAB § 122.

Personen modtager derudover flekslønstilskud fra kommunen, som kan udgøre op til 98 pct. af niveauet for arbejdsløshedsdagpenge. Løn og flekslønstilskud kan tilsammen højst udgøre den løn, som bliver udbetalt for fuldtidsarbejde i den pågældende stilling. Beregningen af det kommunale flekslønstilskud sker blandt andet på baggrund af personens lønindtægt. Tilskuddet nedsættes med 30 pct. af lønindtægt op til kr. 16.911 kr. og med 55 pct. af lønindtægt herudover. Det står i LAB § 123.

Ledighedsydelse: Efter visitation til fleksjob er en person berettiget til ledighedsydelse, indtil pågældende bliver ansat i et fleksjob eller ved ledighed mellem fleksjob. Det står i LAS § 74a, stk. 1.

Ledighedsydelse er uafhængig af ægtefællens indtægt og formue. Ydelsen udgør 89 pct. af niveauet for arbejdsløshedsdagpenge. Det står i LAS § 74a, stk. 2.

Beregningen af ledighedsydelsen (LY)

Har personen indtægter, trækkes disse fra i ledighedsydelsen.

Målgruppe	Fradrag	Relevante bestemmelser
Personer, der får LY, som har lønindtægter.	LY nedsættes med 30 pct. af lønindtægten, indtil den samlede lønindtægt inklusive pension udgør 16.911 kr. og med 55 pct. af lønindtægten derudover.	LAS § 74 d

Der foretages ikke fradrag i ledighedsydelsen for en række indtægter.

Der foretages f.eks. ikke fradrag i hjælpen for:

- Kapitalpensioner og kapitalforsikringer,
- Indtægter fra opsparings- og forsikringsordninger, herunder livrente, der er uden forbindelse med et arbejdsforhold,
- Erstatninger, herunder erstatninger efter lov om arbejdsskadesikring og
- Pension, der udbetales som følge af tab af erhvervs-/arbejdsevne, og som er led i et tidligere ansættelsesforhold.

Det står i § 12 i bekendtgørelse nr. 111 fra 2021 om beregning af ledighedsydelse med mere.

Rådighed

Forudsætningen for at modtage ledighedsydelse er, at personen står til rådighed for et fleksjob. Det er et krav, at personen er aktivt jobsøgende og i øvrigt opfylder sin rådighedsforpligtelse. Det står i LAS §§ 75-77b.

Praksis

P 168-12 Der skal ikke ske en ny visitation til fleksjob, når en fleksjobberettiget person flytter fra en kommune til en anden. Hvis fleksjobbet i fraflytningskommunen opsiges på grund af flytning, skal det vurderes om personen er selvforskyldt ledig. Ved vurderingen af om personen er selvforskyldt ledig, skal årsagen til flytningen indgå. Hvis beslutningen om flytning er en personlig beslutning efter eget valg, så er dette ikke en gyldig grund, og der vil være tale om selvforskyldt ledighed.

PA 17-05 En person har ret til ledighedsydelse under ferieophold i sit hjemland udenfor EU, idet personen ikke skal stå til rådighed under ferie. Pågældende skal meddele kommunen, at ferien afholdes.

P 26-11 En person, som uden gyldig grund afviser at deltage i en rimelig afklaring af, om pågældende står til rådighed for fleksjob, har ikke ret til ledighedsydelse.

Arbejdsvilkår

Personer ansat i fleksjob er omfattet af de gældende regler for lønmodtagere. Hvis personen udfører funktionærarbejde, men ikke er omfattet af reglerne, fordi pågældende arbejder mindre end 8 timer pr. uge, skal arbejdsgiveren ansætte personen som funktionær. Det står i LAB § 122, stk. 5.

Revalidering

Formål

At personer med begrænsninger i arbejdsevnen fastholdes eller får mulighed for komme ind på arbejdsmarkedet. Resultatet af indsatsen skal munde ud i hel eller delvis selvforsørgelse. Det står i LAB § 142.

Målgruppe

Personer med begrænsninger i arbejdsevnen, som har behov for en særlig indsats. Det er en forudsætning, at en indsats efter LAB eller andre lovgivninger ikke er tilstrækkelige til, at personen bliver i stand til at forsørge sig selv helt eller delvist. Ledige fleksjobberettigede kan også få revalidering, hvis betingelserne i øvrigt er opfyldt. Det står i LAB § 142.

Revalidering er uafhængig af ægtefællens indtægts- og formueforhold. Det står i LAS § 70, stk. 3.

Forrevalidering

Hvis det ikke er besluttet, hvilken type arbejde personen skal have efter revalideringen er afsluttet, og der er behov for en afklaring af sigtet med revalideringen, kan der iværksættes et forløb kaldet en forrevalidering. Personen beholder sin hidtidige ydelse under forløbet. Det står i LAB § 144.

Indsats

Revalidering kan bestå af erhvervsrettede aktiviteter som uddannelse eller optræning i virksomhedspraktik eller løntilskud. Revalidering kan også bestå af en kombination af flere forskellige indsatser efter beskæftigelsesloven. Følgende kapitler kan anvendes til revalidering: kapitel 11 om virksomhedspraktik, kapitel 12 om løntilskud og kapitel 14 om vejledning og opkvalificering. Desuden består revalidering af økonomisk hjælp, så personen kan forsørge sig selv under forløbet. Det står i LAB § 143.

Varighed

Revalideringen skal planlægges, så personen kan gennemføre den på så kort tid som muligt. Udgangspunktet er, at en revalidering højst kan vare 5 år. I *særlige tilfælde*, hvor personen har markante begrænsninger i arbejdsevnen og

pågældende har forudsætningerne, kan der laves en revalideringsplan, der strækker sig ud over de 5 år. Det står i LAB § 145.

Det er muligt at *forlænge* en revalideringsplan, hvis der er behov for yderligere tid til at gennemføre planen, og der er tale om:

- Nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller andre helt specielle forhold eller
- Sygdom, pasning i hjemmet af børn eller andre nærtstående med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig, herunder uhelbredelig, lidelse, barsel, sorgorlov, manglende pasningsmulighed af børn eller særlige sociale forhold, som midlertidigt forsinker personen i at gennemføre revalideringsforløbet. Det står i LAB § 146.

Planen

Kommunen og personen tilrettelægger revalideringen i samarbejde. Indholdet i planen skal være tilpasset personens ønsker til beskæftigelse ud fra pågældendes forudsætninger og behov. Der skal udarbejdes en "Min Plan" eller en helhedsorienteret plan efter LAB § 40. Det står i LAB § 143, stk. 2.

Ydelse under revalideringen

Forsørgelsen under revalideringen kan bestå af:

- Revalideringsydelse.
- Mindste overenskomstmæssige praktik-, elev- eller lærlingeløn.
- Mindste overenskomstmæssige løn eller den løn, som sædvanligvis gælder for tilsvarende arbejde.

Det er en betingelse for at modtage hjælp, at personen følger planen for revalideringen. Det står i LAS § 70. Der er 8 forskellige satser for revalideringsydelse. Hvis den løn personen får under praktik, elev- eller lærlingeforløb er lavere end revalideringsydelsen, giver kommunen tilskud op til niveauet for revalideringsydelsen. Det står i LAS § 70. Satserne fremgår af LAS § 71.

Særlige støttemuligheder

Kommunen giver støtte til nødvendige merudgifter til bolig til personer, der får revalideringsydelse, hvis pågældende har nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne og får revalideringsydelse. Dette gælder dog ikke, hvis personen får den højeste revalideringsydelse. Det står i LAS § 73h.

Kommunen giver støtte til nødvendige merudgifter til bolig til personer med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der får tilbud som en del af en *forrevalidering* efter LAB kapitel 21. Det står i LAS § 73i.

Praksis

P 38-19 Udbetaling af revalideringsydelse kan først standses, når der er truffet en gyldig afgørelse. Der er ikke grundlag for at træffe afgørelse med tilbagevirkende kraft, og stop af revalideringsydelse sker ikke automatisk.

P 24-20 I sager om tilkendelse af revalidering skal kommunen udarbejde eller opdatere rehabiliteringsplanens forberedende del, og indhente den praktiserendes læges vurdering. Hvis kommunen træffer afgørelse om ændring, forlængelse eller ophør af revalidering, kan kommunen – i det omfang det vurderes relevant – anvende planens forberedende del. Afgørelsen kan være ugyldig, hvis rehabiliteringsplanens forberedende del, herunder LÆ 265, ikke er aktuel.

P16-20 Afgørelsen drejer sig om målgruppen for revalidering. Revalidering er en ordning for personer med begrænsninger i arbejdsevnen, når:
1) andre indsatser efter beskæftigelsesindsatsloven eller anden lovgivning ikke er tilstrækkelige til, at personen kan komme til at forsørge sig selv, og
2) personen kan fastholdes eller komme ind på arbejdsmarkedet, så pågældendes mulighed for at forsørge sig selv og sin familie forbedres.

Alle andre støtteordninger skal være udtømte, før revalidering kan iværksættes. Det betyder, at kommunen først kan give tilbud om revalidering, når det vurderes, at personen ikke kan få tilknytning til arbejdsmarkedet ved hjælp af andre tilbud eller ordninger. Der skal samtidig være en realistisk mulighed for, at revalidering kan føre til hel eller delvis selvforsørgelse. Afgørelsen indeholder 7 konkrete afgørelser, der beskriver målgruppen for revalidering. Der er ingen ændring i praksis.

P17-20 Afgørelsen drejer sig om de indsatser, der kan bruges i en revalidering. Et revalideringsforløb kan blandt andet bestå af tilbud efter LAB. F.eks. virksomhedspraktik, løntilskud eller vejledning og opkvalificering. Revalideringen skal være så omfattende og så opkvalificerende, at det efterfølgende reelt er muligt for personen at få et job. Jobmålet efter »Min Plan« skal så vidt muligt rettes mod områder, hvor der er gode eller rigtig gode beskæftigelsesmuligheder. Udgangspunktet er, at personen skal blive i stand til at klare sig på arbejdsmarkedet på normale vilkår og på fuld tid. Hvis revalideringen gives som uddannelse, at skal personen efterfølgende kunne stå til rådighed for arbejdsmarkedet i bredest muligt omfang inden for sit uddannelsesområde. Kun hvis der er tale om en meget betydelig nedsættelse af arbejdsevnen, kan det være relevant at udarbejde en jobplan om uddannelse med henblik på beskæftigelse inden for en begrænset del af uddannelsesområdet eller med henblik på deltidsbeskæftigelse i form af f.eks. fleksjob.

Pension

Førtidspension

Målgruppe

Førtidspension kan som udgangspunkt tilkendes personer, der er fyldt 40 år. Personer under 40 år kan dog også tilkendes førtidspension, hvis det er *dokumenteret* eller *på grund af særlige forhold er helt åbenbart*, at arbejdsevnen ikke kan forbedres ved, at personen deltager i indsatser. Det står i lov om social pension (LSP) § 16.

Forskellen på tilkendelse af førtidspension til personer over og under 40 år er, at det er endnu vanskeligere for de unge at få tilkendt førtidspension, end det er for personer, der er fyldt 40 år. Grunden til dette er blandt andet tanken om, at en langvarig og tålmodig indsats for de unge kan forbedre arbejdsevnen, så de kan få en eller anden form for tilknytning til arbejdsmarkedet, og førtidspension kan undgås.

For begge målgrupper gælder, at grundlaget for tilkendelsen er gentagne praktiske afprøvninger – gerne i virksomhedspraktikker - og klar dokumentation for den helbredsmæssige tilstand.

Med hensyn til indsatsen for at dokumentere arbejdsevnen tænkes især på jobafklaringsforløb, ressourceforløb eller aktiverings-, revaliderings- og behandlingsmæssige eller andre indsatser.

Undtagelsesvis kan pensionen tilkendes uden forudgående afprøvning af arbejdsevnen. Det er dét der menes med: *på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres*. Eksempler på sidstnævnte er bl.a. personer med udviklingshæmning, alvorlige hjerneskader eller personer, som befinder sig i terminalfasen. Det står i LSP § 16 og § 18.

Det er desuden en betingelse for tilkendelse af førtidspension, at personens arbejdsevne er varigt nedsat.

Bopælskrav og optjening af ret til fuld førtidspension

Retten til pension er betinget af, at modtageren har dansk indfødsret. Det gælder dog ikke:

- Personer, der har haft fast bopæl her i riget i mindst 10 år mellem det fyldte 15. år og folkepensionsalderen, heraf mindst 5 år umiddelbart inden det tidspunkt, hvorfra pensionen ydes. Indgives ansøgningen efter folkepensionsalderen, skal bopælskrav være opfyldt ved folkepensionsalderen.
- Udlændinge, som har fået opholdstilladelse i Danmark efter § 7 eller § 8 i udlændingeloven.

Retten til fuld førtidspension er betinget af, at personen har haft bopæl i Danmark i mindst 9/10 af optjeningsperioden fra det fyldte 15. år til tidspunktet for tilkendelse af førtidspension. Det står i LSP § 6.

Hvis betingelsen for fuld førtidspension ikke er opfyldt, bliver pensionen fastsat efter forholdet mellem bopælstiden og 9/10 af optjeningsperioden fra det fyldte 15. år til det tidspunkt, hvor pensionen tilkendes. Flygtninge vil kun være berettigede til førtidspension på baggrund af bopælstid i Danmark.

Flygtninge, som ikke har ret til fuld førtidspension, kan opnå hjælp som supplement til brøkførtidspensionen. Hjælpen kan sammenlagt med den udregnede førtidspension pr. måned maksimalt udgøre det beløb, personen kunne få udbetalt som kontanthjælp efter §§ 16 - 19. Det står i LAS § 27a.

Kommunen kan udmåle yderligere supplerende økonomisk hjælp, hvis man på baggrund af personens økonomiske forhold vurderer, at personen har behov for det. Den yderligere supplerende økonomiske hjælp kan sammenlagt med førtidspensionen pr. måned højst udgøre det beløb, der ville kunne udmåles, hvis personen havde været berettiget til fuld førtidspension. For personer, der ikke opfylder opholdskravet LAS § 11, stk. 3, kan hjælpen sammenlagt med førtidspensionen pr. måned højst udgøre et beløb, der svarer til kontanthjælp efter § 16, stk. 2, med eventuelle tillæg efter §§ 17 og 18. Det står i LAS § 27a, stk. 2.

Praksis

P 58-18 Kravet om dokumentation betyder, at kommunen skal sikre, at ressourceforløb iværksættes i de sager, hvor det er relevant. En borger skal som udgangspunkt have deltaget i mindst ét ressourceforløb, før der kan tilkendes førtidspension. Kommunen skal dog tilkende førtidspension, selvom der ikke er gennemført et ressourceforløb, hvis det er dokumenteret, eller det på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan udvikles. Der er ikke udviklingsperspektiv for borgerens arbejdsevne, når f.eks.: der ikke er muligheder for bedring af borgerens meget dårlige helbredstilstand, der ikke er muligheder for bedring af borgerens meget ringe funktionsevne, det enten er dokumenteret eller på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres ved iværksættelse af udviklende og afklarende forløb, der peges på tiltag, som udelukkende har sigte på forbedring af borgerens livskvalitet.

P 37-19 Førtidspension kan tilkendes personer, hvis arbejdsevne varigt er så nedsat, at den pågældende ikke vil være i stand til at blive selvforsørgende ved indtægtsgivende arbejde, herunder i et fleksjob. Personer i alderen fra 18 til 39 år kan tilkendes førtidspension, hvis det er dokumenteret, eller det på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres ved deltagelse i relevante jobafklaringsforløb, ressourceforløb eller aktiverings-, revaliderings-, behandlingsmæssige eller andre foranstaltninger. Der skal altid foretages en konkret og individuel vurdering af, om der er udviklingsperspektiv i forhold til personens arbejdsevne, også i sager, hvor personen har en funktionel lidelse.

P 26-19 Personer i alderen fra 18 til 39 år kan tilkendes førtidspension, hvis det er dokumenteret, eller det på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres ved deltagelse i relevante indsatser. Udgangspunktet er, at personen skal gennemføre et ressourceforløb. Kommunen skal dog tilkende førtidspension, selvom der ikke er gennemført et ressourceforløb, hvis det er dokumenteret, eller det på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan udvikles. Misbrug anses ikke nødvendigvis som sygdom. Misbrug kan dog være årsag til en fysisk eller psykisk tilstand, som kan betragtes som sygdom. Misbruget kan også være en hindring for behandlingen af en underliggende sygdom. Misbrug vil oftest påvirke funktionsniveauet og dermed arbejdsevnen og muligvis være arbejdshindrende. I forbindelse med vurdering af arbejdsevnen er det derfor nødvendigt at forholde sig til borgerens misbrug.

P 120-13 Som udgangspunkt kan førtidspension ikke frakendes, fordi kommunen ved tilkendelse af pensionen har vurderet, at der er tale om en varig og væsentlig nedsat arbejdsevne. Er førtidspensionen tilkendt før den 1. januar 2003, kan pensionen gøres hvilende, hvis pensionistens arbejdsindtægt vedvarende forventes at overstige det dobbelte af grundbeløbet. Efter praksis forudsættes pensionisten at have haft nævnte arbejdsindtægt i et år. Er førtidspensionen tilkendt efter den 1. januar 2003, skal kommunen frakende pensionen, hvis der er sket en væsentlig forbedring af pensionistens arbejdsevne, og denne vedvarende kan være selvforsørgende ved indtægtsgivende arbejde. Kommunen skal i denne forbindelse foretage en konkret helhedsvurdering af pensionistens arbejdsevne, herunder om arbejdsevnen har været forbedret i en længere periode, og pensionisten derfor er blevet i stand til at kunne varetage et ordinært job eller fleksjob.

Sagsbehandling

Vurderer kommunen, at personen er i målgruppen for førtidspension, skal sagen forelægges kommunens rehabiliteringsteam. Det står i lov om organisering og understøttelse af beskæftigelsesindsatsen m.v. § 9.

Kommunen træffer på baggrund af indstillingen fra teamet afgørelse om at bevilge eller give afslag på tilkendelse af førtidspensionen. Det står i LSP § 18.

Sagen forelægges ikke for teamet, hvis kommunen vurderer, at det er helt åbenbart, at personens arbejdsevne ikke kan forbedres, og sundhedskoordinatoren har udtalt sig i sagen, eller personen er terminalt syg. Tilsvarende skal sager, hvor kommunen vurderer, at det er utvivlsomt, at personen *ikke* opfylder betingelserne for førtidspension, ikke forelægges rehabiliteringsteamet. Det står i LSP § 17, stk. 3 og § 18.

Grundlaget for en afgørelse om førtidspension består af rehabiliteringsplanens forberedende del, som skal behandles i rehabiliteringsteamet samt teamets indstilling. Det står i LSP § 19 og § 11 i lov om organisering og understøttelse af beskæftigelsesindsatsen med videre.

Seniorpension

En person, som har højst 6 år til folkepensionsalderen, kan få tilkendt seniorpension.

Det er en betingelse for at få tilkendt seniorpension, at:

- Personen har haft langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet med sammenlagt mindst 20-25 års beskæftigelse og
- Personens arbejdsevne er varigt nedsat til højst 15 timer om ugen i forhold til seneste job.

Seniorpensionen udgør samme beløb som førtidspension. Det står i LSP § 26a.

Tilknytningen til arbejdsmarkedet

Tilknytningen til arbejdsmarkedet skal som udgangspunkt have et omfang på mindst 25 års fuldtidsbeskæftigelse.

Hvis tilknytning til arbejdsmarkedet har været på mellem 20 og 25 år, skal myndigheden foretage en konkret og individuel vurdering af, hvorvidt betingelsen om langvarig tilknytning er opfyldt. Fuldtidsbeskæftigelse kan være optjent i Danmark eller i udlandet.

Vurderingen af nedsættelsen af arbejdsevnen

Seneste job er det job af ca. 12 måneders varighed eller længere, som personen senest har haft. Hvis seneste job af ca. 12 måneders varighed eller længere er mere end fem år tilbage, kan flere perioder med job af samme type lægges sammen og udgøre seneste job. Perioder med lønmodtagerbeskæftigelse, beskæftigelse som selvstændig eller ansættelse i fleksjob med videre indgår i opgørelsen af seneste job. Beskæftigelse med løntilskud anses ikke for at være seneste job.

Sagsbehandlingen

Det er personens bopælskommune, der skal give generel vejledning om ordningen. Ansøgning om denne form for pension indgives til Seniorpensionsenheden, som træffer afgørelsen. Enheden kan indhente oplysninger fra kommunen.

Udbetaling Danmark udbetaler seniorpension.

Praksis

P 12-19 Seniorførtidspension er ikke en anden type førtidspension, men en enklere og mere smidig sagsbehandlingsprocedure for tilkendelse af førtidspension. Det er ligesom ved førtidspension et krav for at få tilkendt seniorførtidspension, at arbejdsevnen er nedsat så markant, at personen ikke er i stand til at forsørge sig selv ved almindeligt arbejde eller ved et fleksjob.

I sager, der skal behandles efter reglerne om seniorførtidspension, skal der udelukkende tages stilling til, om arbejdsevnen er væsentligt og varigt nedsat i forhold til de erhverv, den pågældende vil kunne varetage uden afprøvning f.eks. ved virksomhedspraktikker. Det skal således ikke vurderes, om ansøgeren ville være i stand til at udvikle sin arbejdsevne eller kunne blive i stand til at anvende sin restarbejdsevne efter f.eks. deltagelse i virksomhedspraktik, revalidering eller deltagelse i ressourceforløb.

Tidlig pension

En person, som er 3 år eller mindre fra folkepensionsalderen, har ret til Tidlig Pension, hvis personen opfylder betingelserne om anciennitet og beskæftigelse før overgangen til pensionen. Anciennitetskravet er mellem 42 og 46 års tilknytning til arbejdsmarkedet regnet fra personens 16. år og det tidspunkt, hvor personen er 6 år fra at opnå folkepensionsalderen.

Personer, der opfylder kravene, kan opnå ret til Tidlig Pension i 1, 2 eller 3 år fra 2022.

- Ancienniteten opnås ved beskæftigelse som lønmodtager, selvstændig eller ved barsel i forbindelse med fødsel eller adoption samt ved at modtage visse offentlige ydelser.
- Det er en betingelse for ret til Tidlig Pension, at personen bevarer en tilknytning til arbejdsmarkedet gennem beskæftigelse eller som medlem af en arbejdsløshedskasse, efter Udbetaling Danmark har truffet afgørelse om anciennitetskravet og frem til udbetaling af pensionen.

Ved beskæftigelse forstås perioder med:

- Beskæftigelse som lønmodtager.
- Ansættelse i fleksjob.
- Arbejdsløshedsdagpenge
- Sygedagpenge.
- Ressourceforløbsydelse i jobafklaringsforløb.
- Tabt arbejdsfortjeneste efter barnets lov §§ 87 og 88
- Barselsdagpenge.
- Beskæftigelse med B-indkomst, hvoraf der skal betales arbejdsmarkedsbidrag, og som ikke indgår i opgørelsen af en selvstændig virksomheds overskud eller underskud.
- Beskæftigelse som selvstændigt erhvervsdrivende.

Fuldtidsbeskæftigelse skal være optjent i Danmark, EU/EØS-lande, Schweiz eller konventionslande.

Sagsbehandling

Ansøgning om denne form for pension indgives til Udbetaling Danmark, som behandler sagen. Tidlig Pension udgør 14.976 kr. pr. måned (2025-niveau).

Folkepension

Retten til pension er betinget af, at modtageren har dansk indfødsret. Det gælder dog ikke:

- Personer, der har haft fast bopæl her i riget i mindst 10 år mellem det fyldte 15. år og folkepensionsalderen, heraf mindst 5 år umiddelbart inden det tidspunkt, hvorfra pensionen ydes. Indgives ansøgningen efter folkepensionsalderen, skal bopælskrav være opfyldt ved folkepensionsalderen.
- Udlændinge, som har fået opholdstilladelse i Danmark efter § 7 eller § 8 i udlændingeloven.

Retten til fuld folkepension er betinget af bopæl i Danmark i mindst 9/10 af optjeningsperioden fra det fyldte 15. år til tidspunktet for tilkendelse af folkepension.

Hvis betingelsen for fuld folkepension ikke er opfyldt, bliver pensionen fastsat efter forholdet mellem bopælstiden og 9/10 af optjeningsperioden fra det fyldte 15. år til pensionens tilkendelsestidspunkt. Det står i LSP § 5.

Flygtninge med opholdstilladelse efter udlændingelovens §§ 7-8 har siden den 1. september 2015 ikke kunne medregne bopælstid i oprindelseslandet eller andre lande, hvor personen har haft ophold som flygtning i forhold til optjeningsreglerne. Det indebærer, at kun bopælstid i Danmark medregnes i forbindelse med optjening af ret til folkepension.

Flygtninge, som ikke kan modtage fuld folkepension, kan efter en konkret individuel vurdering modtage personligt tillæg efter LSP eller hjælp efter LAS § 27a. Flygtninge, som ikke har ret til folkepension, kan i stedet modtage selvforsørgelses- og hjemrejseydelse eller kontanthjælp - fra den 1. juli 2025 kontanthjælp. Der er desuden mulighed for at søge om økonomisk støtte efter reglerne om enkeltydelser i LAS.

Reglerne omfatter ikke personer, som er tilkendt folkepension før den 1. juli 2018, ligesom ændringerne ikke gælder for personer, som når folkepensionsalderen inden den 1. juli 2025.

TEMA 4 - HJÆLP I SÆRLIGE TILFÆLDE

Hjælp i særlige tilfælde kan både gives via lov om integration af udlændinge i Danmark (INL) og lov om en aktiv socialpolitik (LAS).

I de første 5 år efter, at kommunen har overtaget integrationsansvaret for udlændingen, ydes hjælpen via INL. Dette gælder også for personer, der er fordrevet fra Ukraine og har fået opholdstilladelse efter særloven. Det står i INL § 34. Det betyder, at i de første 5 år efter, at flygtninge, familiesammenførte og andre er kommet til kommunen, ydes der hjælp efter integrationsloven til:

- Hjælp til rimeligt begrundede enkeltudgifter, f.eks. uforudsete store forbrugsregninger.
- Hjælp til sygebehandling m.v.
- Hjælp til flytning.

Hjælp til midlertidig huslejahjælp (LAS § 81a) og tilskud til tandpleje (LAS § 82a) ydes efter lov om en aktiv socialpolitik i hele perioden. Det står i INL § 39a.

De nye kontanthjælpsatser indeholder mulighed for tre tillæg. Hjælpen søges ved kommunen og kan mange steder gøres online via Borger.dk. Det er *ikke* en betingelse for at få hjælp i særlige tilfælde, at personen modtager en offentlig forsørgelsesydelse.

Sidst i kapitlet omtales reglerne om:

- Egenbetaling for tolkning i sundhedsvæsenet.
- Socialt frikort.

Hjælp til rimeligt begrundede enkeltudgifter

Der kan gives hjælp til rimeligt begrundede enkeltudgifter, hvis udgiften i afgørende grad vanskeliggør udlændingens og familiens mulighed for at klare sig i fremtiden. Udgifterne skal være uforudsete. Hvis en konkret vurdering viser, at det er af afgørende betydning for udlændingen eller familiens livsførelse, kan hjælpen dog gives. Det står i INL § 35. Reglerne i INL § 35 er stort set identiske med LAS § 81 med den ene forskel, at det i INL ikke er et krav, at der har været ændringer i udlændingens forhold.

Praksis

P 18-22 Der kan ydes hjælp til flytning efter LAS § 85, hvis flytningen forbedrer ansøgerens eller familiens bolig- eller erhvervsforhold. Det er en betingelse for hjælpen, at ansøger ikke selv har økonomisk mulighed for at betale. En person der er boligløs, kan være berettiget til hjælp til flytning efter LAS § 85, uanset årsagen til at personen er boligløs. Der skal være tale om en passende bolig. Ansøger kan efter omstændighederne henvises til en midlertidig bolig.

P 56-15 Der kan ydes hjælp til transportudgifter i forbindelse med behandling, der ikke dækkes af sundhedsloven. Det kan f.eks. være transport til behandling i distriktspsykiatrien. Hvis der er ydet støtte til sygebehandling efter LAS § 82, kan støtte til transportudgiften ydes efter samme bestemmelse. LAS § 81.

I 1-04 En gift kvinde med 5 hjemmeboende børn fik afslag på dækning af udgift på 50 kr. til medicin med henvisning til, at ægteparret havde økonomisk mulighed for selv at afholde udgiften. Ægteparret havde et rådighedsbeløb på ca. 6.400 kr. samt børnefamilieydelse på 4.250 kr. om måneden. INL § 35.

Hjælp til sygebehandling m.v.

Der kan gives hjælp til udgifter til sygebehandling, medicin, tandbehandling eller lignende, hvis udgifterne ikke dækkes af anden lovgivning. Behandlingen skal være nødvendig og helbredsmæssigt begrundet. Det er et krav, at udlændingen eller dennes ægtefælle ikke har råd til selv at afholde udgiften.

Der gives kun hjælp til udgifter uden for det offentlige behandlingssystem, hvis der ikke er behandlingsmuligheder inden for det offentlige behandlingssystem, og behandlingen i det enkelte tilfælde er lægeligt velbegrundet. Det står i INL § 36.

Bestemmelsen i LAS § 82 er stort set identisk med denne bestemmelse med undtagelse af, at LAS § 82 alene forudsætter, at personen ikke selv har råd til at afholde udgiften.

Pr. 1. juli 2025 er det muligt at få hjælp til tilskudsberettiget medicin, hvis man har modtaget kontanthjælp i en periode (se nærmere beskrivelse i afsnit nedenfor).

Praksis

P 68-17 Hvis der gives hjælp til en behandlingsudgift, som på et senere tidspunkt udløser et tilskud fra en privat forsikring (f.eks. Sygeforsikringen Danmark), så skal det beløb som tilskuddet udgør betales tilbage, når personen modtager det. Kommunen skal træffe afgørelse om tilbagebetaling inden hjælpen udbetales. LAS § 82

P 31-16 Der kan ikke ydes hjælp til coachingsamtaler, da en coach ikke er en autoriseret sundhedsperson, og der findes lignende behandlingsformer, som udføres af autoriserede sundhedspersoner for f.eks. autoriserede psykologer. Der kan ikke gives hjælp til behandling af overvægt, da det ikke betragtes som en sygdom. Behandling af overvægt kan dog være sygebehandling, hvis behandlingen er et led i behandling af anden sygdom. LAS § 82

Tilskud til tandpleje

Kommunen giver tilskud til tandpleje til personer, der får de laveste forsørgelsesydelse, herunder udlændinge der får

- Kontanthjælp
- Supplerende kontanthjælp til pension
- Revalideringsydelse
- Ressourceforløbsydelse
- Ledighedsydelse

Hvis ydelsen er 16.972 kr. (2025-niveau) eller mindre for personer med forsørgerpligt og 12.498 kr. (2025-niveau) eller mindre for personer uden forsørgerpligt. Det står i LAS § 82a.

Tilskuddets størrelse

Alle har en årlig egenbetaling på 600 kr. Hvis den årlige udgift er større end egenbetalingen, udgør tilskuddet:

- 100 pct. for personer der modtager en ydelse på mindre end 12.498 kr. (2025-niveau).
- 65 pct. for personer der modtager en ydelse på mere end 12.498 kr. (2025-niveau).

Forhåndsgodkendelse af behandlingen

Kommunen skal godkende udgiften på forhånd, hvis udgiften til det samlede behandlingsforløb anslås at overstige 10.000 kr. Har en person indhentet et prisoverslag for en tandbehandling, som maksimalt lyder på 10.000 kr., og udgiften i forbindelse med behandlingens udførelse overstiger 10.000 kr., yder kommunen tilskud til den del af den udførte tandbehandling, som ikke fremgår af prisoverslaget fra tandlægen, selv om dette ikke er forhåndsgodkendt. Det er dog en betingelse, at behandlingen har været tandlægefaglig nødvendig og helbredsmæssigt velbegrundet, at

behandlingen ikke væsentligt afviger fra den oprindelige behandlingsplan og at personen ikke kunne forudse den fordyrende behandling. Forhåndsgodkendelsen gælder i 2 måneder fra afgørelsen, uanset om personen stadig er omfattet af målgruppen. Det står i LAS § 82a.

Hjælp til egenbetaling

Modtagere af tilskud til tandpleje kan søge om hjælp til egenbetalingen efter INL § 36 eller LAS § 82.

Ansøgningen skal være indgivet, før behandlingen udføres, og udlændingen skal være omfattet af reglerne for at kunne få hjælp efter lov om aktiv socialpolitik kapitel 10 – altså have været i Danmark i mere end 5 år. Det gælder også personer, der er fordrevet fra Ukraine. Det står i INL § 34 og LAS § 82.

Praksis

6-24 Hvis tandbehandlingen bliver dyrere end 10.000 kr. som anslået inden behandlingen går i gang, skal kommunen dække de 10.000 kr. Kommunen skal også dække behandling over 10.000 kr. hvis det er tandlægefagligt nødvendigt, helbredsmæssigt velbegrundet og at personen ikke kunne forudse den fordyrende behandling.

P 106-15 Kravet om at behandlingen skal være nødvendig og helbredsmæssigt begrundet, er som hovedregel opfyldt, når der er et behandlingsoverslag fra ansøgers tandlæge. Det at kommunens tandlægekonsulent er uenig og vurderer, at en anden og billigere behandling kan dække behovet, er ikke nok til at give afslag. Hvis der er tvivl om behandlingsbehovet er det kommunens pligt at sikre at sagen er godt nok belyst, for eksempel ved at indhente en vurdering fra en anden tandlæge. LAS § 82 og § 82a

P 105-15 Et samlet behandlingsforløb kan bestå af flere behandlinger og det er ikke afgørende, om behandlingerne udføres inden for en bestemt periode. Hvis behandlingen påbegyndes uden forhåndsgodkendelse, kan der ikke gives hjælp efter LAS § 82a. Der kan i stedet gives hjælp til tandbehandling efter LAS § 82, hvis betingelserne er opfyldt. Kommunen har vejledningspligt om, at behandling ikke må påbegyndes før forhåndsgodkendelse foreligger. Opfylder kommunen ikke sin vejledningsforpligtigelse, skal ansøgeren stilles som om, kommunen havde givet korrekt vejledning. LAS § 82 og § 82a

P 105-15 Personer, som får tilskud til tandpleje efter LAS § 82a, kan søge om hjælp til dækning af egenbetalingen efter § 82. LAS § 82

C 14-06 Hvis personen kan få hjælp efter servicelovens § 100 om nødvendige merudgifter til personer med varigt nedsat fysisk og psykisk funktionsevne, kan der ikke gives hjælp efter LAS § 82 da den subsidierer i forhold til serviceloven. LAS § 82

Hjælp til flytning

Kommunen kan give hjælp til flytning i form af indskud, som forbedrer bolig- eller erhvervsforhold. Der kan også gives hjælp til flytning, hvis udlændingen flytter til en bolig med en lavere boligudgift. Det er en forudsætning, at udlændingen eller dennes ægtefælle ikke har råd til at betale udgiften.

Der kan også gives hjælp til rimeligt begrundede enkeltudgifter i forbindelse med flytning, hvis udgiften i afgørende grad vanskeliggør udlændingens og familiens mulighed for at klare sig.

Udgifterne skal være uforudsete. Hvis en konkret vurdering viser, at det er af afgørende betydning for udlændingen eller familiens livsførelse, kan hjælpen dog gives.

Det er den kommune udlændingen flytter til, der giver hjælpen efter denne bestemmelse, og det er en betingelse, at tilflytningskommunen har godkendt at overtage ansvaret for introduktionsprogrammet efter integrationsloven.

Hvis udlændingen flytter til udlandet, kan der kun gives hjælp, hvis udlændingen er statsborger i eller har særlig tilknytning til det pågældende land eller er sikret varige arbejdsmuligheder i landet. Det står i INL § 39.

Bestemmelsen i LAS § 85 svarer stort set til bestemmelsen i INL § 39, bortset fra, at der i LAS § 85 ikke findes regler om overtagelse af introduktionsprogrammet efter integrationsloven.

Praksis

P 19-22 Ansøgninger om hjælp til flytteudgifter, skal behandles efter LAS § 85. Flytteudgifter kan f.eks. være udgifter til depositum eller indskud, transport af indbo og rejseudgifter for ansøger og dennes familie.

Ansøgninger om hjælp til køb af indbo, skal behandles efter LAS § 81. Indbo der som udgangspunkt betragtes som nødvendigt og dermed rimeligt begrundede enkeltudgifter er madras, seng og køkkenservice.

O 125-96 Der kan ikke gives afslag på hjælp til betaling af boligindskud, hvis den eneste begrundelse er at familien i forvejen har en bolig. Der skal foretages en konkret vurdering af, om familiens bolig er rimelig, ud fra blandt andet antallet af familiemedlemmer sammenholdt med boligens størrelse. LAS § 85.

O 116-96 Der skal være udsigt til umiddelbar eller snarlig beskæftigelse, der sætter personen i stand til at forsørge sig selv. Påbegyndelse af en uddannelse er ikke tilstrækkeligt til at opnå hjælp til flytning. LAS § 85.

O 16-95 Det var en forbedring af ansøgerens boligmæssige forhold at flytte fra et værelse til en lejlighed, fordi ansøger opnår selvstændig bolig, og den månedlige boligudgift måtte anses for rimelig. Der blev også lagt vægt på ansøgers alder. LAS § 85.

Midlertidig huslejahjælp

Kommunen kan give hjælp til rimeligt begrundede midlertidige huslejudgifter til en person, der er udsættelsestruet på grund af huslejerestancer, hvis hjælpen forebygger, at personen udsættes af boligen. Kommunen kan kræve, at personen indgår en administrationsaftale, medvirker til at der laves en plan for flytning til en mere passende bolig eller deltager i gældsrådgivning eller lignende. Hjælpen skal særligt rettes mod børnefamilier og socialt udsatte borgere. Hjælpen kan kun ydes, hvis udlændingen ikke selv har råd til at betale huslejudgifterne, og kommunen kan beslutte, at hjælpen betales direkte til udlejer.

Midlertidig huslejahjælp kan ikke bruges til at kompensere for økonomiske sanktioner efter LAS eller anden lovgivning vedrørende forsørgelsesgrundlaget. Det står i LAS § 81a.

Praksis

P 112-13 En ansøgning om hjælp til husleje fra en udsættelsestruet skal behandles i henhold til alle muligheder for at give hjælp. Det er derfor ikke nok at give afslag på hjælp efter LAS § 81, ansøgningen skal også behandles i henhold til LAS § 81a.

Hjælp til tilskudsberettiget medicin

Personer, der modtager kontanthjælp pr. 1. juli 2025, får hjælp til betaling af tilskudsberettiget medicin, når personen har modtaget kontanthjælp i 12 ud af de seneste 18 måneder.

Hjælpen udgør 100 pct. af personens egenbetaling og kan ikke overstige udgiften til det billigste præparat. Reglen gælder også for personens egne børn under 18 år, der bor på samme adresse. Her indtræder retten dog med det samme forælderen har ret til kontanthjælp.

Kommunen indberetter oplysningen om ret til hjælp til tilskudsberettiget medicin til CTR-registeret (Lægemiddelstyrelsens Centrale Register) og afregner direkte med apoteket. Man skal derfor ikke søge om retten til hjælp til tilskudsberettiget medicin.

Det står i LAS § 82b.

Særlig støtte

I forbindelse med indførelsen af det nye kontanthjælpssystem tilpasses målgruppen for den særlige støtte til høje boligudgifter eller stor forsørgerbyrde efter LAS § 34. Det betyder, at det pr. 1. juli 2025 ikke længere er muligt at ansøge om eller modtage særlig støtte, hvis man modtager kontanthjælp.

Personer, der opfylder betingelserne om at have været ude for ændringer i sine forhold (udsat for en social begivenhed), og som ikke selv har mulighed for at afholde udgiften, som der står i LAS § 11, stk. 2, kan få særlig støtte, hvis de har:

- Høje boligudgifter, eller
- Stor forsørgerbyrde.

Men det er kun personer uden for kontanthjælpssystemet, der kan modtage særlig støtte fremover. Det vil sige personer, der modtager:

- Arbejdsløshedsdagpenge.
- Sygedagpenge.
- Ressourceforløbsydelse (i ressourceforløb eller jobafklaringsforløb).
- Revalideringsydelse.
- Ledighedsydelse.

Uanset om de ikke modtager en forsørgelsesydelse, kan personer, som i øvrigt opfylder betingelserne, modtage særlig støtte.

Inden kommunen giver særlig støtte, skal det undersøges, om der kan skaffes en rimelig og billigere bolig. Hvis der kan skaffes en konkret ledig, rimelig og billigere bolig, som personen kan flytte ind i, skal den særlige støtte nedsættes eller ophøre. Det er kommunen, der beregner og udbetaler særlig støtte. Det står i LAS § 87.

Egenbetaling for tolkebistand i sundhedsvæsenet

Regionen yder tolkebistand til patienter, der har brug for tolk i forbindelse med behandling hos alment privatpraktiserende læge, privatpraktiserende speciallæge og ved behandling på sygehus.

Personer med behov for tolkebistand, som har haft ophold her i landet i mere end tre år, bliver opkrævet et gebyr for tolkningen. Det er behandlende læge, der indberetter oplysningerne til regionen, som opkræver gebyret.

En person anses for at have bopæl i landet fra det tidspunkt, hvor den pågældende første gang er bopælsregistreret i Det Centrale Personregister (CPR). Det betyder, at beregningen af tiden foretages på baggrund af den tid den pågældende i alt har været bopælsregistreret i CPR. Det står i bekendtgørelse om tolkebistand efter sundhedsloven (BTS) § 2.

Gebyrets størrelse

Der opkræves gebyr for tolkning ved indlæggelse på sygehus, ambulant besøg på sygehus og konsultation hos alment praktiserende læge og praktiserende speciallæge, efter følgende takster:

- Video-/teletolkning ved ambulant besøg på sygehus, konsultation hos alment praktiserende læge og praktiserende speciallæge: 191 kr.
- Fremmødetolkning ved ambulant besøg på sygehus, konsultation hos alment praktiserende læge og praktiserende speciallæge: 334 kr.
- Video-/teletolkning ved indlæggelse på sygehus: 957 kr.
- Fremmødetolkning ved indlæggelse på sygehus: 1.675 kr.

Det står i BTS § 2.

Personer, der ønsker at bruge en anden tolk end den anviste, skal betale det fulde beløb for tolkningen. Det står i sundhedsloven (SUN) § 50.

Det er *ikke* en betingelse for behandling, at der stilles garanti for betaling af gebyret for tolkebistanden. Det står i BTS § 2.

Det er den behandlende læge, der skal sikre sig, at tolken har de nødvendige sproglige kvalifikationer og i øvrigt taler dansk i tilstrækkeligt omfang. Det står i BTS § 3.

Børn under 18 år må ikke anvendes som tolke, medmindre det er nødvendigt i et akut og livstruende tilfælde. Børn over 15 år må anvendes som tolk, når den behandlingsansvarlige læge vurderer, at der er tale om et let og uproblematisk tilfælde. Det står i BTS § 4.

Undtagelsesmuligheder

Følgende personer er undtaget betaling af gebyr:

- Patienter der på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne ikke er i stand til at lære eller anvende dansk i tilstrækkelig grad. Funktionsnedsættelsen kan være midlertidig eller varig.
- Børn, der møder frem til behandling uden forældre.
- Forældre, der i forbindelse med behandling af et barn har behov for tolkebistand.
- Personer fra det tyske mindretal i Danmark, der har behov for tolkebistand i forhold til det tyske sprog.
- Personer med behov for tolkning af det grønlandske og færøske sprog.

Det står i BTS § 2.

Regionen kan kræve dokumentation for funktionsnedsættelsen ved en lægeerklæring. Regionen betaler for lægeerklæringen og eventuel tolkning i den forbindelse.

Praksis

21SFP117 Samtale med en socialrådgiver i Psykiatrien om opholdstilladelse er ikke behandling efter sundhedsloven, og der kan derfor ikke opkræves gebyr for tolkebistand hos borgeren for det efter reglen i sundhedsloven.

Socialt frikort

Ordningen med Socialt frikort blev permanent i maj 2024. Det er borgerens opholdskommune, der visiterer til og bevilger socialt frikort. Socialt frikort følger borgeren, så der skal ikke ske ny visitering ved flytning til en anden kommune.

Målgruppe

Borgere over 18 år med særlige sociale problemer, som:

- Har nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne og derfor opfylder betingelserne for at få hjælp eller støtte efter serviceloven, og
- hverken har været i gang med ordinær uddannelse eller har haft en arbejdsindtægt på mere end 10.692 kroner inden for det seneste år, og
- opfylder opholdskravet for kontanthjælp (lovligt ophold i riget i sammenlagt 9 år inden for de seneste 10 år).

Det står i LSF § 2.

Ordningen gælder også folke- og førtidspensionister, personer i ressourceforløb og selvstændige. For selvstændige er indtægter fra den selvstændige virksomhed dog ikke omfattet.

Et socialt frikort giver borgeren mulighed for at tjene op til 42.766 (2025-niveau) kroner skattefrit pr. kalenderår ved ordinært og udstøttet arbejde uden, at indtægten fradrages i forsørgelsesydelse eller andre indkomstafhængige offentlige ydelser. Det står i LSF § 1.

Et socialt frikort har ingen udløbsdato, men kommunen skal minimum hvert andet år kontrollere om borgere med socialt frikort fortsat opfylder betingelserne. Det står i LSF § 3.

Indtægter på baggrund af socialt frikort indgår ikke i beregningen af egenbetaling for botilbud. Det står i LSF § 4. Der skal dermed ses bort fra indtægter via det sociale frikort ved vurdering af f.eks. ansøgninger om hjælp i særlige tilfælde, da formålet med forsøgsordningen er at sikre, at det sociale frikort supplerer den hjælp, borgeren ellers har ret til.

TEMA 5 - SÆRLIG STØTTE TIL BØRN OG UNGE

Optjening af ret til børne- og ungedydelse, børnetilskud

Optjening af ret til børne- og ungedydelse

I dette afsnit gennemgås reglerne, der står i lov om en børne- og ungedydelse, herefter BUL.

For alle børn under 18 år, udbetales der en skattefri børne- og ungedydelse, hvis følgende betingelser er opfyldt:

- Forældremyndighedsindehaveren er fuldt skattepligtig i Danmark.
- Barnet opholder sig i Danmark.
- Barnet har ikke indgået ægteskab.
- Barnet er ikke anbragt uden for hjemmet, eller er i døgntilbud sammen med forældremyndighedsindehaveren.
- Der er ikke et uopfyldt forældreplæg.
- Der er ikke et uopfyldt plæg om uddannelse eller beskæftigelse.
- Der er ikke et uopfyldt plæg om sprogvurdering eller sprogstimulering.
- Der er ikke et uopfyldt plæg om obligatorisk læringstilbud.
- Der er ikke ulovligt skolefravær på mere end 15 pct.

Det er også et krav, at mindst en af personerne med forsørgelsespligt for barnet har haft bopæl eller beskæftigelse i Danmark, Færøerne eller Grønland i minimum 6 år inden for de seneste 10 år.

Hvis dette krav ikke er opfyldt, bliver børne- og ungedydelsen udbetalt med en procentvis andel.

Bopæl og beskæftigelse i riget de seneste 10 år	Procentvis udbetaling af ydelsen
6 måneder	8,3 pct. af ydelsen
12 måneder	16,7 pct. af ydelsen
18 måneder	25 pct. af ydelsen
24 måneder	33,3 pct. af ydelsen
30 måneder	41,7 pct. af ydelsen
36 måneder	50,0 pct. af ydelsen
42 måneder	58,3 pct. af ydelsen
48 måneder	66,7 pct. af ydelsen
54 måneder	75,0 pct. af ydelsen
60 måneder	83,3 pct. af ydelsen
66 måneder	91,7 pct. af ydelsen

Det står i BUL § 2.

Kravet om ophold gælder ikke i forhold til en allerede erhvervet ret til børne- og ungedydelsen, som eksisterede inden den 1. januar 2018, så længe retten hertil bevares uden afbrydelse. I disse tilfælde finder de tidligere regler for optjening anvendelse. I dette afsnit er det alene de gældende regler fra den 1. januar 2018, som bliver belyst.

Reglerne om optjening af ret til fuld børne- og ungedydelse finder ikke anvendelse for udlændinge, der har fået opholdstilladelse i Danmark efter udlændingelovens §§ 7, 8 eller 9b før den 1. september 2015.

Satser

Pr. barn pr. kvartal	2025
0 - 2 år (babydydelse)	5.292 kr.
3 - 6 år (småbørnsydelse)	4.191 kr.
7 - 14 år (børneydelse)	3.297 kr.
15 - 17 år (ungedydelse)	3.297 kr.

Man skal ikke selv søge om børne- og ungedydelse, da ydelsen automatisk bliver udbetalt til dem, der har ret til at få det.

Siden 1. januar 2022 udbetales børne- og ungeydelse som udgangspunkt til begge forældre med en halvdel til hver, hvis de har fælles forældremyndighed.

Optjening af ret til børnetilskud

Reglerne om børnetilskud står i lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag. Herefter BØL.

Ordinært børnetilskud gives til hvert barn under 18 år hvis:

- Den, der har forældremyndigheden, er enlig forsørger.
- Den ene eller begge forældremyndighedsindehavere er enlige, og barnet opholder sig lige meget hos begge. Barnet må ikke være tilmeldt folkeregisteret, ved den der ikke er enlig.
- Den ene ægtefælle er i fængsel ud over 3 måneder, og den anden ægtefælle er enlig.
- Begge forældre modtager folkepension.
- Folkepensionen til en eller begge forældre ikke udbetales på grund af fængsling.

Det står i BØL § 1 og § 2.

Der gives et ekstra børnetilskud, hvis der ydes ordinært tilskud efter nr. 1, 2 eller 3 ovenfor. Der gives kun ét ekstra tilskud uanset antal børn. Det står i BØL § 3.

Hvis barnet eller forældrene, der har forældremyndigheden, ikke har dansk indfødsret, er det et krav, at de har haft fast bopæl i Danmark i et år, før der er ret til børnetilskud.

Det er også en betingelse at:

- Forældremyndighedsindehaveren er fuldt skattepligtig i Danmark.
- Barnet opholder sig i Danmark.
- Barnet har ikke indgået ægteskab.
- Barnet er ikke anbragt uden for hjemmet, eller er i døgntilbud sammen med forældremyndighedsindehaveren.
- Den, der skal have børnetilskuddet udbetalt, har fast bopæl i Danmark.

Betingelsen om dansk indfødsret gælder *ikke* for personer, der har ophold efter:

- Udlændingelovens § 7 eller § 8.
- Personer, der har fået ophold efter særloven for evakuerede afghanere.
- Personer, der har fået ophold efter særloven for ukrainere.

Det står i BØL § 5.

Retten til børnetilskud er også betinget af, at mindst en af personerne med forsørgelsespligt for barnet har haft bopæl eller beskæftigelse i Danmark, Færøerne eller Grønland i minimum 6 år inden for de seneste 10 år.

Hvis dette krav ikke er opfyldt, bliver børnetilskuddet udbetalt med en procentvis andel.

Bopæl og beskæftigelse i riget inden for de seneste 10 år	Procentvis udbetaling af ydelsen
6 måneder	8,3 pct. af ydelsen
12 måneder	16,7 pct. af ydelsen
18 måneder	25 pct. af ydelsen
24 måneder	33,3 pct. af ydelsen
30 måneder	41,7 pct. af ydelsen
36 måneder	50,0 pct. af ydelsen
42 måneder	58,3 pct. af ydelsen
48 måneder	66,7 pct. af ydelsen
54 måneder	75,0 pct. af ydelsen
60 måneder	83,3 pct. af ydelsen
66 måneder	91,7 pct. af ydelsen

Det står i BØL § 5a.

Satser

Ordinært børnetilskud	1.666 kr. pr. kvartal
Ekstra børnetilskud	1.698 kr. pr. kvartal

Der skal ansøges om børnetilskud via borger.dk. Det står i BØL § 6.

Reglerne om optjening af ret til børnetilskud finder ikke anvendelse for udlændinge, der har fået opholdstilladelse i Danmark efter udlændingelovens §§ 7, 8 eller 9b før den 1. september 2015. For disse udlændinge finder de hidtil gældende regler anvendelse jf. lov nr. 999 af 30. august 2015.

Rådgivning af børn og unge

I januar 2024 blev Barnets lov indført, hvilket betyder at alle bestemmelser om børn og unge er flyttet fra Serviceloven til Barnets lov. En ændring i forhold til de tidligere regler er, at kommunen, hvis den ved eller antager, at et barn eller en ung har brug for hjælp efter denne lov, skal foretage en screening for at afklare, om der er tale om:

- En problemstilling, der ikke kræver yderligere afdækning af støttebehovet.
- En problemstilling, der kræver yderligere afdækning af støttebehovet.
- En problemstilling, der kræver en børnefaglig undersøgelse.

Hvis vurderingen viser, at der kan være tale om æresrelaterede konflikter eller negativ social kontrol, skal der foretages en risikovurdering, inden forældre og netværk inddrages i sagen. Det står i BAL § 18.

Formål

Formålet med Barnets lov (BAL) er at:

- Tilbyde børn, unge og deres familier rådgivning, hjælp og støtte for at forebygge sociale problemer.
- Tilgodese særlige behov, der følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer hos et barn eller en ung.

Den hjælp og støtte der gives efter BAL bygger på forældrenes ansvar for deres børn, og hjælpen skal gives ud fra en konkret og individuel vurdering af den enkeltes behov, forhold og forudsætninger. Det står i BAL § 1.

Hjælp og støtte efter BAL skal gives med henblik på at sikre, at børn og unge med behov for særlig støtte, kan opnå de samme muligheder som deres jævnaldrende for:

- Omsorg.
- Læring.
- Personlig udvikling.
- Trivsel.
- Sundhed.
- Selvstændigt voksenliv.

Hjælpen og støtten kan også have til formål at lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten for barnet, den unge eller familien.

Barnets eller den unges vanskeligheder skal så vidt muligt løses i samarbejde med familien. Indsatsen skal gives tidligt, og den skal være helhedsorienteret, så problemer så vidt muligt forebygges og afhjælpes i hjemmet. Det står i BAL § 2.

Målgruppe

Enhver, der opholder sig lovligt i Danmark. Børn og unge, der opholder sig lovligt i Danmark, har ret til hjælp efter BAL, selvom forældremyndighedsindehaveren ikke har lovligt ophold. Det står i BAL § 4.

Reglerne gælder derfor også for personer med processuelt ophold f.eks. asylansøgere, der opholder sig lovligt i landet. Personer, der har fået opholdstilladelse efter de to særlove (personer, der har hjulpet Danmark i Afghanistan og personer, der er fordrevet fra Ukraine).

De personer, der får tilbud efter BAL, skal have indflydelse på de forhold, der vedrører dem. Det betyder, at barnet eller den unge skal inddrages løbende via samtaler og anden direkte kontakt, inden der kan træffes afgørelse efter denne lov. Inddragelse af barnet/den unge kan ske uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren, og uden at denne er til stede. Det står i BAL § 5.

Rådgivning

Kommunen skal sørge for at børn og unge har mulighed for at få gratis rådgivning, for at forebygge sociale problemer og hjælpe med akutte problemer. Målet er, at barnet eller den unge selv bliver i stand til at løse problemerne. Rådgivningen skal kunne gives som et åbent og anonymt tilbud. Det står i BAL § 28.

Kommunen skal sørge for, at der er adgang til familieorienteret rådgivning for såvel medlemmer af familien som hele familien. Denne rådgivning er ikke betinget af, at der er iværksat/skal iværksættes andre former for støtte.

Familien har krav på familieorienteret rådgivning, uanset hvad årsagen til behovet er. Der er ingen begrænsning eller aldersgrænse for, hvem der kan ansøge om rådgivning. Kommunen har pligt til at være opsøgende for at yde denne rådgivning til alle, der på grund af særlige forhold, må antages at have behov for dette. Det gælder blandt andet for:

- Enhver, som på grund af særlige behov, må antages at have behov for det.
- Personer/grupper, der ikke eller kun sjældent selv henvender sig.
- Børn og unge, der har brug for rådgivning og støtte i forbindelse med æresrelaterede konflikter i familien, herunder trusler om tvangsægteskab eller genopdragelsesrejse.

Det står i BAL § 29 og vejledningen til denne.

Tidligt forebyggende indsatser

De tidligt forebyggende indsatser kræver ikke, at der er lavet en børnefaglig undersøgelse, og at der laves en handleplan. Der træffes ikke en afgørelse, og derfor er det ikke muligt at klage over kommunens beslutning om indsatsen.

Tidligt forebyggende indsatser er:

- Konsulentbistand og familierettede indsatser.
- Netværks- og samtalegrupper.
- Rådgivning om familieplanlægning.
- Andre indsatser, der kan forebygget et barns, en ungs eller familiens vanskeligheder.
- Gratis rådgivning, undersøgelse og behandling af børn og unge med adfærdsvanskeligheder og deres familier.

Det står i BAL § 30 og § 31.

Kommunen skal tilbyde særlig hjælp og støtte til børn og unge under 18 år med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse og deres familier. Hjælpen og støtten skal fremme barnets/den unges læring, udvikling, trivsel og selvstændighed, men kan også iværksættes for at lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten for barnet, den unge eller familien. Det står i BAL § 80.

Kommunen skal tilbyde gratis rådgivning, undersøgelse og behandling af børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne og deres familie. Kommunen skal tilbyde rådgivning om valg af hjælpemidler og forbrugsgoder samt instruere i brugen.

Kommunen skal tilbyde en særlig familievejlederordning for familier med børn og unge under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Vejledningen skal tilbydes inden 3 måneder efter, kommunen har fået kendskab til behovet. Det står i BAL § 81.

Økonomisk støtte til forebyggende indsatser

Kommunen kan, når det kan imødekomme behovet for støtte, give økonomisk støtte til forældremyndighedsindehaveren til:

- Udgifter i forbindelse med konsulentbistand.
- Udgifter i forbindelse med prævention.

Kommunen kan som led i det forebyggende arbejde, yde økonomisk støtte til fritidsaktiviteter til børn og unge, der har behov for særlig støtte. Afgørelsen om støtte til fritidsaktiviteter kan ikke påklages.

Når det er af væsentlig betydning for børns eller unges særlige behov for støtte, kan kommunen yde økonomisk støtte til udgifter:

- I forbindelse med støttende indsatser.
- I forbindelse med anbringelse.
- Der erstatter en ellers mere indgribende og omfattende indsats.
- Der kan gøre, at en anbringelse kan undgås, eller at en hjemgivelse kan ske hurtigere.
- Der kan bidrage til en stabil kontakt mellem forældre og barn under barnets anbringelse uden for hjemmet.

Det er en betingelse, at forældremyndighedsindehaveren ikke selv har mulighed for at afholde udgifterne. Det står i BAL § 35.

Handlekommunen for barnet/den unge, kan yde støtte til forældrenes transport til møder i barnets handlekommune. Det står i BAL § 36.

Forældreoplæg

Kommunen skal give forældremyndighedsindehaveren et forældreoplæg, når der er risiko for at barnets/den unges udvikling er i fare, og det skyldes at forældremyndighedsindehaveren ikke lever op til sit forældreansvar.

For at kunne give et forældreoplæg, skal der være oplysninger om et eller flere af følgende forhold:

- Barnet eller den unge har ulovligt skolefravær, eller undervisningspligten opfyldes ikke.
- Barnet eller den unge er mistænkt eller sigtet for en overtrædelse af:
 - Straffeloven.
 - Lov om euforiserende stoffer.
 - Lov om våben og eksplosivstoffer.
 - Lov om knive og blankvåben.
 - Anden kriminalitet af et vist omfang eller en vis grovhed.
- Barnet eller den unge har udvist en utryghedsskabende adfærd i offentligt rum.
- Barnet eller den unge har alvorlige adfærds- eller tilpasningsproblemer.
- Forældremyndighedsindehaveren nægter at samarbejde med de relevante myndigheder om løsningen af barnets eller den unges problemer.

Forældreoplægget skal angive en eller flere konkrete handlepligter for forældremyndighedsindehaveren, som skal bidrage til løsningen af barnets/den unges problem. Pligterne skal stå i rimeligt forhold til formålet.

Det kan fastsættes, at forældremyndighedsindehaveren skal:

- Sikre at barnet eller den unge møder i skole, ved personligt at følge barnet/den unge.
- Deltage i forældremøder og konsultationer om barnets/den unges skolegang.
- Sikre at barnet eller den unge deltager i konkrete fritidsaktiviteter ved at følge barnet/den unge.
- Sikre at barnet eller den unge er hjemme på et bestemt tidspunkt/i et bestemt tidsrum.
- Deltage i forældreprogram tilbudt af kommunen.
- Deltage i møder med relevante myndigheder om løsningen af barnets/den unges problemer.

Afgørelse om forældreplæg træffes for en afgrænset periode på maksimalt 12 måneder. Herefter kan forældreplægget forlænges med højst 6 måneder ad gangen. Overholdelse af forældreplægget er en betingelse for at modtage børne- og ungedydelse, og for at barnet/den unge kan medregnes ved beregning af boligstøtte. Det står i BAL § 38.

Børne- og ungeplæg

Kommunen skal give et barn/en ung i alderen 10-17 år et børne- og ungeplæg, når barnet/den unge har adfærdsproblemer eller udviser negativ adfærd af en sådan karakter, at der er risiko for at barnets/den unges udvikling er i fare. Det er også en betingelse, at kommunen vurderer, at et frivilligt samarbejde ikke er tilstrækkeligt til at løse problemet. Afgørelsen om børne- og ungeplæg kan træffes uden forældremyndighedsindehaverens samtykke. For at kunne give et børne- og ungeplæg, skal der være oplysninger om et eller flere af følgende forhold:

- Barnet eller den unge har ulovligt skolefravær, eller undervisningspligten opfyldes ikke.
- Barnet eller den unge er mistænkt eller sigtet for en overtrædelse af:
 - Straffeloven.
 - Lov om euforiserende stoffer.
 - Lov om våben og eksplosivstoffer.
 - Lov om knive og blankvåben.
 - Anden kriminalitet af et vist omfang eller en vis grovhed.
- Barnet eller den unge har udvist en utryghedsskabende adfærd i offentligt rum.
- Barnet eller den unge har alvorlige adfærds- eller tilpasningsproblemer.
- Barnet eller den unge nægter at samarbejde med de relevante myndigheder om løsningen af problemerne.

Børn- og ungeplægget skal angive en eller flere konkrete handleplaner for barnet/den unge, som skal bidrage til løsningen af barnets/den unges problem, og som skal stå i rimeligt forhold til formålet.

Det kan fastsættes, at barnet eller den unge skal:

- Modtage en eller flere støttende indsatser.
- Undlade at færdes frem og tilbage eller tage ophold i et nærmere geografisk afgrænset område.
- Være hjemme på et bestemt tidspunkt/i et bestemt tidsrum.
- Bidrage til at genoprette forrettet skade.
- Deltage i andre aktiviteter med genoprettende formål, herunder at udføre samfundsnyttigt arbejde.

Afgørelse om børne- og ungeplæg træffes for en afgrænset periode på maksimalt 12 måneder. Herefter kan børne- og ungeplægget forlænges med højst 6 måneder ad gangen. Det står i BAL § 39.

Behandling af psykolog eller psykoterapeut

Børn og unge, der er fyldt 12 år, har ret til at opsøge og modtage behandling af en psykolog eller en psykoterapeut, hvis barnet/den unge har oplevet:

- Forældres misbrugsproblemer.
- Forældres psykiske sygdom.
- Forældres konfliktfyldte samlivsophævelse.
- Overgreb.
- Fysisk eller psykisk vold i nære relationer.

Det står i BAL § 41.

Særlig støtte til børn, unge og deres familier

I dette afsnit beskrives reglerne om børnefaglig undersøgelse, støttende indsatser og tilbud til unge fra 18 til 22 år (ungestøtteindsatser).

Børnefaglig undersøgelse og indsatser

Børnefaglig undersøgelse

Kommunen skal gennemføre en børnefaglig undersøgelse når:

- Der er grund til at antage, at det er en alvorlig eller kompleks sag, herunder hvis der skal ske anbringelse af et barn eller en ung uden for hjemmet.
- Et barn eller en ung har været udsat for overgreb, eller der er mistanke om overgreb.
- Når et barn eller en ung, sammen med en forælder, har haft ophold i en boform efter SEL § 109 (krisecenter) eller § 110 (forsorgshjem) på grund af vold i hjemmet, og forælderen afbryder opholdet for at vende tilbage til et voldeligt miljø med barnet/den unge.

Kommunen *kan* gennemføre en børnefaglig undersøgelse, når det vurderes at være nødvendigt af hensyn til barnets/den unges støttebehov.

Den børnefaglige undersøgelse skal afsluttes senest 4 måneder efter at kommunen er blevet opmærksom på et muligt behov for særlig støtte. Det står i BAL § 20.

I forbindelse med en børnefaglig undersøgelse, skal kommunen vurdere, om der også skal foretages en børnefaglig undersøgelse af andre børn og unge i familien. En børnefaglig undersøgelse kan gennemføres som én samlet undersøgelse af flere børn og unge i familien, når der tages højde for børnenes individuelle forhold. Det står i BAL § 21.

Den børnefaglige undersøgelse skal afdække udfordringer og ressourcer hos barnet/den unge, familien og netværket, og skal inddrage de fagfolk, der allerede har viden om barnet/den unge og familiens forhold. Undersøgelsen skal så vidt muligt gennemføres i samarbejde med forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år.

På baggrund af undersøgelsen, skal der tages stilling til, om der er grundlag for at iværksætte støtte, og i givet fald hvilken støtte, der er tale om. Det står i BAL § 22.

Støttende indsatser til børn, unge og familier

Når det er af væsentlig betydning for barnets eller den unges særlige behov for støtte, kan kommunen træffe afgørelse om en eller flere af følgende støttende indsatser:

- Ophold i dagtilbud, fritidstilbud, ungdomsklub, uddannelsessted eller lignende (§ 32).
- Praktisk, pædagogisk eller anden støtte i hjemmet (§ 32).
- Fast kontaktperson for barnet, den unge eller for hele familien (§ 32).
- Praktiktilbud ved en offentlig eller privat arbejdsgiver (§ 32).
- Familiebehandling eller behandling af barnet/den unge (§ 32).
- Familieanbringelse (§ 32).
- Støtteophold (§ 32).
- Anden hjælp, der kan ydes som rådgivning, behandling og praktisk og pædagogisk støtte (§ 32).
- Frivillig anbringelse (§ 46).
- Tvangsanbringelse (§ 47).

Støttende indsatser uden samtykke

Når det er af væsentlig betydning for barnets eller den unges særlige behov for støtte, og når formålet med indsatsen skønnes at kunne opnås uden samtykke, kan kommunen træffe afgørelse uden forældremyndighedsindehaverens samtykke. Det står i BAL § 37.

Praksis

P 49-19 Hvis anbringelsesstedet for et barn eller en ung skal ændres, skal forældremyndighedsindehaveren og børn over 12 år give samtykke. Hvis der ikke gives samtykke, skal sagen som udgangspunkt forelægges for børn- og ungeudvalget, der skal tage stilling til kommunens indstilling om ændring af anbringelsessted. Hvis det er en udefrakommende begivenhed der fører til ændring af anbringelsessted, kan kommunen træffe afgørelse om valg af nyt opholdssted. Det er en udefrakommende begivenhed når ændringen ikke skyldes barnets eller den unges forhold, men forholdene på anbringelsesstedet, f.eks. uenighed om kontraktmæssige forhold.

P 84-17 Der kan ikke gives økonomisk støtte efter SEL § 52a til gennemførelse af en familiesammenføring, der er bevilliget efter anden lovgivning. Der kan således ikke ydes økonomiske støtte til transportudgifter til en familie med henblik på familiesammenføring med et barn, som opholdt sig i Danmark som uledsaget flygtningebarn.

P 34-17 Hvis en forælder modsætter sig gennemførelse af en børnefaglig undersøgelse, kan kommunen træffe afgørelse om adgang til hjemmet uden forældrenes samtykke mod behørig legitimation og uden retskendelse. Det er en forudsætning, at kommunen vurderer, at adgangen til hjemmet er nødvendig for at afgøre, om der er åbenbar risiko for alvorlig skade på et barns eller en ungs sundhed eller udvikling. Der skal være en kvalificeret mistanke, og det skal være sidste udvej. Det er også et krav, at forældrene har modarbejdet samarbejdet med kommunen. Adgangen bør kun være af kortere varighed og kommunen må ikke søge i private gemmer. Forældrene skal orienteres forud for adgangen, med mindre det skønnes, at forudgående besked vil forspilde formålet. Politiet bistår kommunen.

P 21-20 Kommunen skal undersøge et barns eller en ungs forhold ved en børnefaglig undersøgelse, hvis kommunen vurderer, at barnet eller den unge trænger til særlig støtte. Undersøgelsen skal så vidt muligt gennemføres i samarbejde med forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år, men undersøgelsen kan gennemføres uden samtykke, hvis det er nødvendigt for at afgøre, om der er åbenbar risiko for alvorlig skade. Det er Børne- og Ungeudvalget der beslutter, om undersøgelsen skal gennemføres uden samtykke.

P 44-11 Et fast ophold uden for hjemmet hver uge fra torsdag efter skole til mandag morgen, er af et sådant omfang, at det skal bevilliges efter reglerne om anbringelse uden for hjemmet. Opholdet kan ikke etableres som aflastning.

Ungestøtte og overgang til voksenlivet

I dette afsnit beskrives reglerne fra Barnets lov kapitel 13 om ungestøtte og overgangen til voksenlivet – også kaldet ungestøtteindsatser.

Ungeplanen

Kommunen skal tage stilling til, om der skal udarbejdes en ungeplan når:

- En ung, der har barnets plan, fylder 16 år.
- En ung, der modtager støttende indsatser, uden der er en barnets plan, fylder 16 år.
- Der træffes afgørelse om, at en ung, der er fyldt 16 år, som ikke tidligere har modtaget støttende indsatser efter § 32, skal:
 - Have støttende indsats jf. § 32
 - Anbringes uden for hjemmet jf. § 114
 - Have en kontaktperson fordi den unge umiddelbart inden det fyldte 18. år er anbragt uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren jf. § 115.
 - Have en opretholdt anbringelse jf. § 120.
- Der træffes afgørelse om tildeling eller genetablering af:
 - Opretholdt døgnophold
 - Udpegning af fast kontaktperson

- Udslusningsordning
- Andre former for støtte, der kan bidrage til en god overgang til voksenlivet.
- Når en ung, der er fyldt 16 år anbringes uden for hjemmet
- Når der genetableres døgnophold

Ungeplanen skal foreligge senest 3 måneder efter, at der er truffet afgørelse om indsatsen, eller efter den unge er fyldt 16 år. I sager om anbringelse uden for hjemmet uden samtykke, skal ungeplanen udarbejdes før, der træffes afgørelse. Der kan laves en samlet ungeplan for flere unge i familien, når der tages højde for de unges individuelle forhold. Det står i BAL § 108.

Ungeplanen skal tage udgangspunkt i den unges ønsker og behov og til forholdene i den konkrete sag. Den skal indeholde konkrete mål for den unges trivsel og udvikling, herunder også mål for uddannelse og beskæftigelse. Den unge selv og forældrene skal inddrages i formuleringen af målene. Det står i BAL § 109.

Helhedsorienteret plan

For unge mellem 16 og 23 år kan ungeplanen erstattes af en helhedsorienteret plan. Den helhedsorienterede plan kan tilbydes til forældre og unge med komplekse og sammensatte problemer, hvor der kan eller skal udarbejdes flere planer for indsatserne. Det er et krav, at der er et behov for koordinering. Både den unge, der er fyldt 16 år, og forældremyndighedsindehaveren skal samtykke til, at ungeplanen erstattes af en helhedsorienteret plan. Det står i BAL § 110.

Videreførelse af støtte

Der er følgende muligheder for ungestøtteindsatser til unge fra 18 til 22 år:

- For unge, der er eller var anbragt uden for hjemmet umiddelbart inden det fyldte 18. år, kan kommunen tilbyde:
 - At døgnophold på et anbringelsessted opretholdes,
 - At der udpeges en fast kontaktperson for den unge,
 - Etablering af en udslusningsordning i det hidtidige anbringelsessted,
- Andre former for støtte, der kan bidrage til en god overgang til en selvstændig tilværelse
- Udpeget fast kontaktperson kan opretholdes.

Det står i BAL § 114.

- Unge der umiddelbart før det fyldte 18. år, er eller var anbragt uden for hjemmet uden samtykke, *skal* tilbydes en fast udpeget kontaktperson frem til det 23. år, medmindre den unge tilbydes opretholdelse af et døgnophold.
- Unge, der umiddelbart før det fyldte 18. år, er eller var anbragt uden for hjemmet på eget værelse, kollegium eller kollegielignende opholdssteder, *skal* tilbydes en fast udpeget kontaktperson frem til det 19. år, medmindre den unge tilbydes opretholdelse af et døgnophold.

Det står i BAL § 115.

Indsatser efter § 114, kan tildeles og genetableres indtil den unges fyldte 23. år, når:

- Den unge fortryder at have afvist indsatser tidligere, og behovet fortsat er til stede.
- Den unges situation ændrer sig, så der senere opstår behov for støtte.
- Indsatsen er ophørt, men behovet for støtte opstår igen.

Det står i BAL § 116.

I det omfang det er muligt, skal kommunen sørge for, at en ung, der har været anbragt uden for hjemmet umiddelbart inden det 18. år, får mulighed for at vende kortvarigt tilbage til det tidligere anbringelsessted, uanset om der iværksættes andre foranstaltninger. Det står i BAL § 118.

Kommunen skal tilbyde hjælp til unge mellem 18 og 22 år med betydelig og varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, når det er væsentligt for den unges behov for støtte. Det er et krav, at den unge eller dennes værge er indforstået. Hjælpen skal medvirke til en god overgang til voksenlivet, herunder med fokus på omsorg og forberedelse til den unges næste bolig. Det står i BAL § 120.

Kommunen skal forberede overgangen til voksenlivet for en ung, der fylder 16 år, når:

- Den unge har en varigt nedsat fysik eller psykisk funktionsevne eller
- Den unge har indgribende kronisk eller langvarig lidelse.

Det er et krav, at den unge modtager hjælp efter Barnets lov.

Forberedelsen skal være tværgående og helhedsorienteret og skal foregå i dialog med den unge og dennes forældre. I forberedelsen skal indgå overvejelser om følgende forhold vedrørende den unge:

- Behov for indsats og støtte som følge af funktionsnedsættelsen eller lidelsen.
- Uddannelse.
- Beskæftigelse og forsørgelsesgrundlag.
- Boligforhold.
- Sociale forhold.
- Øvrige relevante forhold.

Forberedelsen skal være afsluttet, så kommunen kan træffe afgørelse om den fremtidige indsats og støtte tids nok til at denne kan iværksættes, umiddelbart efter den unge er fyldt 18 år. Det står i BAL § 123.

Opretholdt anbringelse i plejefamilie

Unge med betydelig og varigt nedsat funktionsevne, der umiddelbart inden det fyldte 18. år, er anbragt uden for hjemmet i en plejefamilie kan tilbydes opretholdt anbringelse i plejefamilien. Hvis plejefamilien ikke længere vurderes egnet som plejefamilie for den unge, kan kommunen tilbyde den unge anbringelse i en anden plejefamilie, som den unge har en nær relation til og er tryk ved. Hvis det vurderes, at den unge ikke har behov for en fortsat anbringelse i plejefamilie, men i stedet skal visiteres til en anden boform, er den unge ikke omfattet af bestemmelsen om opretholdt anbringelse.

Når den unge ikke længere har behov for støtten, eller når den unge fylder 23 år, skal anbringelsen afsluttes. Det står i BAL § 120.

Ophør af foranstaltninger

Indsatser skal ophøre, når de ikke længere opfylder deres formål, eller når den unge fylder 23 år. Det står i BAL § 117.

Kommunen skal senest 6 måneder forud for ophør af en anbringelse ved det fyldte 18. år træffe afgørelse om ungestøtteindsatser. Inden der træffes afgørelse, skal kommunen, i samarbejde med den unge, have revideret ungeplanen eller relevante dele af den helhedsorienterede plan. Det står i BAL § 111.

Praksis

P 92-15 Kommunen kan ikke stille krav om, at en plejefamilie i forbindelse med en opretholdt anbringelse efter det fyldte 18. år skal medvirke til, at den unge udvikler sig hen mod en selvstændig voksentilværelse, da formålet med en opretholdt anbringelse er et andet end ved efterværn.

P 10-15 En ung, som er for dårligt fungerende til efterværn efter, har ret til opretholdt anbringelse i sin plejefamilie selvom kommunen har vurderet, at den unge har gennemgået en vis udvikling og i begrænset omfang har forbedret sine færdigheder. Den unge kan blive i plejefamilien, når det er af væsentlig betydning for den unge. Det er en forudsætning, at plejefamilien er egnet og at den unge er indforstået med støtten.

P 95-13 Efterværn forudsætter, at der er udsigt til en positiv udvikling i forhold til den unges livssituation og evne til at føre en selvstændig tilværelse, herunder uddannelse og beskæftigelse samt andre forhold som en stabil og selvstændig boligsituation, økonomihåndtering og, husholdning. Målgruppen kan ikke afgrænses på forhånd, da der er tale om en konkret vurdering. I vurderingen kan der benyttes følgende pejlemærker: Ønsker den unge at samarbejde, har der været positiv udvikling, er der udsigt til fortsat positiv udvikling, og er der udsigt til, at den unge skal i boform.

P 43-11 Efterværn kan ikke tidsbegrænses udover, hvad der følger af loven, hvilket betyder, at døgnophold i et anbringelsessted, skal ophøre, når tilbuddet ikke længere opfylder formålet under hensyn til den unges behov, eller når den unge fylder 23 år.

TEMA 6 – SÆRLIG STØTTE TIL VOKSNE

Særlig støtte til voksne

I dette afsnit beskrives formålet med serviceloven, målgruppen og den skærpede omsorgspligt først. Herefter gennemgås de vigtigste bestemmelser fra de enkelte kapitler.

Bestemmelserne om særlig støtte til voksne efter serviceloven indeholder regler om:

- Almene tilbud i kapitel 14.
- Tidlig forebyggende indsats i kapitel 15a.
- Personlig hjælp, omsorg og pleje samt plejetestamenter i kapitel 16.
- Dækning af nødvendige merudgifter i kapitel 17.
- Behandling i kapitel 18.
- Beskyttet beskæftigelse og aktivitets- og samværstilbud i kapitel 19.
- Botilbud i kapitel 20.
- Hjælpe midler, boligindretning og befordring i kapitel 21.
- Pasning af nærtstående med handicap eller alvorlig sygdom i kapitel 22.
- Pasning af døende i kapitel 23.

Målgruppe

Voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer. Det står i SEL § 1.

Enhver der opholder sig lovligt her i landet, har ret til hjælp efter serviceloven. Loven finder også anvendelse for personer uden lovligt ophold, hvis de er frifundet for straf på grund af mental retardering, og retten har truffet afgørelse om anbringelse i forvaring. Det står i SEL § 2.

For viden om servicelovens anvendelsesområde i forhold til asylansøgere og udlændinge uden lovligt ophold henvises til *Skrivelse om servicelovens anvendelsesområde i forhold til asylansøgere og udlændinge uden lovligt ophold (Til samtlige kommuner m.fl.)*, som kan findes på retsinformation.dk

Formål

Formålet med servicelovens voksenbestemmelser er:

- At tilbyde rådgivning og støtte for at forebygge sociale problemer,
- At tilbyde en række almene serviceydelser, der også kan have et forebyggende sigte, og
- At tilgodese behov, der følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.

Det står i SEL § 1.

Indsatserne skal:

- Forebygge at personens problemer forværres.
- Understøtte personens muligheder for at fastholde egne ressourcer.
- Fremme øget selvstændighed.
- Forbedre personens sociale og personlige funktion.
- Forbedre personens livsudfoldelse gennem kontakt, tilbud om samvær, aktivitet, behandling, omsorg og pleje.
- Fremme inklusion i samfundet, herunder medvirke til at øge personens mulighed for deltagelse i uddannelse, beskæftigelse og sociale relationer.
- Sikre en helhedsorienteret støtte med tilbud afpasset efter personens behov uanset boform.

Det står i SEL § 81.

Rådgivning

Kommunen har pligt til at rådgive voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Rådgivningen omfatter opsøgende arbejde, f.eks. i forhold til voksne med sindslidelser og misbrug. Det står i SEL § 12.

Æresrelaterede konflikter

Kommunen skal sørge for, at personer over 18 år kan få gratis rådgivning, når de henvender sig på grund af æresrelaterede konflikter.

Hvis kommunen skønner, at der er behov for det, skal personen tilbydes en handleplan. Planen, der laves sammen med personen, skal indeholde:

- En risikovurdering for personen,
- Oplysninger om personens aktuelle situation
 - Bopæl
 - Arbejde
 - Uddannelse
 - Forholdet til de pårørende,
- Overvejelser om relevante støttemuligheder i forhold til bopæl, arbejde og uddannelse, og formålet med den konkrete støtte.
- Overvejelser om relevante støttemuligheder efter SEL eller anden lovgivning, og formålet med støtten.

Det står i SEL § 12a.

For mere viden om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol henvises til Nationalt Center for Æresrelaterede Konflikter (MÆRK), som er forankret i Styrelsen for International Rekruttering og Integration.

Risiko for radikaliserings og ekstremisme

Kommunen skal sørge for, at personer over 18 år kan få gratis målrettet rådgivning, hvis de henvender sig, fordi de er i risiko for at blive radikaliserede eller ønsker hjælp til at forlade et ekstremistisk miljø. Dette tilbud kan omfatte opsøgende arbejde.

Der kan som en del af den målrettede rådgivning gives kontaktperson- eller mentorordning. Kommunen skal overveje, om personen har brug for yderligere støtte efter SEL eller anden lovgivning. Rådgivningen skal ske i samarbejde med personen. Det står i SEL § 12b.

Den skærpede omsorgspligt

Kommunen skal yde den relevante hjælp til personer, der ikke kan tage vare på egne interesser, uanset om der er samtykke fra personen. Hjælpen kan ikke ydes ved brug af fysisk tvang. Kommunen skal undersøge, om der er pårørende eller andre, der kan medvirke til at varetage personens interesser. Det er et krav, at kommunen er opmærksom på, om der er behov for at bede Familieretshuset om at beskikke en værge. Det står i SEL § 82.

Almene tilbud

Kapitel 14 omhandler almene tilbud som er:

- Generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte (SEL § 79).

- Forebyggende hjemmebesøg (SEL § 79a)
- Årligt til alle personer der er fyldt 82 år,
- Et besøg til personer der er 75 år og 80 år og
- Et besøg til personer der er 70 år og bor alene.
- Anvisning af midlertidigt husly mod betaling til personer der er husvilde (SEL § 80).

Tidlig forebyggende indsats

Kapitel 15a indeholder bestemmelser om tidlig forebyggende indsats.

Målgruppe

- Personer, der har nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.
- Personer, der har sociale problemer.
- Personer, der er i risiko for at udvikle funktionsnedsættelse eller sociale problemer.

Der kan gives tilbud om:

- *Gruppebaseret* hjælp og støtte og *gruppebaseret* optræning og hjælp til udvikling af færdigheder (SEL § 82a).
- Tidsbegrænset *individue*l hjælp og omsorg eller tidsbegrænset *individue*l optræning og hjælp til udvikling af færdigheder i op til 6 måneder (SEL § 82b).
- Sociale akuttilbud (SEL § 82c).

Tilbud efter disse regler kan etableres i samarbejde med frivillige sociale organisationer og foreninger. Det står i SEL § 82d.

Personlig hjælp, omsorg og pleje samt plejetestamenter

Kapitel 16 handler om personlig hjælp og pleje, plejetestamenter, rehabiliteringsforløb, aflastning, kontant tilskud, borgertyret personlig assistance, ledsagelse og kontaktperson. De væsentligste regler gennemgås i dette afsnit.

Personlig hjælp og pleje

Til personer, der på grund af en midlertidig eller varig nedsættelse af den fysiske eller psykiske funktionsevne eller særlige sociale problemer, ikke selv kan udføre disse opgaver, skal kommunen tilbyde:

- Personlig hjælp og pleje.
- Hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet.
- Madservice.

Personlig hjælp og pleje kan ydes f.eks. til personlig hygiejne, hjælp til at komme op og i seng, få tøj på, spise eller lignende. Den praktiske hjælp i hjemmet kan ydes til rengøring, tøjvask, indkøb og levering af mad fra den kommunale madordning.

Personlig og praktisk hjælp ydes som *hjælp til selvhjælp*, så personen selv i videst muligt omfang deltager i opgaveløsningen. Det betyder, at hjælpen skal tilrettelægges i samarbejde med personen. Kommunen skal fastsætte individuelle mål for den enkelte modtager af hjælp og tilpasse hjælpen løbende. Det står i SEL § 83.

Rehabiliteringsforløb

Kommunen har pligt til at tilbyde et kort og tidsbegrænset rehabiliteringsforløb til personer med nedsat funktionsevne, hvis det vurderes, at forløbet kan forbedre funktionsevnen og nedsætte behovet for personlig hjælp og pleje. Hvis rehabiliteringsforløb er relevant, tilbydes dette inden, der eventuelt tilbydes støtte efter SEL § 83. Det står i SEL § 83a.

Praksis

P-31-18 Kommunen skal tilbyde hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet. Hjælpen skal medvirke til, at personen med funktionsnedsættelse kan fungere i sin aktuelle bolig. Det primære mål med indsatsen er at gøre personen i stand til at klare sig selv. Hvis det ikke er muligt, bør indsatsen sigte mod at gøre personen i stand til at klare så mange opgaver selv som muligt. Praktiske opgaver i hjemmet er de tilbagevendende huslige pligter, der normalt udføres i forbindelse med opretholdelsen af hjemmet, f.eks. oprydning, tøjvask, indkøb og rengøring. Kommunens kvalitetsstandard må ikke udelukke muligheden for hjælp til omfattende oprydning og hovedrengøring, da det beror på en konkret vurdering, om det er en nødvendig praktisk opgave, der er en naturlig del af at have et hjem.

P 55-17 Påmindelse af medicin og overvågning af persons reaktion på medicinen kan ikke bevilliges efter SEL § 83, da det er en del af selve medicinadministrationen, som skal bevilliges efter sundhedslovgivningen, hvis personen opfylder betingelserne.

Plejetestamenter

Kommunen skal ved tilrettelæggelsen af pleje og omsorg for en person med en demensdiagnose så vidt muligt respektere personens vejledende tilkendegivelser for fremtiden med hensyn til bolig, pleje og omsorg. Det står i SEL § 83, stk. 8.

Aflastning

Kommunen skal tilbyde afløsning eller aflastning til en ægtefælle, forældre eller andre nære pårørende, der passer en person med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Det står i SEL § 84.

Genoptræning

Kommunen skal tilbyde genoptræning for at afhjælpe fysisk funktionsnedsættelse, som skyldes sygdom, hvis denne ikke behandles i forbindelse med sygehusindlæggelse. Det står i SEL § 86.

Kontant tilskud

Hvis kommunen ikke kan stille personlig hjælp og pleje eller aflastning til rådighed i nødvendigt omfang kan den i stedet udbetale et kontant tilskud til personen, der så ansætter sin hjælp. Hvis en person har behov for personlig hjælp og pleje i mere end 20 timer om ugen, kan pågældende vælge at få udbetalt et kontant tilskud og selv ansætte hjælpen.

Hvis en person, der modtager kontant tilskud til hjælp, pleje eller aflastning, har behov for overvågning og støtte i forbindelse med overvågningen, skal kommunen udbetale et kontant tilskud til ansættelse af hjælpere til overvågning. Personens nærtstående må ikke ansættes til at udføre overvågningen. Det står i SEL § 95.

Borgerstyret personlig assistance (BPA)

Kommunen skal tilbyde borgerstyret personlig assistance til pleje, overvågning og ledsagelse af personer med betydeligt og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Kommunen kan vælge at give borgerstyret personlig assistance til personer, der ikke er omfattet af målgruppen, hvis det vurderes, at det er den bedste mulighed for at sikre en helhedsorienteret og sammenhængende hjælp.

Personen skal have et behov, der gør det nødvendigt at yde denne ganske særlige støtte. Der lægges blandt andet vægt på, om personen har et højt aktivitetsniveau.

Det er en betingelse, at personen er i stand til at fungere som *arbejdsleder* og *arbejdsgiver* for hjælperne. Personen kan dog indgå aftale med en nærtstående, en forening eller en virksomhed om at overføre tilskuddet til dem mod, at de overtager rollen som *arbejdsgiver*. Støtten ydes som tilskud til dækning af udgifter ved ansættelse af hjælpere. Det står i SEL § 96.

Ledsagelse

Kommunen skal tilbyde 15 timers ledsagelse om måneden til personer, der ikke kan færdes alene på grund af en betydelig og varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Personen skal være under folkepensionsalderen, der aldrig kan være under 67 år. Personer, der er visiteret til ledsagelse før folkepensionsalderen, bevarer ordningen efter overgang til folkepension.

En person, der er berettiget til ledsagelse, har ret til selv at udpege en ledsager til at udføre opgaven. Kommunen skal godkende og ansætte ledsageren. Der kan normalt ikke ske ansættelse af personer med meget nær tilknytning til den, der er bevilget ledsagelse. Kommunen kan tilbyde personen et kontant tilskud til en ledsager, som personen selv ansætter.

Personen kan opspare op til 90 timer inden for 6 måneder. Timerne bortfalder efter 6 måneder. Det betyder at timer opsparet i januar bortfalder i juli, hvis de ikke er brugt inden.

Modtagers udgifter til ledsagers befordring og andre aktiviteter kan efter ansøgning dækkes med et beløb på 1.041 kr. årligt.

Personer, der har borgerstyret personlig assistance efter SEL § 96, kan ikke også få ledsagelse. Det står i SEL § 97.

Praksis

P 25-17 Ledsageordningen træder først i kraft, når kommunen har godkendt og ansat ledsager, hvilket medfører, at personen først er berettiget til ordningen og de afledte muligheder for at få dækket et begrænset beløb i forbindelse med ledsagelsen fra dette tidspunkt. Der kan opspares op til 90 timer inden for 6 måneder. Timerne bortfalder efter 6 måneder, hvilket betyder, at timer opsparet i januar bortfalder i juli, hvis de ikke er brugt inden.

P 78-15 Der kan ikke gives afslag på ledsagelse alene med den begrundelse, at ansøger har en nedsat psykisk funktionsevne som følge af en sindslidelse. Der skal foretages en konkret og individuel vurdering af personens behov, og hvis der er behov for socialpædagogisk støtte, vil personen ikke være berettiget til ledsagelse. Sindslidende er dermed ikke udelukkede af ledsageordningen. Der kan være behov for at bevilge ledsagelse efter forskellige bestemmelser, da behovet kan variere med aktiviteterne. Ledsagelse kan bevilges uanset boform. Der er ikke krav om, at personen selv kan administrere ordningen, medmindre den udbetales som økonomisk tilskud.

Støtte- og kontaktperson

Kommunen skal sørge for tilbud om en støtte- og kontaktperson til:

- Personer med sindslidelser,
- Personer med et stof- eller alkoholmisbrug og
- Personer med særlige sociale problemer, som ikke har eller ikke kan opholde sig i egen bolig.

Det står i SEL § 99.

Støtte- og kontaktpersonsordningen er et opsøgende tilbud til personer, som ikke kan eller vil bruge af de etablerede kommunale tilbud og er isolerede og uden kontakt til omverdenen. Typiske opgaver for støtte- og kontaktpersonen kan være at skabe kontakt til andre mennesker og væresteder, at hjælpe med kontakten til læge, sagsbehandler eller andre myndigheder samt at få hverdagen til at fungere.

Praksis

C 43-01 En person med døgnophold i et botilbud var ikke berettiget til en støtte- og kontaktperson, idet pågældende allerede blev tilbudt en relevant og omfattende behandling og støtte. En anden person havde fortsat ret til en støtte- og kontaktperson, idet pågældende ikke havde noget netværk og ønskede at bevare ordningen

Dækning af nødvendige merudgifter

Serviceovens kapitel 17 indeholder reglerne om dækning af nødvendige merudgifter.

Personer fra 18 år og indtil folkepensionsalderen er omfattet af reglerne, hvis de har en varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Det er en betingelse, at merudgiften er en konsekvens af den nedsatte funktionsevne, og at den ikke kan dækkes efter anden lovgivning, herunder andre bestemmelser i serviceoven. Merudgifter kan være udgifter til individuel befordring, håndsregninger, fritidsaktiviteter, udgifter til specialvarer og medicin.

Udmålingen sker på baggrund af sandsynliggjorte merudgifter. Hvis udgifterne er over 7.560 kr. pr. år, kan der udbetales tilskud, som det fremgår i tabellen.

Sandsynliggjorte merudgifter pr. måned	Tilskud pr. måned
630 kr. – 1.769 kr.	1.179 kr.
1.769 kr. – 2.948 kr.	2.359 kr.
Mere end 2.948 kr.	Fuld dækning af faktiske udgifter

Personer, der modtager førtidspension bevilget før 1.1.2013, kan kun få dækning af merudgifter, hvis de er bevilget kontant tilskud efter SEL § 95 eller borgerstyret personlig assistance. Det står i SEL § 100.

Praksis

P 25-22 Om merudgifter til bolig, herunder håndsregninger ved vedligeholdelse mv. Meddelelsen indeholder ikke noget nyt, men giver et samlet billede af Ankestyrelsens praksis på området.

P 46-14 Ved beregning af merudgifter til diabetikere medregnes merudgifter til diabeteskost.

C 14-06 Serviceovens bestemmelse om merudgifter har forrang for reglerne om hjælp til sygebehandling efter lov om aktiv socialpolitik.

Behandling

Kapitel 18 i serviceoven drejer sig om behandling til stofmisbrugere. Kommunen skal tilbyde social behandling til personer med et stofmisbrug. Tilbuddet skal sættes i gang senest 14 dage efter henvendelse til kommunen. Denne frist kan dog fraviges, hvis personen vælger et andet offentligt eller privat behandlingstilbud, end det der er visiteret til.

Ved behandlingens start skal der udarbejdes en behandlingsplan. Formålet med planen er at sikre sammenhæng mellem personens behov og den tilbudte indsats. Det står i SEL § 101.

Kommunalbestyrelsen skal tilbyde anonym ambulant behandling af stofmisbrug til personer, der har et behandlingskrævende stofmisbrug, som ikke har andre sociale problemer. Kommunen skal tilbyde minimum to leverandører, hvoraf den ene skal være beliggende uden for kommunen. Det står i SEL § 101a.

Beskyttet beskæftigelse og aktivitets- og samværstilbud

Reglerne om beskyttet beskæftigelse og aktivitets- og samværstilbud findes i servicelovens kapitel 19.

Målgruppe	Tilbud	Relevant bestemmelse
Personer under folkepensionsalderen der på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer ikke kan få eller fastholde ordinær beskæftigelse. Det er også en betingelse, at personen ikke kan benytte tilbud efter anden lovgivning.	Beskyttet beskæftigelse	SEL § 103
Personer med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.	Aktivitets- og samværstilbud For at opretholde eller forbedre personlige færdigheder eller livsvilkår.	SEL § 104

Begge typer tilbud skal aflønnes af kommunen. Det står i SEL § 105.

Eventuel produktion i tilbuddene må ikke være konkurrenceforvridende. Det står i SEL § 106.

Botilbud

Servicelovens kapitel 20 handler om midlertidige og længerevarende botilbud.

Målgruppe	Tilbud	Relevante bestemmelser
<u>Kan få tilbud</u> Personer med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. <u>Skal have tilbud</u> Personer med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der har behov for omfattende hjælp til almindelige daglige funktioner eller for pleje, eller som i en periode har behov for særlig behandlingsmæssig støtte. Personer med nedsat psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer, der har behov for pleje eller behandling, og som ikke kan klare sig uden støtte.	Midlertidigt ophold i boformer	SEL § 107
Personer med betydelig og varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der har behov for omfattende hjælp til almindelige daglige funktioner eller pleje, omsorg eller behandling, og som ikke kan få disse behov dækket på anden vis.	Ophold i boformer der er egnet til længerevarende ophold	SEL § 108

Personer der har været udsat for vold, trusler om vold eller tilsvarende krise i familie- eller samlivsforhold. Personen kan have sine børn med.	Midlertidigt ophold (krisecentre)	SEL § 109
Personer med særlige sociale problemer, som ikke har eller ikke kan opholde sig i egen bolig, og som har behov for botilbud og tilbud om aktiverende støtte, omsorg og efterfølgende hjælp.	Midlertidigt ophold i boformer (Forsorgshjem, herberger m.v.)	SEL § 110

Boformerne er ikke omfattet af lejeloven. Det står i SEL § 111.

Hjælpemidler, boligindretning og befordring

Kapitel 21 i serviceloven indeholder regler om hjælpemidler, forbrugsgoder, boligindretning og befordring.

Fællesbestemmelser for hjælpemidler og forbrugsgoder

Kommunen kan i ukomplicerede sager træffe afgørelse alene ud fra ansøgningen, hvis den indeholder de nødvendige oplysninger og dokumentation. Ansøgeren skal skrive under på, at oplysningerne er rigtige. Kommunen kan bevilge hjælpemidler og forbrugsgoder tidsbegrænset til personer med midlertidig nedsat funktionsevne. Støtte ydes som naturalhjælp og uden egenbetaling for ansøgeren. Det står i SEL § 113b.

Hjælpemidler

Personer med *varigt* nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne skal have støtte til hjælpemidler, når hjælpemidlet:

- I væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne,
- I væsentlig grad kan lette den daglige tilværelse i hjemmet eller
- Er nødvendigt, for at personen kan udøve et erhverv.

Det står i SEL § 112.

Ansøgningen skal indsendes digitalt til kommunen, ellers afvises den. Hvis ansøgeren ikke kan bruge digital selvbetjening, kan pågældende fritages for kravet om digital ansøgning. Det står i SEL § 112a.

Forbrugsgoder

Når betingelserne for at få hjælpemidler er opfyldt, skal kommunen yde hjælp til køb af forbrugsgoder. Det er dog en forudsætning, at forbrugsgodet:

- Ikke indgår i sædvanligt indbo og
- Udgiften overstiger 500 kr.

Støtten er 50 pct. af prisen på et almindeligt standardprodukt. Det står i SEL § 113.

Støtte til bil

Kommunen skal yde støtte til køb af bil, hvis ansøgeren har varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der i væsentlig grad:

- Vanskeliggør muligheden for at få eller fastholde et arbejde uden brug af bil,
- Vanskeliggør muligheden for at gennemføre en uddannelse uden brug af bil eller
- Forringer evnen til at færdes, i tilfælde hvor personen har aktiviteter uden for hjemmet, som medfører et betydeligt behov for kørsel med bil.

Støtten ydes som et rentefrit lån inden for en ramme på 221.000 kr. Det står i SEL § 114.

Boligindretning

Personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne skal have hjælp til boligindretning, når det er nødvendigt for at gøre boligen bedre egnet som opholdssted for personen. Det står i SEL § 116.

Støtte til individuel befordring

Kommunen kan yde tilskud til befordring med individuelle transportmidler til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Der kan for eksempel være tale om tilskud til fælleskørsel med taxa, bus eller liftbus. Der kan køres kortere eller længere omveje for at hente eller bringe andre borgere. Tilskuddet kan ikke udbetales som kontant tilskud. Det står i SEL § 117.

Pasning af nærtstående med handicap eller alvorlig sygdom

Hvis en person ønsker at passe en nærtstående med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig, herunder uhelbredelig lidelse i hjemmet, skal kommunen ansætte personen når:

- Alternativet til pasning i hjemmet er døgnophold uden for hjemmet eller plejebehovet svarer til et fuldtidsarbejde.
- Der er enighed mellem parterne om etablering af pasningsforholdet.
- Kommunen vurderer, at der ikke er afgørende hensyn, der taler imod, at det er den pågældende person, der passer den nærtstående.

Det er et krav, at personen har tilknytning til arbejdsmarkedet.

Ordningen kan vare op til 6 måneder. I særlige tilfælde kan ordningen forlænges med op til 3 måneder.

Pasningen, som kan deles af flere personer, kan opdeles i perioder af hele måneder. Det står i SEL § 118.

Pasning af døende

Personer, som passer en nærtstående, der ønsker at dø i eget hjem, er berettiget til plejevederlag. Der skal ansøges om dette. Det er en betingelse at:

- Hospitalsbehandling efter en lægelig vurdering må anses for udsigtsløs,
- Den syges tilstand ikke nødvendiggør indlæggelse eller fortsat ophold på sygehus eller ophold i plejehjem og
- Den syge er indforstået med etablering af plejeforholdet.

Det står i SEL § 119.

TEMA 7 - ULEDSAGEDE MINDREÅRIGE FLYGTNINGE

Dette afsnit handler om uledsagede mindreårige flygtninge, altså børn og unge under 18 år, der kommer til Danmark uden forældre eller værge, men måske ledsaget af andre familiemedlemmer. De uledsagede mindreårige flygtninge er som udgangspunkt omfattet af de samme regler som andre børn og unge i Danmark. Det betyder, at de kan få tilbud efter forskellige love som f.eks. integrationsloven (INL), barnets lov (BAL) og folkeskoleloven herunder retten til skolegang, særlige tilbud og foranstaltninger.

Der er de seneste år kommet flere mindreårige uledsagede børn fra Ukraine, som f.eks. er kommet sammen med bedsteforældre eller andre familiemedlemmer.

Integrationsloven

Hvis et uledsaget flygtningebarn får meddelt opholdstilladelse, er de omfattet af målgruppen i integrationsloven. De indgår derfor i landstallet og regions- og kommunekvoterne og er omfattet af reglerne om visitering og boligplacering i kommune.

Kommunen får derfor integrationsansvaret for barnet. Det betyder blandt andet, at barnet skal registreres i Det Centrale Personregister (CPR) som tilflyttet landet i den pågældende kommune og tilbydes en bolig. Visitationskommunen bliver den mindreåriges handlekommune fra det tidspunkt, hvor ansvaret for den mindreårige udlænding overgår til visitationskommunen.

Kommunen *kan* ud fra individuel vurdering af den enkeltes alder, modenhed og behov beslutte at tilbyde uledsagede mindreårige flygtninge et introduktionsprogram, men det er ikke et krav. Det står i INL § 16, stk. 9.

Det vil være de almindelige regler i INL, som også gælder for dem (de er beskrevet i Tema 1 – Integration). Hvis den mindreårige tager mod tilbuddet om et introduktionsprogram, skal der også udarbejdes en kontrakt.

Kommunen skal give tilbuddet inden den mindreårige fylder 18 år. Varigheden af programmet regnes fra den dag, det er tilbudt. Dette gælder også for børn og unge, der er fordrevet fra Ukraine. Det står i INL § 16.

Hvis kommunen tilbyder den mindreårige et introduktionsprogram inden personen fylder 18 år, så kan det forlænges efter det 18. år og indtil det tidspunkt, hvor programmet har haft en samlet varighed af fem år ligesom for voksne.

Hvis kommunen ikke tilbyder en mindreårig uledsaget et introduktionsprogram, inden den pågældende bliver 18 år, får den pågældende ikke ret til at modtage tilbud om deltagelse i et introduktionsprogram, efter den pågældende er fyldt 18 år. Den uledsagede mindreårige vil derimod kunne modtage tilbud og hjælp efter anden lovgivning.

Mindreårige, der tilbydes et program, bliver også omfattet af integrationslovens flytteregler i forhold til eventuel flytning til en anden kommune under introduktionsperioden. Det står i INL § 18.

Uledsagede og ledsagede mindreårige flygtninge, der efterfølgende er blevet myndige, kan modtage tilbud efter anden lovgivning, herunder lov om en aktiv beskæftigelsesindsats.

Forældreansvarsloven

En uledsaget udlænding under 18 år, der opholder sig her i Danmark, får, medmindre ganske særlige grunde taler derimod, udpeget en repræsentant til varetagelse af sine interesser. Det står i UDL § 56a.

Hvis den mindreårige får opholdstilladelse i Danmark, skal der udpeges en midlertidig indehaver af forældremyndigheden. Indtil det er sket, fortsætter repræsentanten.

Familieretshuset træffer afgørelse om, hvem der midlertidigt skal have forældremyndigheden. Hvis ikke de oprindelige forældremyndighedsindehavere kommer til Danmark, eller på anden måde er i stand til at varetage forældremyndigheden, gælder den midlertidige forældremyndighed indtil den mindreårige fylder 18 år. Det står i forældreansvarsloven (FAL) § 28.

Kommunen skal hjælpe Familieretshuset med at finde en midlertidig forældremyndighedsindehaver. Det står i BAL § 8. Afgørelsen træffes ud fra, hvad der er bedst for den mindreårige, der så vidt muligt skal inddrages. Det står i FAL § 34.

Familieretshuset udpeger så vidt muligt repræsentanten til at fortsætte som midlertidig forældremyndighedsindehaver for at skabe kontinuitet for barnet. Den midlertidige indehaver af forældremyndigheden er også værge for den mindreårige og har ansvaret for at varetage barnets tarv, rettigheder og interesser, herunder barnets indtægter og formue og skal sørge for, at indtægterne anvendes til gavn for barnet. Den midlertidige forældremyndighedsindehaver skal sørge for den mindreårige og træffer afgørelse om den mindreåriges personlige forhold ud fra dennes interesser og behov i samarbejde med myndighederne. Det står i FAL § 2.

Det betyder, at den midlertidige forældremyndighedsindehaver skal inddrages i væsentlige beslutninger om den mindreåriges forhold, herunder skolevalg, bolig, opdragelse og fritidstilbud. Den midlertidige forældremyndighedsindehaver repræsenterer også den mindreårige i forhold til myndigheder og kan derfor indsende ansøgninger, anmode om aktindsigt og klage over afgørelser.

Den midlertidige forældremyndighedsindehaver skal tage hensyn til den mindreåriges synspunkter i alle forhold, alt efter den mindreåriges alder og modenhed. Det står i FAL § 5. Den midlertidige forældremyndighedsindehaver har ikke forsørgelsespligt over for den mindreårige, da forsørgelsespligten påhviler kommunen. Det står i UDL § 62l, stk. 5.

Den midlertidige forældremyndighedsindehaver er forældremyndighedsindehaver, indtil:

- Barnet fylder 18 år, eller
- Barnets forældremyndighedsindehaver igen er i stand til at udøve forældremyndigheden, f.eks. fordi de er kommet til Danmark.

Den midlertidige forældremyndighed bortfalder i disse situationer automatisk.

Barnets lov

Alle, der opholder sig lovligt i Danmark, har ret til hjælp efter barnets lov. Det betyder, at uledsagede mindreårige flygtninge med opholdstilladelse i Danmark har adgang til støtte på lige fod med andre børn og unge, der bor her i landet. Det står i BAL § 4.

Kommunen kan beslutte, hvorvidt den pågældende skal tilbydes foranstaltninger efter Barnets lov som f.eks. anbringelse, kontaktperson eller anden støtte. Et introduktionsprogram efter integrationsloven kan også kombineres med foranstaltninger efter Barnets lov. (Læs mere i Tema 5 særlig støtte til børn og unge).

Praksis

P 22-20 Hvis betingelserne for at anbringe et barn eller en ung uden for hjemmet er opfyldt, og barnet eller den unge har lovligt ophold i landet, er det ikke i strid med de internationale regler om beskyttelse og bevarelse af familieforhold at anbringe barnet, selvom forældremyndighedsindehaveren ikke har dansk statsborgerskab og ønsker at forlade landet.

P 54-17 Udlændinge med lovligt ophold i Danmark har ret til hjælp efter Serviceloven. Fordi Udlændingeloven har forrang for Serviceloven, skal kommunen indhente tilsagn fra udlændingemyndigheden til at afholde udgifter til støtteforanstaltninger, herunder anbringelse af børn og unge. Derefter kan kommunen træffe afgørelse om, hvorvidt der skal ske anbringelse.

P 53-17 Udlændinge uden lovligt ophold i Danmark hører under lovgivningen på udlændingområdet, og støtte ydes herefter. Kommunernes generelle tilsynsforpligtigelse omfatter dog også børn, der opholder sig uden lovligt ophold i kommunen. Det betyder at kommunen skal vurdere, om der er behov for støtte, selvom der ikke er direkte hjemmel i SEL, herunder om behovet kan dækkes af udlændingemyndighederne, eller der af hensyn til barnets tarv er behov for, at kommunen iværksætter foranstaltninger med henvisning til principperne i SEL, nødretlige principper og Børnekonventionen. I den konkrete sag traf Ankestyrelsen afgørelse om at anbringe tre børn uden for hjemmet uden samtykke efter udlændingemyndighederne truffet afgørelse om afholdelse af udgifterne.

TEMA 8 - REPATRIERING

Repatrieringsloven (REP) giver mulighed for at støtte flygtninge, indvandrere og danske statsborgere med dobbelt statsborgerskab, der ønsker at vende permanent tilbage til deres oprindelige hjemland eller tidligere opholdsland eller et land, de har nær familiemæssig tilknytning til for at bosætte sig. Det står i REP § 2.

Repatrieringslovens formål er todelte:

- At give udlændinge det bedst mulige grundlag for at tage stilling til og eventuel træffe beslutning om at repatriere.
- At støtte udlændinges repatriering.

Det står i REP § 1.

Målgruppen

Målgruppen for repatriering er:

- Flygtninge.
- Familiesammenførte til flygtninge.
- Andre familiesammenførte.
- Danske statsborgere med dobbelt statsborgerskab, der i forbindelse med repatrieringen løses fra deres danske statsborgerskab.
- Udlændinge, der har fået opholdstilladelse i Danmark efter reglerne før udlændingeloven af 1983.
- Udlændinge, der er født her i landet som efterkommere af udlændinge nævnt i pkt. 5.
- Udlændinge, der i Afghanistan har bistået danske myndigheder.
- Udlændinge, der frivilligt ønsker at repatriere til et land, hvor sikkerhedssituationen gør, at det aktuelt er muligt at få midlertidig opholdstilladelse i Danmark efter udlændingelovens § 7, stk. 3.
- Udlændinge, hvis opholdstilladelse er nægtet forlænget eller inddraget, indtil udløbet af den udrejsefrist, der er fastsat i afgørelsen om nægtelse af forlængelse eller inddragelse af opholdstilladelsen efter udlændingeloven § 11, stk. 2 og § 19, stk. 1.

Det står i REP § 3.

Personer, der er fordrevet fra Ukraine og har fået opholdstilladelse efter særloven, er ikke omfattet af repatrieringsloven. De pågældende kan derfor ikke modtage støtte efter repatrieringsloven. Reglerne om kommunernes vejledningspligt om repatriering omfatter dermed heller ikke personer med ophold efter særloven.

Rådgivning og vejledning

Udlændinge- og Integrationsministeriet har det overordnede ansvar for repatriering. Opgaven med at rådgive personer, der overvejer at vende tilbage til deres hjemland eller tidligere opholdsland eller et land, de har nær familiemæssig tilknytning til, er uddelegeret til DRC Dansk Flygtningehjælp. Opgaven består i at yde uvildig og neutral rådgivning og vejledning til alle i målgruppen, der overvejer at repatriere. Det står i REP § 4.

Kommunen har pligt til at vejlede om mulighederne for repatriering til alle målgrupper omfattet af REP. Vejledningen skal gives ved alle samtaler i integrations- og beskæftigelsesindsatsen. Det står i INL § 20b og i REP § 5.

Kommunen vejleder udlændinge, som har haft opholdstilladelse i Danmark i minimum 5 år, og som har fået kontanthjælp, uddannelseshjælp, selvforsørgelses- og hjemrejseydelse eller overgangsydelse i mindst 18 ud af de seneste 36 måneder, om mulighederne for at få hjælp til repatriering ved en selvstændig dedikeret samtale, der som minimum afholdes hvert andet år. Det står i REP § 5.

Kommunen er udover at udøve systematisk og dedikeret vejledning om repatriering også forpligtet til at vejlede om mulighederne for at repatriere med støtte efter repatrieringsloven, når en person selv udtrykker, at den pågældende overvejer eller ønsker at repatriere.

Vejledningstype	Målgruppe	Hvornår skal der vejledes
Systematisk vejledning	Udlændinge, som er omfattet af repatrieringslovens personkreds, og som har haft opholdstilladelse i op til fem år	Ved alle samtaler i integrations- og beskæftigelsesindsatser
Dedikeret vejledning	Udlændinge, der er omfattet af repatrieringsloven og har haft opholdstilladelse i Danmark i minimum fem år, og som har modtaget kontanthjælp, uddannelseshjælp, selvforsørgelses- og hjemrejseydelse eller overgangsydelse i mindst 18 ud af de seneste 36 måneder	De skal ved en selvstændig, dedikeret samtale vejledes om mulighederne for at modtage hjælp efter repatrieringsloven. Den dedikerede vejledningssamtale skal afholdes minimum hvert andet år.
Generel vejledning	Udlændinge, der er omfattet af repatrieringsloven og som selv udtrykker, at de overvejer eller ønsker at repatriere	Når de giver udtryk for overvejelserne/ønsket om at repatriere

Hvis en udlænding ønsker repatriering, henviser kommunen den pågældende til DRC Dansk Flygtningehjælp for at få rådgivning (se link til hjemmesiden sidst i håndbogen). Det står i REP § 5.

Kommunen kan efter ansøgning give udlændinge mulighed for at foretage en rekognosceringsrejse eller deltage i praktik eller uddannelsesforløb i hjemlandet, i det tidligere opholdsland eller et land, de har nær familiemæssig tilknytning til. Formålet med hjælpen er at give de pågældende mulighed for senere at træffe beslutning om repatriering. Personerne skal være modtagere af hjælp til forsørgelse efter lov om aktiv socialpolitik, lov om sygedagpenge eller lov om arbejdsløshedsforsikring. I den situation er det muligt at opretholde retten til hjælp til forsørgelse under kortvarige ophold. Det står i REP § 6.

Kommunen kan tilbyde relevante beskæftigelsesrettede indsatser i Danmark for at understøtte eller forberede tilbagevenden til hjemlandet eller et tidligere opholdsland eller et land, personerne har nær familiemæssig tilknytning til. Dette gælder for personer omfattet af REP. Det står i REP § 6a.

Repatrieringsstøtte

Udlændingen kan søge sin bopælskommune om hjælp til repatriering. Kommunen kan bevilge hjælp til følgende udgifter, hvis udlændingen ikke selv har midler til det.

Udgiftens type	Satser		
Rejseudgifter	En enkeltbillet til hjemlandet eller det tidligere opholdsland		
Transport eller køb af personlige ejendele (§ 7a, stk. 1, nr. 2)	Udgifter for maksimalt 35.376 kr. pr. person		
Etablering i hjemlandet (§ 7a, stk. 1, nr. 4)	I alt	40 pct. udbetales ved udrejsen	60 pct. udbetales efter 1 år i hjemlandet
	Voksne 161.012 kr.	64.404 kr.	96.607 kr.
	Børn		

	49.107 kr.	19.643 kr.	29.464 kr.
Transport erhvervsudstyr (§ 7a, stk. 1, nr. 5)	Op til 24.074 kr. til transport		
Køb af erhvervsudstyr (§ 7a, stk. 1, nr. 5)	Op til 18.641 kr. pr. voksen		
Sygeforsikring eller hjælp til behandlingsudgifter (§ 7a, stk. 1, nr. 6)	Op til 9.020 kr. pr. år for voksne – i op til 4 år		
Medbragt lægeordineret medicin	Maksimalt til 1 års forbrug		
Medbragte nødvendige personlige medicinske hjælpemidler (§ 7a, stk. 1, nr. 8)	Op til 7.867 kr. Og til nødvendige vacciner		
Skolegang (§ 7a, stk. 1, nr. 9)	Børn, der er 5 år og indtil det fyldte 16 år 601 kr. pr. måned pr. barn i maksimalt 4 år		
Udgifter til anskaffelse af nationalitetspas (§ 7a, stk. 1, nr. 10)	Maksimalt 11.792 kr. pr. person		

En udlænding kan kun modtage hjælp til repatriering én gang. Det står i REP § 7.

Bemærk, at når udlændinge- og integrationsministeren fastsætter ikrafttrædelse for lov nr. 414 af 23/04 2024, så kommer der en ny struktur for udbetaling af repatrieringsstøtte.

Reintegrationsbistand

Udlændinge, der ikke kan forsørge sig selv, har desuden mulighed for at søge om løbende månedlig bistand. Støtten kan enten søges for op til 5 år eller som en livslang månedlig ydelse. Den livslange månedlige reintegrationsbistand er på 80 pct. af den almindelige reintegrationsbistand. Hvis der ansøges om dette, kan ansøgningen ikke trækkes tilbage. En række betingelser skal dog være opfyldt for, at man kan modtage reintegrationsbistand.

Den pågældende:

- Må ikke selv have midler, der kan dække behovet for bistand,
- Skal ønske at vende tilbage til hjemlandet eller det tidligere opholdsland for at bosætte sig varigt,
- Skal have haft opholdstilladelse i Danmark i 5 år og
- Skal på tidspunktet for repatriering:
- Være fyldt 55 år og opfylde betingelserne for at modtage førtidspension eller
- Være fyldt 50 år og på grund af helbredsmæssige eller andre forhold, ikke kunne forventes at skaffe sig et forsørgelsesgrundlag i hjemlandet eller det tidligere opholdsland.

Reintegrationsbistandens størrelse er også afhængig af, om man er gift med en person, som kan få sin pension udbetalt i hjemlandet. Hvis ansøgeren har fået opholdstilladelse inden 1. juli 2002, kan der ansøges om en supplerende reintegrationsbistand på 1.000 kr. pr. måned. Også her kan udlændingen ansøge om en livslang ydelse på 80 pct. af satsen. Det står i REP § 10.

Hvis der er en bilateral aftale mellem Danmark og hjemlandet, kan der være mulighed for at få dele (grundbeløb) af pensionen udbetalt. Hvis pensionens størrelse er mindre end reintegrationsbistanden, så kan pensionen suppleres med et beløb i reintegrationsbistand. Hvis pensionens størrelse er mindre end 3600 kr. (ved f.eks. livslang reintegrationsbistand for en person med opholdstilladelse før 1. juli 2002), så kan pensionen suppleres med et beløb i reintegrationsbistand.

Hvis udlændingen tidligere har fået afslag på reintegrationsbistand, og personen, inden for 2 år efter udrejsen, har mistet eller har fået sit forsørgelsesgrundlag væsentligt forringet, kan ansøgningen i særlige tilfælde genoptages.

Udlændingen skal ansøge senest 6 måneder efter tabet eller forringelsen af forsørgelsesgrundlaget. Ansøgningen skal sendes til den kommune, der tog stilling til den oprindelige ansøgning.

Hvis udlændingen får pension, fratrækkes denne i reintegrationsbistanden.

Kommunen har ansvaret for udbetaling af støtte til repatriering, og Udbetaling Danmark har ansvaret for udbetaling af reintegrationsbistand. Det står i REP § 10.

Kommunen kan give afslag på løbende, månedlig reintegrationsbistand, hvis der er mistanke om, at ansøgeren vil deltage i aktiviteter i udlandet, som kan indebære eller forøge en fare for statens sikkerhed eller andre staters sikkerhed eller en væsentlig trussel mod den offentlige orden. Det står i REP § 10.

Fortrydelsesret

Flygtninge, familiesammenførte til flygtninge og danske statsborgere med dobbelt statsborgerskab har fortrydelsesret i forbindelse med repatrieringen. Familiesammenførte til flygtninge har fortrydelsesret, hvis de genindrejser sammen med den flygtning, de er familiesammenført til og repatrieret med. De pågældende personer kan som udgangspunkt fortryde beslutningen om repatriering indenfor 12 måneder fra udrejsedatoen og generhverve sine rettigheder i Danmark. Det står i UDL § 17a.

Kommunen skal ved brug af fortrydelsesretten træffe afgørelse om tilbagebetaling af hjælp til repatriering, eller hvis den pågældende udlænding, der har modtaget støtte til repatriering, på ny indgiver ansøgning om opholdstilladelse i Danmark inden for de første to år efter udrejsen og i forlængelse heraf meddeles opholdstilladelse. Det står i REP § 9.

TEMA 9 - REFUSION

I dette afsnit gennemgås de relevante regler om statens refusion til kommunerne. Som udgangspunkt giver staten refusion til alle forsørgelsesydelser efter en trinvis model, som kaldes refusionstrappen.

Sagens varighed i uger	Statens refusion
0-4	80 pct. af udgiften
5-26	60 pct. af udgiften
27-52	40 pct. af udgiften
53+	20 pct. af udgiften

Når en borger har haft ét år uden offentlig forsørgelse inden for de seneste tre år, tælles der forfra, og udgifterne til forsørgelse refunderes igen efter satsen på trin 1 på refusionstrappen. Det står i lov om kommunernes finansiering af visse offentlige ydelser udbetalt af kommunerne, Udbetaling Danmark og arbejdsløhedskasserne § 5.

På nogle områder gives der statsrefusion på andre måder. Dette gælder blandt andet på integrationsområdet og efter serviceloven. På integrationsområdet findes der særlige tilskud, herunder udbetaling af resultattilskud og særtilskud for opnåede resultater. For alle integrationsborgere modtager kommunen et grundtilskud i introduktionsperioden på 3.240 kr. pr. måned. Det står i integrationslovens § 45.

Nedenfor er refusion, resultattilskud og særtilskud opstillet skematisk for at skabe overblik.

Skema 1 - Ydelser omfattet af refusionstrappen

Refusion til forsørgelsesydelser ▪ Arbejdsløshedsdagpenge ▪ Midlertidig arbejdsmarkedsydelse ▪ Særlig uddannelsesydelser for ledige, der har opbrugt deres dagpengeret ▪ Kontanthjælp ▪ Sygedagpenge ▪ Ledighedsydelse ▪ Revalideringsydelse ▪ Ressourceforløbsydelse under ressourceforløb eller jobafklaringsforløb ▪ Førtidspension ▪ Fleksløn tilskud og tilskud til selvstændigt erhvervsdrivende ▪ Løn tilskud til offentlige og private arbejdsgivere – dog undtaget løn tilskud til førtidspensionister ▪ Seniorpension
Refusion til andre ydelser ▪ Danskbonus til personer, der får forsørgelsesydelse efter lov om en aktiv socialpolitik ▪ Særlig støtte som udbetales efter lov om en aktiv socialpolitik § 87

Det står i lov om kommunernes finansiering af visse offentlige ydelser udbetalt af kommunerne, Udbetaling Danmark og arbejdsløhedskasserne § 3.

Skema 2 - Overblik over andre refusionssatser

100 pct. statslig udgift	100 pct. kommunal udgift	Andet
Barnets lov Tidligt forebyggende indsatser (BAL § 30). Støttende indsatser til børn, unge og familier (BAL § 32). Økonomisk støtte (BAL § 35). Ungestøtte fra 18-22 år (BAL § 114) Serviceoven Borgerstyret personlig assistance (SEL § 96). Kontaktperson til døvblinde (SEL § 98). Merudgifter til voksne handicappede (SEL § 100). Dette gælder de første 3 år efter meddelt opholdstilladelse. <i>Dette gælder også personer, der er fordrevet fra Ukraine eller evakuerede fra Afghanistan, og har opholdstilladelse efter de to særlove.</i> <i>Det står i SEL § 181.</i> Herefter er det en 100 pct. kommunal udgift Integrationsgrunduddannelse Alle udgifter til IGU. <i>Det står i IGUL § 10.</i> Repatrering Alle udgifter til repatrering <i>Det står i REP § 13.</i> Pensionsloven Folkepension. <i>Det står i LSP § 52.</i>	Integrationsloven kapitel 6 Enkeltudgifter (INL § 35). Hjælp til sygebehandling (INL § 36). Hjælp til flytning (INL § 39). <i>Det står i INL § 45, stk. 2.</i> Barnets lov Ledsagelse til børn (BAL § 89) <i>Det står i BAL § 203.</i> Lov om en aktiv socialpolitik Midlertidig huslejhjælp (LAS §81a). <i>Det står i LAS § 99.</i>	Integrationsloven Introduktionsprogram for indvandrere (INL § 23f). ⇒ 50 pct. statsrefusion <i>Det står i INL § 45, stk. 3.</i> Mentorfunktion (INL § 23d). Virksomhedspraktik (INL § 23b). Vejledning og opkvalificering (INL § 23a). Danskuddannelse (INL § 21). Introduktionsprogram (INL § 16). ⇒ 50 pct. statsrefusion indenfor rådighedsbeløbet på 41.856 kr. <i>Det står i INL § 45, stk. 5 og stk. 6.</i> Lov om en aktiv socialpolitik Enkeltudgifter (LAS § 81). Hjælp til sygebehandling (LAS § 82). Tandpleje (LAS § 82a). Hjælp til flytning (LAS § 85). ⇒ 50 pct. statsrefusion <i>Det står i LAS § 106.</i> Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats Vejledning og opkvalificering m.v., personer i jobafklaringsforløb og førtidspensionister og unge under 18 år (LAB kapitel 14). ⇒ 50 pct. statsrefusion <i>Det står i LAB § 195.</i> Mentorstøtte m.v. til personer i jobafklaringsforløb (LAB kapitel 26). ⇒ 50 pct. statsrefusion <i>Det står i LAB § 197.</i> Løntilskud til førtidspensionister (LAB kapitel 12). ⇒ 50 pct. statsrefusion <i>Det står i LAB § 199.</i>

Skema 3 - Overblik over resultattilskud, særtilskud og bonus til kommunen

	Resultattilskud	Særtilskud
Uledsagede mindreårige børn <i>Det står i INL § 45, stk. 8.</i>		Månedligt tilskud på 10.771 kr. Der kan ikke samtidig modtages grundtilskud og refusion
Repatriering <i>Det står i REP § 13.</i>	30.070 kr.	
Danskuddannelse <i>Det står i INL § 45, stk. 9.</i>	39.259 kr.	
Beskæftigelse og uddannelse Ordinær beskæftigelse inden for 3 år Ordinær beskæftigelse inden for 4 & 5 år Ordinær uddannelse inden for 3 år Ordinær uddannelse inden for 4 & 5 år <i>Det står i INL § 45, stk. 9.</i>	 92.014 kr. 61.342 kr. 92.014 kr. 61.342 kr.	
Serviceoven og Barnets lov <i>Det står i SEL § 176 og BAL § 198</i>		Særligt statstilskud i særligt dyre enkeltsager

LOVTEKSTER

Love

Aktivloven

LBK nr. 808 af 25/06/2024

<https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2024/808>

Almenboligloven

LBK nr. 1171 af 11/11/2024

<https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2024/1171>

Barnets lov

LBK nr. 282 af 17/03/2025

<https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2025/282>

Beskæftigelsesindsatsloven

LBK nr. 280 af 01/03/2024

<https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2024/280>

Børne- og ungeydelsesloven

LBK nr. 724 af 25/05/2022 om en børne- og ungeydelse

<https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2022/724>

Børnetilskudsloven

LBK nr. 63 af 21/01/2019 om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag

<https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2019/63>

Danskuddannelsesloven

LBK nr. 1372 af 22/09/2022 om danskuddannelse til voksne udlændinge m.fl.

<https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2022/1372>

Forældreansvarsloven

LBK nr. 1768 af 30/11/2020 om forældreansvar

<https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2020/1768>

Integrationsgrunduddannelsesloven

Lov nr. 623 af 08/06/2016

<https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2016/623>

Integrationsloven

LBK nr. 1146 af 22/06/2020 om integration af udlændinge i Danmark

<https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2020/1146>

Kompensationsloven

LBK nr. 108 af 03/02/2020 om kompensation til handicappede i erhverv m.v.

<https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2020/108>

Lov om midlertidig opholdstilladelse til evakuerede afghanere (særlov)

LOV nr. 2055 af 16/11/2021 om midlertidig opholdstilladelse til personer, der i Afghanistan har bistået danske myndigheder mv.

<https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2021/2055>

Lov om midlertidig opholdstilladelse til ukrainere (særlov)
LOV nr. 324 af 16/03/2022 om midlertidig opholdstilladelse til personer, der er fordrevet fra Ukraine
<https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2022/324>

Pensionsloven
LBK nr. 1123 af 21/10/2024
<https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2024/1123>

Planlægningsloven
LBK nr. 572 af 29/05/2024
<https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2024/572>

Refusionsloven
LBK nr. 221 af 12/02/2021 om visse offentlige ydelser udbetalt af kommunerne, Udbetaling Danmark og arbejdsløshedskasserne
<https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2021/221>

Repatrieringsloven
LBK nr. 1021 af 27/08/2024
<https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2024/1021>

Serviceloven
LBK nr. 155 af 11/02/2025
<https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2025/155>

Socialt frikort
LBK nr. 1160 af 15/11/2019 bekendtgørelse af lov om forsøg med et socialt frikort
<https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2019/1160>

Sundhedsloven
LBK nr. 275 af 12/03/2025
<https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2025/275>

Sygedagpengeloven
LBK nr. 97 af 29/01/2025
<https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2025/97>

Udlændingeloven
LBK nr. 1009 af 02/09/2024
<https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2024/1009>

Bekendtgørelser

Bekendtgørelse om boligplacering af flygtninge
BEK nr. 550 af 03/05/2022
<https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2022/550>

Bekendtgørelse om flygtninge og andres betaling for ophold i midlertidige indkvarteringer og opholdssteder i 2025
BEK nr. 1554 af 05/12/2024
<https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2024/1554>

Bekendtgørelse om forholdsmæssige kommunaltal for 2025 til fordeling af personer omfattet af lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der er fordrevet fra Ukraine
BEK nr. 1555 af 05/12/2024
<https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2024/1555>

Bekendtgørelse om en aktiv beskæftigelsesindsats

BEK nr. 1216 af 28/09/2023

<https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2023/1216>

Bekendtgørelse om tolkebistand efter sundhedsloven

BEK nr. 855 af 23/06/2018

<https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2018/855>

Bekendtgørelse om integrationsgrunduddannelse efter lov om integrationsgrunduddannelse (igu)

BEK nr. 1825 af 28/12/2023

<https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2023/1825>

Bekendtgørelse om danskuddannelse til voksne udlændinge m.fl.

BEK nr. 1760 af 30/12/2024

<https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2024/1760>

Vejledninger

Startvejledning om arbejdspligt for personer, som ikke opfylder opholdskravet og beskæftigelseskravet i kontanthjælpssystemet

SKR nr. 10228 af 30/12/2024

<https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2024/10228>

Startvejledning om kontanthjælpsreformen 2024

VEJ nr. 10203 af 31/12/2024

<https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2024/10203>

Vejledning om lov om en aktiv beskæftigelsesindsats

VEJ nr. 10084 af 29/11/2019

<https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2019/10084>

Andet

Ny i Danmark

<https://www.nyidanmark.dk>

Borger.dk - fælles offentlig portal

<https://www.borger.dk/>

Kommunernes Landsforening (KL)

<https://www.kl.dk/>

Retsinformation - love, bekendtgørelser, cirkulære m.v.

<https://www.retsinformation.dk/>

DRC Dansk Flygtningehjælp – asyl og repatriering

<https://asyl.drc.ngo/>

DRC Dansk Flygtningehjælp – integration

<https://asyl.drc.ngo/>

DRC Dansk Flygtningehjælp – repatriering

<https://asyl.drc.ngo/repatriering-at-vende-hjem/>

